

CPI
CENTER RS ZA
POKLICNO
IZOBRAŽEVANJE

*BI BIIP »avto generacij prihodnosti«
Foto: Peter Škrlep*

SISTEM KVALIFIKACIJ NA PODROČJU **OBLIKOVANJA**

SISTEM KVALIFIKACIJ NA PODROČJU
OBLIKOVANJA

SISTEM KVALIFIKACIJ NA PODROČJU OBLIKOVANJA

Avtorici:

mag. Darija Štarkl

Danijela Grgić

Urednice:

mag. Darija Štarkl

Majda Stopar

mag. Tanja Logar

Fotografije: Shutterstock, Peter Uhan, Boštjan Lah, Peter Škrlep, Franci Virant, Žiga Lovšin, Primož Lukežič, Kofein

Jezikovni pregled: Taia Int, d.o.o.

Oblikovanje: Silveco, d.o.o.

Založnik: Center RS za poklicno izobraževanje

Elektronska izdaja

Ljubljana, 2021

Publikacija je v elektronski obliki prosto dostopna na spletni strani Slovenskega ogrodja kvalifikacij www.nok.si

Nosilec avtorskih pravic: Center RS za poklicno izobraževanje

Publikacija je bila izdana v okviru projekta Dvig kakovosti sistema vrednotenja neformalno in priložnostno pridobljenih znanj, ki se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, prednostne osi 10 »Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost«, prednostne naložbe 10.1 »Krepitev enake dostopnosti vseživljenjskega učenja za vse starostne skupine v formalnem, neformalnem in priložnostnem okolju, izpopolnjevanje znanja, spretnosti in kompetenc delovne sile ter spodbujanje prožnih možnosti učenja, vključno s poklicnim usmerjanjem in validiranjem pridobljenih kompetenc«, specifičnega cilja 2 »Izboljšanje kompetenc zaposlenih za zmanjšanje neskladij med usposobljenostjo in potrebami trga delav.

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Publikacija je brezplačna.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 87884035

ISBN 978-961-7139-23-5 (PDF)

Kazalo

I. UVOD.....	6
II. OPIS SISTEMOV KVALIFIKACIJ	8
1. OGRODJE KVALIFIKACIJ	9
1.1. Kvalifikacija	9
1.2. Evropsko ogrodje kvalifikacij (EOK)	9
1.3. Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK).....	9
1.4. Register kvalifikacij SOK.....	10
2. VRSTE KVALIFIKACIJ	13
2.1. Izobrazba - pridobljena v sistemu formalnega stopenjskega izobraževanja in se izkazuje z javno listino o zaključenem izobraževanju.....	13
2.2. Poklicne kvalifikacije.....	16
2.2.1. Poklicna kvalifikacija – ki se izkazuje s certifikatom o pridobljeni NPK, izdanem v skladu s predpisi, ki urejajo NPK	16
2.2.2. Poklicna kvalifikacija – ki se izkazuje z listino o zaključenem programu usposabljanja oziroma izpopolnjevanja, izdano v skladu s predpisi, ki urejajo poklicno, strokovno in visokošolsko izobraževanje.....	17
2.3. Dodatna kvalifikacija – ki se ureja na način in po postopku, določenem v Zakonu o SOK, ter se izkazuje s potrdilom, izdanem v skladu z omenjenim zakonom.....	17
3. POVEZANOST IZOBRAŽEVANJA IN TRGA DELA	18
III. OPIS PODROČJA IN KVALIFIKACIJ NA PODROČJU OBLIKOVANJA	20
3.1. O čem govorimo, ko govorimo o oblikovanju?	22
3.2. Mi, vi in drugi. Oblikovalski poklici pod lupo	23
3.3. Kako biti in sobivati? Povezave znotraj kreativno kulturnega sektorja	27
3.4. Kako biti in preživeti? Možnosti zaposlovanja pri nas	28
3.5. Kdor oblikuje, naj (ne) je. Viri financiranja in strokovna združenja	28
3.6. Prihodnost izobraževanja v oblikovanju bo v zlitju veščin, znanja, razumevanja, utrjenega z izkušnjami	29
3.7. Kako so videti vrata v prihodnost? Strategija razvoja.....	30
IV. PREDSTAVITEV KVALIFIKACIJ NA PODROČJU OBLIKOVANJA.....	32
4.1. Kvalifikacijska struktura na področju oblikovanja	33
4.2. Opis kvalifikacij na področju oblikovanja.....	35
4.3. Vpis v programe srednjega strokovnega, višjega strokovnega in študijske programe na področju oblikovanja	58
4.3.1. Vpis v programe srednjega strokovnega izobraževanja na področju oblikovanja	58
4.3.2. Vpis v programe višjega strokovnega izobraževanja na področju oblikovanja	59
4.3.4. Vpis v programe visokega strokovnega in univerzitetnega izobraževanja.....	60
4.3.5. Izvajanje postopkov preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij na področju Oblikovanje	66
V. DODATEK	68
1. Viri in literatura.....	70
2. Pomen krajšav in kratic	70
3. Kazalo slik.....	71
4. Kazalo tabel.....	71
5. Kazalo grafov.....	72
6. Kazalo slikovnega gradiva	73

OSCAR WILDE

SALOMA

R.: EDUARD MILER

I.: POLONA JUH, IGOR SAMOBOR, GREGOR BAKOVIĆ,
ALOJZ SVETE, ROBERT KOROŠEC, GAL OBLAK,
VALTER DRAGAN, MATIJA ROZMAN, BORIS MIHALJ,
ZVONE HRIBAR, GORAZD LOGAR IN ANDRAŽ HARAUER

Uvod

V sklopu ene od predstavitev slovenskega sistema kvalifikacij po posameznih področjih je pred vami publikacija, ki obravnava področje oblikovanja. V prvi vrsti je namenjena pregledu slovenskega izobraževalnega sistema in kvalifikacij, ki jih izvajajo različne izobraževalne ustanove in izvajalci nacionalnih poklicnih kvalifikacij s področja oblikovanja. V to področje so zajete vse kvalifikacije, ki so v slovenskem ogrodju kvalifikacij opredeljene po klasifikaciji ISCED kot Umetnost in humanistika, podpodročje Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje. Ker pa je oblikovanje vpeto tudi na druga področja, smo v publikacijo vključili tudi kvalifikacije, ki so po ISCED umeščene na druga področja, kot npr. diplomirani inženir/ diplomirana inženirka tekstilnih tehnologij in oblikovanja.

Publikacija je namenjena posameznim skupinam deležnikov, ki so na različne načine vpeti v izbrano področje: predstavnikom socialnih partnerjev, posebej delodajalcem, sindikatom in izobraževalnim ustanovam ter drugim strokovnim institucijam, predstavnikom ministrstev in širši zainteresirani javnosti.

Publikacija je razdeljena na tri dele: v prvem je predstavljen in opisan sistem slovenskega ogrodja kvalifikacij. Sledijo predstavitve kvalifikacij, ki imajo formalne podlage v različnih zakonih in pravilnikih, ki urejajo poklicno, strokovno in visokošolsko izobraževanje.

V drugem delu je predstavljeno področje oblikovanja. Obravnavano je z vidika njegove razsežnosti in prepletenosti z drugimi področji ter z vidika zaposlitvenih možnosti, stanovskih organizacij in prihodnosti oblikovanja.

Tretji del publikacije predstavlja celotno kvalifikacijsko strukturo na področju oblikovanja po posameznih ravneh izobraževanja. V tem delu so zajete tudi informacije o vpisu dijakov in študentov v posamezne izobraževalne in študijske programe za obdobje zadnjih pet let ter geografska razpršenost ponudnikov izobraževanja. Vsi ti podatki so odraz trenutnega stanja v ponudbi izobraževanja in naj bodo podlaga za razmislek o tem, kje bi se lahko ponudba še izboljšala in obogatila z novimi vsebinami.

Opis sistemov kvalifikacij

1. OGRODJE KVALIFIKACIJ

1.1. Kvalifikacija

»Kvalifikacija je rezultat procesa ocenjevanja in priznavanja pristojnega organa, ki odloči, da je posameznik dosegel učne izide v skladu z opredeljenimi standardi« (Zakon o Slovenskem ogrodju kvalifikacij, Ur. l. št. 104, 2015). Kvalifikacije, ki so umeščene v Slovensko ogrodje kvalifikacij, pridobivamo v sistemu formalnega izobraževanja in izven njega. Izkazujejo se z javnimi listinami (potrdili, spričevali, diplomami, certifikati).

1.2. Evropsko ogrodje kvalifikacij (EOK)

Evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje (EOK) je skupno evropsko referenčno ogrodje, ki povezuje sisteme kvalifikacij različnih držav in deluje kot orodje za primerjavo kvalifikacij. Z EOK so kvalifikacije med različnimi sistemi in državami v Evropi lažje berljive in bolj razumljive. EOK ima dva glavna cilja: spodbujati mobilnost državljanov med državami in omogočati vseživljenjsko učenje. EOK je dostopen na portalu Learning Opportunities and Qualifications portal.

1.3. Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK)

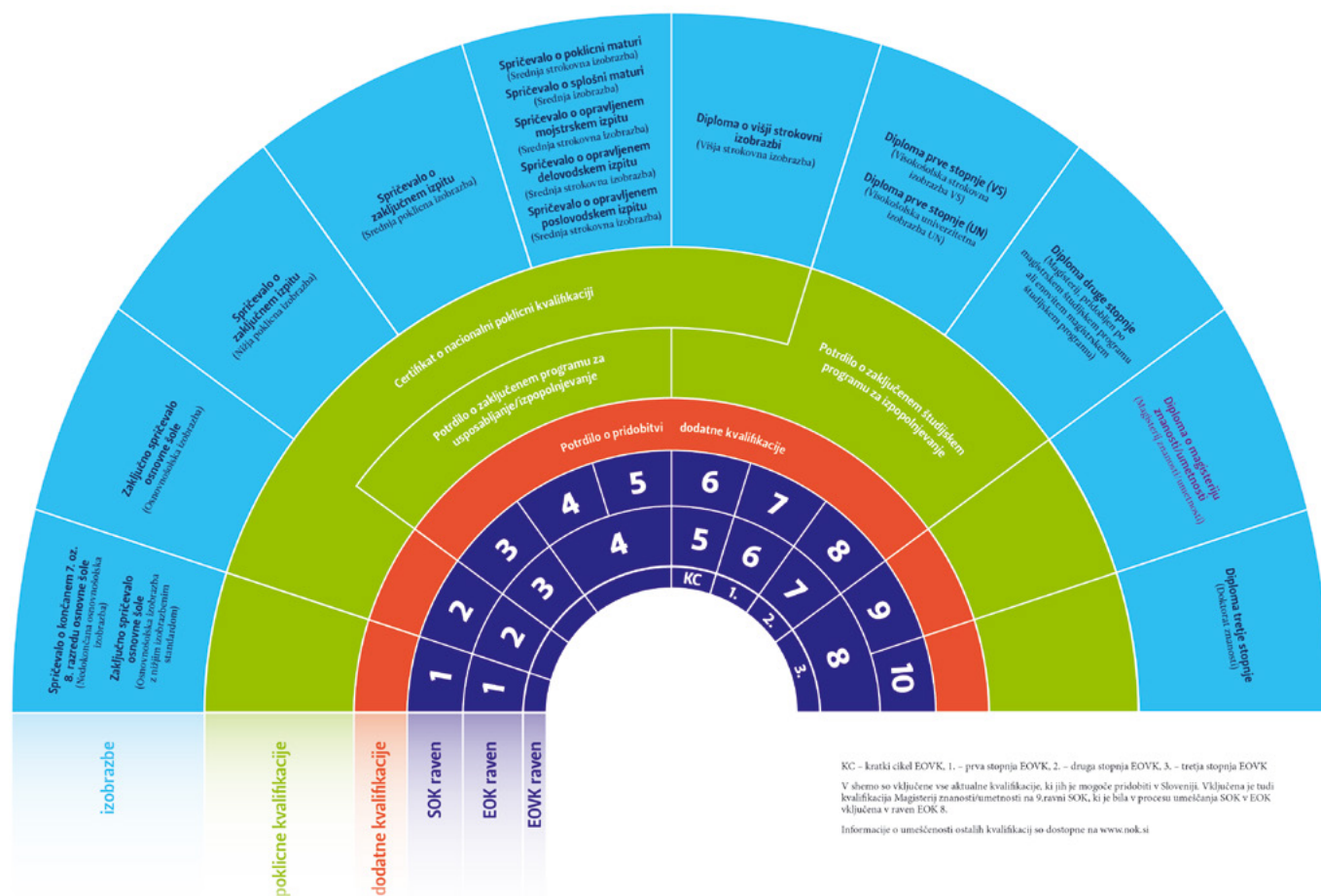
Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK) je enotni sistem kvalifikacij v Republiki Sloveniji za razvrščanje kvalifikacij v ravni glede na učne izide. Namen SOK je doseči transparentnost in prepoznavnost kvalifikacij v Sloveniji in EU, njegovi temeljni cilji pa so: podpreti vseživljenjsko učenje; povezati in uskladiti slovenske podsisteme kvalifikacij ter izboljšati preglednost, dostopnost in kakovost kvalifikacij glede na trg dela in civilno družbo. Podlaga za SOK je Zakon o Slovenskem ogrodju kvalifikacij (Ur. l. št. 104/2015), ki je začel veljati leta 2016.

Slovensko ogrodje kvalifikacij določa tri vrste kvalifikacij:

- **izobrazbo**, ki se izkazuje z javno listino o zaključenem izobraževanju,
- **poklicno kvalifikacijo**, ki se izkazuje s certifikatom o pridobljeni NPK, izdanem v skladu s predpisi, ki urejajo NPK, ali z drugo listino o zaključenem programu za usposabljanje oziroma izpopolnjevanje, izdano v skladu s predpisi, ki urejajo poklicno, strokovno in visokošolsko izobraževanje;
- **dodatno kvalifikacijo**, ki se ureja na način in po postopku, določenem v Zakonu o SOK, ter se izkazuje s potrdilom, izdanim v skladu z omenjenim zakonom, in je namenjena za dopolnjevanje usposobljenosti posameznika na doseženi ravni in na določenem strokovnem področju.

Kvalifikacije so v SOK razvrščene (slika 1) v deset referenčnih ravni, glede na učne izide. Deset ravni SOK se povezuje z osmimi ravnimi Evropskega ogrodja kvalifikacij (EOK) prek opisnikov ravni obeh ogrodij. Visokošolske kvalifikacije so uvrščene tudi v ravni Evropskega ogrodja visokošolskih kvalifikacij (EOVK).

Slika 1: Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK) določa deset referenčnih ravni glede na učne izide

Vir: www.nok.si, 2021

1.4. Register kvalifikacij SOK

Register kvalifikacij SOK (dostopen na www.nok.si) predstavlja javni informacijski sistem Slovenskega ogrodja kvalifikacij in omogoča vpogled v vse posamične kvalifikacije, ki jih je mogoče pridobiti v Sloveniji, in sicer: izobrazbe, poklicne kvalifikacije in dodatne kvalifikacije. Na ta način se povečuje transparentnost sistema kvalifikacij v državi, kar koristi zlasti naslednjim uporabnikom: udeležencem izobraževanja na vseh ravneh sistema, zaposlenim, delodajalcem, izobraževalnim institucijam, strokovnim komisijam, poklicnim svetovalcem in drugim. Kvalifikacije so v registru kvalifikacij SOK opisane v skladu z metodologijo SOK ter zakonskimi določili. Register kvalifikacij SOK je povezan tudi s portalom Learning Opportunities and Qualifications portal.

**QR koda
za dostop do
registra kvalifikacij**

Zaradi preglednejšega razlikovanja med aktualnimi, iztekajočimi se in preteklimi izobraževalnimi programi register kvalifikacij SOK prikazuje kvalifikacije v različnih barvah (tabela 1):

- z modro so obarvane kvalifikacije, ki jih kandidati pridobivajo v aktualnih izobraževalnih programih,
- z zeleno so obarvane kvalifikacije, ki jih kandidati pridobivajo v iztekajočih se izobraževalnih programih (od sedme do desete ravni),
- z vijolično so obarvane kvalifikacije, ki so jih kandidati pridobili v preteklih izobraževalnih programih (od šeste do desete ravni).

Tabela 1: Kvalifikacije v Slovenskem ogrodju kvalifikacij (SOK) ter ravni Slovenskega ogrodja kvalifikacij v primerjavi z Evropskim ogrodjem kvalifikacij (EOK)

IZOBRAZBE	POKLICNE KVALIFIKCIJE		DODATNE KVALIFIKACIJE	EOK raven
	Raven SOK			
1. RAVEN				
Spričevalo o končanem 7. oz. 8. razredu osnovne šole (Nedokončana osnovnošolska izobrazba) Zaključno spričevalo osnovne šole¹ (Osnovnošolska izobrazba z nižjim izobrazbenim standardom)				1.
2. RAVEN				
Zaključno spričevalo osnovne šole (Osnovnošolska izobrazba)	Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Nacionalna poklicna kvalifikacija, raven 2)		Potrdilo o pridobitvi dodatne kvalifikacije, raven 2	2.
3. RAVEN				
Spričevalo o zaključnem izpitu (Nižja poklicna izobrazba)	Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Nacionalna poklicna kvalifikacija, raven 3)		Potrdilo o pridobitvi dodatne kvalifikacije, raven 3	3.
4. RAVEN				
Spričevalo o zaključnem izpitu (Srednja poklicna izobrazba)	Potrdilo o zaključnem programu za usposabljanje in izpopolnjevanje, Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Nacionalna poklicna kvalifikacija, raven 4)		Potrdilo o pridobitvi dodatne kvalifikacije, raven 4	4.
5. RAVEN				
Spričevalo o poklicni maturi (Srednja strokovna izobrazba) Spričevalo o opravljenem mojstrskem izpitu (Srednja strokovna izobrazba) Spričevalo o opravljenem delovodskem izpitu (Srednja strokovna izobrazba) Spričevalo o opravljenem poslovodskem izpitu (Srednja strokovna izobrazba) Spričevalo o splošni maturi (Srednja izobrazba)	Potrdilo o zaključnem programu za usposabljanje in izpopolnjevanje, Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Nacionalna poklicna kvalifikacija, raven 5)		Potrdilo o pridobitvi dodatne kvalifikacije, raven 5	4.
6. RAVEN				
Diploma o višji strokovni izobrazbi (Višja strokovna izobrazba) ² Diploma o višji strokovni izobrazbi oz. višješolski izobrazbi (Višja strokovna izobrazba oziroma višješolska izobrazba) ³	Potrdilo o zaključnem študijskem programu za izpopolnjevanje, Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Nacionalna poklicna kvalifikacija, raven 6)		Potrdilo o pridobitvi dodatne kvalifikacije, raven 6	5.
7. RAVEN				
Diploma prve stopnje (VS) (Visokošolska strokovna izobrazba VS) ⁴ Diploma prve stopnje (UN) (Visokošolska univerzitetna izobrazba UN) ⁵ Diploma o visokem strokovnem izobraževanju (Visoka strokovna izobrazba) ⁶ Diploma o specializaciji (Specializacija po višji strokovni izobrazbi oziroma višješolski izobrazbi) ⁷	Potrdilo o zaključnem študijskem programu za izpopolnjevanje		Potrdilo o pridobitvi dodatne kvalifikacije, raven 7	6.
8. RAVEN				
Diploma druge stopnje (Magisterij, pridobljen po magistrskem študijskem programu ali enovitem magistrskem študijskem programu) ⁸ Diploma o specializaciji (Specializacija po visokošolski strokovni izobrazbi) ⁹ Diploma o univerzitetnem izobraževanju (Univerzitetna izobrazba) ¹⁰ Diploma o visokošolskem izobraževanju (Visoka strokovna izobrazba-ZUI) ¹¹	Potrdilo o zaključnem študijskem programu za izpopolnjevanje			7.
9. RAVEN				
Diploma o magisteriju znanosti (Magisterij znanosti/umetnosti) ¹² Diploma o magisteriju znanosti (Magisterij znanosti/umetnosti) ¹³ Diploma o specializaciji (Specializacija po visoki univerzitetni izobrazbi) ¹⁴ Diploma o specializaciji (Specializacija po visoki strokovni izobrazbi-ZUI) ¹⁵				8.
10. RAVEN				
Diploma tretje stopnje (Doktorat znanosti) ¹⁶ Diploma o doktoratu znanosti (Doktorat znanosti) ¹⁷ Diploma o doktoratu znanosti (Doktorat znanosti) ¹⁸				8.

Vir: Zakon o slovenskem ogrodju kvalifikacij (ZSOK).

- ¹ V Republiki Sloveniji poznamo tudi »posebne programe vzgoje in izobraževanja«, v katere se vključujejo otroci in mladostniki z zmernimi in težjimi motnjami v duševnem razvoju (npr. po Zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami). Taki programi ne omogočajo pridobitve kvalifikacije, zato niso vključeni v SOK. Po zaključnem izobraževanju se mladostniki večinoma vključujejo v varstveno delovne centre.
- ² Pridobljena po letu 1996 v skladu z Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 12/96, 44/00, 86/04 – ZVSI in 79/06 – ZPSI-1) in po letu 2004 v skladu z Zakonom o višjem strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 86/04 in 100/13).
- ³ Pridobljena do 30. 9. 2002 po Zakonu o usmerjenem izobraževanju (Uradni list SRS, št. 11/80, 6/83, 25/89 in 35/89; v nadaljnjem besedilu: ZUI). ZUI navaja diktico »višja strokovna izobrazba«, na diplomah in v razpisih za vpis pa lahko opazimo, da se uporablja tudi izraz »višješolska izobrazba«, ki ni v skladu z ZUI.
- ⁴ Pridobi se po letu 2004 v skladu z Zakonom o visokem šolstvu (Uradni list RS, 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12 in 85/14; v nadaljnjem besedilu: ZViS).
- ⁵ Pridobi se po letu 2004 v skladu z ZViS.
- ⁶ Pridobi se po letu 1994 v skladu z ZViS, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16.
- ⁷ Pridobljena do 30. 9. 1997 v skladu z ZUI.
- ⁸ Pridobi se po letu 2004 v skladu z ZViS.
- ⁹ Pridobi se v skladu z ZViS, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16.
- ¹⁰ Pridobi se po letu 1994 v skladu z ZViS, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16.
- ¹¹ Pridobljena v skladu z ZUI.
- ¹² Pridobi se v skladu z ZVSI, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16.
- ¹³ Pridobljena v skladu z ZUI.
- ¹⁴ Pridobi se po letu 1994 v skladu z ZViS, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16. Ta kvalifikacija se glede na slovensko zakonodajo in skladno z načelom najboljšega ujemanja umešča na deveto raven SOK, vendar pa glede na učne rezultate ne dosega zahtevnosti učnih rezultatov osme ravni EOK. Zato je ta kvalifikacija primerljiva z opisniki sedme ravni EOK.
- ¹⁵ Pridobljena do 30. 9. 1997 v skladu z ZUI. Ta kvalifikacija se glede na slovensko zakonodajo in skladno z načelom najboljšega ujemanja umešča na deveto raven SOK, vendar pa glede na učne rezultate ne dosega zahtevnosti učnih rezultatov osme ravni EOK. Zato je ta kvalifikacija primerljiva z opisniki sedme ravni EOK.
- ¹⁶ Pridobi se po letu 2004 v skladu z ZViS.
- ¹⁷ Pridobi se po letu 1994 v skladu z ZViS, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16.
- ¹⁸ Pridobljena v skladu z ZUI.
-

2. VRSTE KVALIFIKACIJ

2.1. Izobrazba - pridobljena v sistemu formalnega stopenjskega izobraževanja in se izkazuje z javno listino o zaključenem izobraževanju

- osnovnošolsko izobraževanje,
- srednješolsko izobraževanje,
- višješolsko izobraževanje,
- visokošolsko izobraževanje.

Osnovnošolsko izobraževanje

Obvezno osnovnošolsko izobraževanje je v Sloveniji organizirano v okviru enotne devetletne osnovne šole, v katero so vključeni učenci od šestega do 15. leta starosti. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki v letu vstopa v šolo dopolnijo šest let. Po uspešno zaključeni osnovni šoli učenci pridobijo zaključno spričevalo osnovne šole in lahko nadaljujejo s srednješolskim izobraževanjem. Če učenci ne zaključijo celotnega programa osnovne šole, uspešno pa zaključijo najmanj sedmi razred, pridobijo potrdilo o izpolnjeni osnovnošolski obveznosti in lahko nadaljujejo z nižjim poklicnim izobraževanjem.

Srednješolsko izobraževanje

Po obveznem devetletnem osnovnošolskem izobraževanju sledi neobvezno srednješolsko izobraževanje. Traja od dve do pet let, vanj vstopajo generacije otrok, stare praviloma petnajst let. Srednješolsko izobraževanje se deli na:

- **splošno izobraževanje**, kamor spadajo različni štiriletni programi splošne in strokovne gimnazije (gimnazija in klasična gimnazija; tehniška, ekonomska in umetniška gimnazija različnih smeri) in enoletni maturitetni tečaj, ki se zaključijo s splošno matura;
- **poklicno in strokovno izobraževanje**, kamor spadajo izobraževalni programi različnih vrst zahtevnosti, in sicer: programi nižjega (dve leti) in srednjega poklicnega izobraževanja (tri leta), ki se zaključijo z zaključnim izpitom, ter srednjega strokovnega izobraževanja (štiri leta), poklicno-tehniškega izobraževanja (dve leti po končanem programu srednjega poklicnega izobraževanja) in poklicnega tečaja (eno leto), ki se prav tako zaključijo s poklicno matura.

Srednje splošno izobraževanje

Srednje splošno (gimnazijsko) izobraževanje traja štiri leta in se konča s splošno matura kot obliko zunanega preverjanja znanja. Uspešno končana gimnazija, ki se zaključi z matura in pridobitvijo spričevala o splošni maturi, omogoča dijakom vpis v programe višjega in visokošolskega strokovnega ter univerzitetnega izobraževanja.

Dijaki v gimnazijah opravljajo matura iz petih predmetov, od tega iz treh predmetov skupnega dela (materinščina, tuji jezik in matematika) in dveh predmetov izbirnega dela.

Srednje tehniško in strokovno izobraževanje

Srednje tehniško in strokovno izobraževanje praviloma traja štiri leta (lahko tudi pet). Namenjeno je učencem, ki so končali osnovno šolo ali izobraževalni program nižjega poklicnega izobraževanja. To so široko zasnovani programi z dvojno kvalifikacijo: kandidati si pridobijo poklicno kvalifikacijo in se pripravijo za nadaljnji študij v programih višjega in visokega strokovnega izobraževanja (pod dodatnimi pogoji tudi univerzitetnega). Izobraževanje se konča s poklicno maturo, ki je sestavljena iz obveznih predmetov (materinščine in strokovnoteoretičnega predmeta) in izbirnih predmetov (tuji jezik ali matematika ter izdelek oziroma storitev z zagovorom). Po uspešno opravljeni poklicni maturi dijak pridobi spričevalo o poklicni maturi.

Srednje poklicno izobraževanje

V srednjem poklicnem izobraževanju se dijaki izobražujejo za širša poklicna področja. V skladu z zakonom lahko triletno srednje poklicno izobraževanje poteka v dveh glede na doseženo izobrazbo oz. poklic enakovrednih oblikah: v šolski obliki in kot vajeništvo, ki ga je Slovenija znova uvedla s šolskim letom 2017/2018. Vajeništvo predstavlja dodatno možnost za razvoj okolja, v katerem mladi razvijajo svoje talente in se usposabljaajo za prevzemanje samostojnih delovnih nalog. V vajeništvu se vsaj 50 odstotkov programa izvaja pri enem ali več delodajalcih. V programih, ki se izvajajo v šolski obliki, se izvaja praktično usposabljanje z delom vsaj 24 tednov.

Programi praviloma trajajo tri leta (lahko tudi štiri leta). Vanje se lahko vpiše, kdor je končal osnovno šolo ali izobraževalni program nižjega poklicnega izobraževanja. Izobraževanje se zaključi z zaključnim izpitom, ki obsega pisni in ustni izpit iz materinščine in izdelek oziroma storitev z zagovorom. Po uspešno opravljenem zaključnem izpitu dijak pridobi spričevalo o zaključnem izpitu in lahko nadaljuje izobraževanje po dveletnem izobraževalnem programu v poklicno-tehniškem izobraževanju ali se zaposli.

Poklicno-tehniško izobraževanje

Poklicno-tehniško izobraževanje je oblikovano kot nadgradnja srednjega poklicnega izobraževanja in omogoča dijakom, ki so uspešno končali srednje poklicno izobraževanje, da dosežejo srednjo strokovno izobrazbo, ki je po stopnji izobrazbe enakovredna štiriletnemu strokovnemu oziroma tehniškemu izobraževanju. Hkrati dijakom omogoča pridobitev poklica na višji kvalifikacijski ravni. Traja dve leti. Izobraževanje se konča s poklicno maturo. Po uspešno opravljeni poklicni maturi dijak pridobi spričevalo o poklicni maturi.

Nižje poklicno izobraževanje

Nižje poklicno izobraževanje, ki tipično traja dve leti, je namenjeno učencem, ki so izpolnili osnovnošolsko obveznost in končali najmanj sedem razredov devetletne osnovne šole oziroma so končali osnovno šolo po prilagojenem izobraževalnem programu. V strokovnih modulih je poudarek na praktičnem pouku, ki je podkrepjen s strokovno-teoretičnimi vsebinami. Ob zaključku izobraževanja mora dijak opraviti zaključni izpit. Po uspešno opravljenem zaključnem izpitu dijak pridobi spričevalo o zaključnem izpitu. S tem je usposobljen za opravljanje manj zahtevnih poklicev, hkrati pa lahko nadaljuje izobraževanje v programih srednjega poklicnega izobraževanja.

Poklicni tečaj

Poklicni tečaj traja eno leto in je namenjen dijakom, ki so uspešno končali štiri letnike gimnazije ali strokovne šole (brez mature). Zato so dijakom priznani splošnoizobraževalni predmeti iz predhodnega izobraževanja in imajo v programu le strokovne module s praktičnim usposabljanjem z delom. Poklicni tečaj je druga pot do naziva strokovne izobrazbe, za katerega obstaja tudi štiriletni program srednjega strokovnega ali tehniškega izobraževanja.

Maturitetni tečaj

Maturitetni tečaj traja eno leto in je namenjen pripravi na maturo za tiste dijake, ki niso obiskovali gimnazije, in osebe, starejše od 21 let, ki želijo opravljati maturo. Po končanem maturitetnem tečaju kandidati opravljajo enako maturo kot dijaki v gimnazijah.

Mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit

Mojstrski, delovodski ali poslovodski izpiti so namenjeni kandidatom s končano srednjo poklicno šolo in z najmanj tremi leti ustreznih delovnih izkušenj. Izpit je sestavljen iz štirih delov: praktičnega dela, strokovno-teoretičnega dela, poslovodno-ekonomskega dela ter pedagoško-andragoškega dela. Z opravljenim mojstrskim, delovodskim ali poslovodskim izpitom, s katerim se preverja usposobljenost kandidata za samostojno vodenje obratovalnice, za mojstrsko opravljanje poklica in za praktično usposabljanje dijakov, si kandidat pridobi spričevalo o opravljenem mojstrskem, delovodskem ali poslovodskem izpitu ter srednjo strokovno izobrazbo. Na podlagi opravljenih izpitov iz splošnoizobraževalnih predmetov poklicne mature lahko kandidat nadaljuje izobraževanje na višjih in visokih strokovnih šolah.

Visokošolsko in višje strokovno izobraževanje

Med pomembnejšimi temeljnimi cilji visokošolskega in višjega strokovnega izobraževanja so predvsem kakovost, zaposljivost in mobilnost v Evropi in svetu, pravičen dostop, raznovrstnost institucij in študijskih programov.

Višješolsko izobraževanje

Višješolsko izobraževanje v Sloveniji je namenjeno študentom, ki so končali poklicno ali splošno matura, pa tudi kandidatom z opravljenim mojstrskim, delovodskim ali poslovodskim izpitom, ki imajo tri leta delovnih izkušenj ter opravljen preizkus znanja iz splošnoizobraževalnih predmetov v obsegu, ki je določen za poklicno matura v srednjem strokovnem izobraževanju. Praktično naravnani programi trajajo dve leti in zaobsegajo 20-tedensko praktično usposabljanje v podjetjih. Študentom omogočajo pridobitev poklicnih kompetenc v skladu s poklicnimi standardi.

Visokošolsko izobraževanje

Visokošolsko izobraževanje je organizirano na treh »bolonjskih« stopnjah. V okviru prve stopnje se izvajata visokošolski strokovni in univerzitetni študij oziroma dodiplomski študij, na drugi stopnji magistrski (stopenjski ali enovit) in na tretji doktorski študij. Študijski programi se izvajajo kot redni ali izredni študij ali študij na daljavo. Študijski programi za pridobitev izobrazbe trajajo od dveh do šest let. Študijske obveznosti po programih so ovrednotene s kreditnimi točkami. V letniku študija si je mogoče pridobiti 60 KT, pri čemer 1 KT pomeni 25–30 ur študentovega dela oziroma 1.500–1.800 ur na leto. Kreditni sistem študija (ECTS) je obvezen od leta 2002 naprej.

Študijski programi za pridobitev izobrazbe pred uvedbo bolonjskih študijskih programov:

a) dodiplomski:

- za pridobitev visoke strokovne izobrazbe (diploma o visokem strokovnem izobraževanju),
- za pridobitev univerzitetne izobrazbe (diploma o univerzitetnem izobraževanju);

b) podiplomski:

- za pridobitev specializacije (diploma o specializaciji),
- za pridobitev magisterija (diploma o magisteriju znanosti),
- za pridobitev doktorata znanosti (diploma o doktoratu znanosti).

Študijski programi za pridobitev izobrazbe po uvedbi bolonjskih študijskih programov:

a) prva stopnja

- visokošolski strokovni študijski programi (diploma o izobraževanju prve stopnje VS),
- univerzitetni študijski programi (diploma o izobraževanju prve stopnje UN);

b) druga stopnja

- magistrski študijski programi (diploma o strokovnem magisteriju),
- enoviti magistrski študijski programi (diploma o strokovnem magisteriju);

c) tretja stopnja

- doktorski študijski programi (diploma o doktoratu znanosti).

Programi na posameznih ravneh se izvajajo tudi po javno veljavnem programu osnovne šole za odrasle ter kot izredno izobraževanje in izredni študij po javno veljavnih programih poklicnega, strokovnega, gimnazijskega, višje strokovnega, višješolskega in visokošolskega izobraževanja. Pogoje za vključitev v te programe, njihov potek, ustrezno prilagajanje in dokončanje, določajo posamezni področni zakoni, za vsako raven izobraževanja posebej.

Zagotavljanje kakovosti v izobraževalnem sistemu

Kakovost sistema izobraževanja je bistveno odvisna od vzpostavljenih in kakovostnih akreditacijskih postopkov in sistemov zagotavljanja kakovosti. V Sloveniji akreditacijski postopki in sistemi zagotavljanja kakovosti tvorijo celovito skrb za kakovost izobraževalnega sistema ter kakovost njegovih učinkov. Zagotavljanje kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja v Sloveniji je vpeto v mednarodni prostor, prek evropske mreže zagotavljanja kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET). Za zagotavljanje kakovosti v visokošolskem izobraževanju je v Republiki Sloveniji zadolžena Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS), ki izvaja akreditacijske postopke in evalvacije študijskih programov.

2.2. Poklicne kvalifikacije

2.2.1. Poklicna kvalifikacija – ki se izkazuje s certifikatom o pridobljeni NPK, izdanem v skladu s predpisi, ki urejajo NPK

Temeljni namen sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij (sistem NPK) je, da se lahko posameznikom formalno priznajo znanja in spretnosti ne glede na načine oziroma učna okolja, kjer so bile pridobljene. Sistem NPK omogoča pridobitev javno veljavnih listin (certifikata o NPK) v skladu z evropskimi priporočili o vrednotenju neformalnega in priložnostnega učenja. V naš prostor ga je uvedel Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah, ki je bil sprejet leta 2000.

Nacionalna poklicna kvalifikacija je formalno priznana strokovna usposobljenost za opravljanje poklica na določeni ravni zahtevnosti, ki temelji na nacionalno sprejetem poklicnem standardu. S sistemom NPK preverjamo in potrjujemo neformalno in priložnostno pridobljena znanja in spretnosti, ki jih je posameznik pridobil z delovnimi izkušnjami, prostovoljnim delom, prostočasnimi aktivnostmi, udeležbo v neformalnih programih izobraževanja oziroma usposabljanja, samoučenjem ipd.

Sistem NPK je namenjen le odraslim osebam, starim nad 18 let, izjemoma mlajšim osebam, če jim je prenehal status dijaka ali vajenca in imajo ustrezne delovne izkušnje. Prednost sistema NPK je v njegovi prilagodljivosti, saj omogoča hitro odzivnost na potrebe trga dela. Možnost potrjevanja predhodno pridobljenih znanj pozitivno vpliva na odpravljanje razlik med povpraševanjem in ponudbo na trgu dela.

Zagotavljanje kakovosti v sistemu NPK

Sistem NPK temelji na vnaprej predpisanih postopkih preverjanja in potrjevanja neformalno pridobljenih znanj, kar zagotavlja sistemu njegovo objektivnost in kakovost. Zagotovljena je akreditacija NPK na pristojnem strokovnem svetu. Vsak kandidat, ki pristopi k preverjanju in potrjevanju NPK, ima zagotovljeno svetovanje. Postopek preverjanja in potrjevanja NPK izvajajo izvajalci, ki so vpisani v register izvajalcev pri RIC. Izvajalci v sistemu NPK morajo za vpis v register izvajalcev izpolnjevati materialne pogoje, predpisane v katalogu strokovnih znanj in spretnosti za NPK. Poleg navedenega se redno revidira NPK ter ob reviziji prav tako preveri izvajalca. Ocenjevalci morajo za pridobitev licence izpolnjevati kadrovske pogoje, navedene v katalogu strokovnih znanj in spretnosti za NPK, ter opraviti usposabljanje. Ocenjevalci podaljšujejo licenco vsakih pet let, Državni izpitni center pa skrbi za sprotno spremljavo dela članov komisij na preverjanjih NPK. V sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij Center RS za poklicno izobraževanje izvaja evalvacijo sistema NPK.

2.2.2. Poklicna kvalifikacija – ki se izkazuje z listino o zaključenem programu usposabljanja oziroma izpopolnjevanja, izdano v skladu s predpisi, ki urejajo poklicno, strokovno in visokošolsko izobraževanje

Kvalifikacije, pridobljene po programih izpopolnjevanja in usposabljanja

Ena od vrst poklicnih kvalifikacij so kvalifikacije, pridobljene po programih izpopolnjevanja in usposabljanja, ki jih opredeljujeta Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPSI - 1A, Ur. l. RS št. 68/17) ter Zakon o višjem strokovnem izobraževanju (ZVSI, Ur. l. RS št. 86/04 in 100/13).

Študijski programi za izpopolnjevanje in usposabljanje so namenjeni predvsem izpopolnjevanju, dopolnjevanju, posodabljanju in poglobljanju znanja na ravni srednjega in višjega strokovnega izobraževanja, v skladu z zahtevami delovnih mest. Gre za nadaljevanje in nadgradnjo že uveljavljenih oblik nadaljnega usposabljanja delavcev za potrebe podjetij in konkretnih delovnih mest, zapolnjujejo pa tudi vrzel v ponudbi usposabljanja predvsem za delavce, ki so zaposleni v manjših podjetjih. Programi izpopolnjevanja in usposabljanja pripomorejo k razvoju poklicno specifičnih kompetenc posameznikov ter s tem prispevajo k učinkovitejšemu usklajevanju med povpraševanjem in ponudbo po spretnostih in znanjih na trgu delovne sile. Usmerjenost na potrebe podjetij in delovnih mest je osnovno vodilo pri razvoju teh programov.

Zagotavljanje kakovosti v programih izpopolnjevanja in usposabljanja se uresničuje prek izvajanja predpisanih akreditacijskih postopkov pri pristojnih strokovnih svetih. Prav tako se zagotavljanje kakovosti spremlja v okviru kriterijev evropske mreže zagotavljanja kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET).

Kvalifikacije, pridobljene po študijskih programih izpopolnjevanja

Ena izmed vrst poklicnih kvalifikacij so tudi kvalifikacije, pridobljene po študijskih programih izpopolnjevanja. Študijski programi za izpopolnjevanje so v skladu z Zakonom o visokem šolstvu (ZVIS, Ur. l. RS št. 65/17, 33. člen) ena od oblik vseživljenjskega učenja in so namenjeni predvsem za izpopolnjevanje, dopolnjevanje, poglobljanje in posodabljanje znanja.

Zagotavljanje kakovosti za študijske programe izpopolnjevanja se uresničuje prek izvajanja predpisanih akreditacijskih postopkov na Nacionalni agenciji za kakovost v visokem šolstvu ter evalvacij posameznih študijskih programov.

2.3. Dodatna kvalifikacija – ki se ureja na način in po postopku, določenem v Zakonu o SOK, ter se izkazuje s potrdilom, izdanim v skladu z omenjenim zakonom

Dodatna kvalifikacija je v skladu z zakonom SOK (ZSOK, Ur. l. št 104/2015) kvalifikacija, ki dopolnjuje usposobljenost posameznika na doseženi ravni in na določenem strokovnem področju ter je vezana na potrebe trga dela. Dodatne kvalifikacije so ena od vrst kvalifikacij, ki omogoča pridobitev javne listine – Potrdila o pridobitvi dodatne kvalifikacije.

Vlogo za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK lahko vloži delodajalec, skupina delodajalcev ali Zavod RS za zaposlovanje, v kateri mora predlagatelj opisati: vsebino dodatne kvalifikacije v obliki učnih izidov, program usposabljanja, opis procesov zagotavljanja kakovosti ter potrebe na trgu dela.

Zagotavljanje kakovosti pri umeščanju dodatnih kvalifikacij

V skladu z zakonom SOK (ZSOK, Ur. l. št 104/2015) Center RS za poklicno izobraževanje strokovno oceni popolno vlogo za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK in pripravi mnenje o ustreznosti vloge in programa usposabljanja. Strokovna komisija NKT SOK-EOK na podlagi pozitivnega mnenja Centra RS za poklicno izobraževanje sprejme odločitev glede vloge o umestitvi dodatne kvalifikacije v SOK in pripravi predlog za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK. Dodatno kvalifikacijo na podlagi predloga strokovne komisije v Slovensko ogrodje kvalifikacij umesti minister, pristojen za delo. Nadzor nad izvajanjem programa usposabljanja za pridobitev dodatne kvalifikacije izvaja ministrstvo, pristojno za šolstvo.

3. POVEZANOST IZOBRAŽEVANJA IN TRGA DELA

Področji izobraževanja in trga dela se morata zaradi hitrih razvojnih sprememb nenehno povezovati in vzajemno iskati skupne rešitve. Pri tem se na različne načine povezujejo izobraževalne institucije, podjetja in drugi socialni partnerji z namenom nenehnega izboljševanja kakovosti različnih sistemov pridobivanja kvalifikacij.

V Sloveniji je na področju srednješolskega (poklicnega in strokovnega) in višješolskega strokovnega izobraževanja poklicni standard povezovalni člen med sfero gospodarstva in izobraževanja. Šele vzpostavitev poklicnega standarda pred leti je omogočila, da se je gospodarska sfera začela aktivno vključevati v proces njegove priprave in tako neposredno vplivati na vsebine izobraževalnih programov.

Postopek priprave poklicnih standardov in njihove revizije poteka po načelih socialnega dialoga, pri čemer Center RS za poklicno izobraževanje sistematično vključuje vse ključne partnerje na nacionalni ravni. Posebej pomembno je sodelovanje najnaprednejših subjektov s področja industrije, obrti in storitev za zgodnje odkrivanje potreb po novih kvalifikacijah. Načelo transparentnosti se upošteva kot temeljno načelo pri razvoju poklicnih standardov, ki so podlaga za pripravo izobraževalnih programov in tudi katalogov za NPK v sistemu certificiranja. Poklicni standard je torej povezovalni člen poklicnega izobraževanja in sistema certificiranja NPK.

Poklicni standard določa vsebino poklicne kvalifikacije na določeni ravni in opredeljuje znanja, spretnosti in kompetence, ki so posamezniku potrebni, da opravlja določen poklic. Pri tem je treba poudariti, da so poleg poklicnih pomembne tudi ključne kompetence, saj zagotavljajo posameznikovo profesionalno rast, pa tudi sposobnost opravljanja različnih vlog v družbi. V okviru Centra RS za poklicno izobraževanje je bila pripravljena analiza ključnih kompetenc in predlog posodobljenega nabora ključnih kompetenc, ki se vključujejo v poklicne standarde. Pri pripravi nabora ključnih kompetenc so bile upoštevane tako potrebe trga dela kot tudi evropska priporočila na tem področju (Marentič, 2015).

Na področju visokega šolstva je bila v letu 2011 sprejeta Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020 (ReNPVŠ11-20, Ur. l. RS št. 41/11). Ta med drugim opredeljuje cilje in ukrepe slovenskega visokošolskega prostora, ki se nanašajo na vzpostavitev kakovostnega, raznolikega in odzivnega visokošolskega prostora do leta 2020.

Peti ukrep Resolucije izpostavlja izboljšanje sodelovanja visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom ter tako postavlja temelje visokošolskim institucijam za boljše sodelovanje z družbenim okoljem in uspešnejši prenos znanja iz visokošolskih institucij v gospodarstvo in negospodarstvo. V okviru ukrepa so predvidene spodbude pri raziskovalnih in inovativnih projektih med gospodarstvom in negospodarstvom ter aktivno sodelovanje delodajalcev pri oblikovanju študijskih programov, kar posledično vpliva na hitrejše odzivanje na družbena in gospodarska pričakovanja. Visokošolske institucije se morajo ob avtonomnem razvoju kakovostnih akademskih standardov za študijske programe hkrati odzivati tudi na družbena in gospodarska pričakovanja. Ob tem morajo proučiti družbene potrebe po določenih študijskih programih, poklicnih profilih in analizirati, ali so pridobljene kompetence diplomantov primerne za zaposljivost in za razvoj posameznika v smislu aktivnega državljanstva in osebne rasti.

**Opis področja in
kvalifikacij na področju
oblikovanja**

Kaj je bilo prej, oblika ali oblikovanje?

Oblikovanje bi, če bi ga resno razumeli in odgovorno uporabljali, moralo biti osnovno nakovalo, na katerem se oblikuje in tvori človekovo okolje v vseh svojih podrobnosti, za boljše življenje in v veselje vseh nas.

John Heskett

O oblikovanju je bilo veliko povedanega in napisanega v zadnjih nekaj desetletjih, ampak vprašanje je, ali vsa ta pozornost resnično odstira tančice, s katerimi je to široko področje prikrito? In zakaj je tako? Sprva se dotaknimo terminologije, ki že, vsaj v slovenskem jeziku, ne pripomore k razjasnitvi in ki je med strokovnjaki in teoretiki oblikovanja pri nas že nekaj desetletij tudi sporen kamen spotike.

Prvi zadetek, ko poiščemo »oblikovati« v slovenskem slovarju knjižnega jezika je: 1. »dajati čemu določeno obliko!« ki sicer jasno opiše primarni smoter omenjenega početja. Rahla zmeda pa nastane kasneje, ko se beseda oblikovati pojavi ob drugih aktivnostih in pomaga tvoriti dejanja, kot so, navajam »govoriti« 1. oblikovati besede, ali vsaj še nadaljnjih več kot sto sopomenov.

Področje torej nima jasne terminološke, semantične razlage, ker natančnega prevoda iz besede 'design' v slovenščino nimamo, in zato nastaja že omenjena zmeda. Beseda oziroma definicija besede design v angleščini pomeni; 1. ustvariti, oblikovati, izvesti, dovršiti, ali izdelati v skladu z načrtom (*prev. av.). Seveda, ob tem sledijo še drugi pomeni, ki jih zdaj ne bomo navajali. In če se vrnemo na definicijo dajanja določene oblike, sledi vprašanje, na kakšen način bomo to obliko podali? Logičen odgovor je: s snovanjem ali izdelovanjem v skladu z načrtom. Tu pokažemo jasno distinkcijo med prvim in drugim, oblikovanje je snovanje, bolj kot intuitivno ustvarjanje oblik, ki so posledica umetniškega vzgiba posameznika. Ob tem ne zanemarimo, da je tudi ta oblika, ki jo imenujemo unikat², enojnik, še vedno del oblikovalske prakse, ampak ob tem je del tudi drugih umetniških področij in v svojem simbolnem značaju je komplementarna snovanju in proizvodnji produktov, ki so izdelani po načrtu in mišljeni kot del serije ali več njih. Zdaj si mislite, celo več zmede. Ampak počakajmo, da se razlage vendar malo med seboj povežejo, in bo semantična povezava očitnejša.

»Oblikovanje« ima toliko ravni pomenov, da je že samo po sebi vir zmešnjav, navaja oblikovalski zgodovinar J. Heskett in nadaljuje, da je precej podobno besedi »ljubezen«, katere pomen se radikalno spreminja glede na to, kdo jo uporablja, komu je namenjena in v kakšnem kontekstu.¹⁹ Stari Grki so poznali in uporabljali vsaj šest različnih besed za ljubezen, in na ta način so se uspešno izognili zmedi, ki nastaja do današnjih dni. Ločevali so med erotično ljubeznijo, starševsko, prijateljsko in celo božjo ljubeznijo. Podobna in natančnejša terminološka sinteza bi zagotovo pripomogla tudi na področju oblikovanja.

Oblikovanje je oblikovati obliko, da bi ustvarili obliko.

Vsaka uporaba besede je slovnično pravilna, prva je samostalnik, ki označuje splošni pojem, druga je glagol, ki označuje dejanje ali potek dejanja, tretja pa je prav tako samostalnik, pomeni pa zamisel ali predlog. Zadnja je spet samostalnik, ki označuje dokončen izdelek in uresničeno zamisel.²⁰

Ko tej semantični zmešnjavi dodamo še storitveno, informacijsko in uporabniško oblikovanje in omenimo samo nekatere poklice, ki želijo s pritikanjem »oblikovanja« doseči večjo verodostojnost, kot oblikovanje pričesk, oblikovanje cvetja, oblikovanje pogrebov itn., dejansko ugotovimo, da skoraj ni bolj izkoriščenega termina, kot je oblikovanje v vseh porah naših vsakdanjih življenj. Beseda design datira v davne rimske čase in izhaja iz latinskega glagola designare, povzemajoč veliko različnih sopomenov, kot so: označiti, izslediti, opisati, snovati, storiti, prvič pa je kot glagol zabeležena v oxfordskem slovarju knjižnega jezika leta 1548, kratko malo zatem, leta 1588 pa tudi kot samostalnik sopomena namen, namera.²¹

Vsaka beseda ali pojem z daljšo zgodovino uporabe ima tendenco, da se v času od nastanka redefinira, spreminja in plasti v pomenih in je ta ugotovitev za termin oblika/oblikovanje/oblikovati še toliko bolj pereča, ki zaradi že omenjenih dejstev in souporabo pojma od 16. stoletja do danes prinaša vselej nove nejasnosti in zmede, ki se je nekoliko zjasnila šele v industrijski revoluciji. Slednja je definirala oblikovanje za moderne čase s kategorizacijo različnih disciplin kot tudi poklicev ter za krajši čas vsaj dajala občutek in iluzijo urejenosti področja.

3.1. O čem govorimo, ko govorimo o oblikovanju?

»Oblikovanje je ena od osnovnih značilnosti človeškosti in temeljna določilnica kakovosti njegovega življenja. Vpliva na vsakogar, v vsaki podrobnosti vsega, kar počnemo vsak dan. Kot takšno je izredno pomembno.«

John Heskett

Že v zgornjem citatu se izriše, da je vse, kar nas obkroža, prav vsak predmet, ki ga primemo in kamor koli usmerimo pogled, od začetka dneva do njegovega konca, soodvisen od načrtovanih, zasnovanih aktivnostih, ki so v ozkem korelatu, bodisi s predmeti ali storitvami, čigar oblike ali pojavnosti in stvarnost teh nam bodisi lajšajo, ali otežujejo sleherne dejavnosti in opravila našega vsakdanjika. Torej, po tem lahko sklepamo, da je ravno dobro ali slabo oblikovanje tisti nepotrebni smoter razlikovanja. Vse, kar nas obkroža, je oblikovano, edina razlika je v tem, ali je prvo ali drugo. Preširoko področje in zatorej polno neskladij; ima nešteto pojavnosti, ampak mu manjkajo meje, ki bi ga razjasnile in opredelile. Materialna področja stvarnosti bi bila v marsičem precej izboljšana, če bi le oblikovanju posvetili dovolj pozornosti. In zakaj slabo oblikovanje, kot se marsikom zdi, prevladuje nad dobrim? Na to vprašanje boste morda nekoč odgovorili sami, oziroma boste soudeleženi v oblikovalskem svetu prihodnosti, ki bo kakovost načrtovanega produkta ali storitve postavil nad količino ali ceno.

Kljub tej utopični želji se raje zavedajmo, da je design v svojem bistvu industrijski produkt in kot takšen nikakor ne more ubežati zakonom trga, kot tudi ne sistemski modni zapovedi²². In iz tega sklepamo, da so predmeti, ki veljajo za najbolj oblikovane, hkrati tudi najbolj zaželeni per se. Ravno stopnja kakovosti oblikovanja je tista, ki določeni produkt ali storitev postavi na piedestal, torej na občudovani (p)ogled, in mu že v osnovi omogoči prednost, torej dodano vrednost. Posledica tega ni samo večja prepoznavnost, ampak predvsem tržna vrednost omenjene prednosti že v samem začetku, ki seveda narekuje tudi še eno razlikovalno komponento, ki je cena, tokrat obogatena z izhodiščno prednostjo. Tako bi lahko tudi pojasnili naraščanje vrednosti svetovno poznanih in dobro upravljenih blagovnih znamk, kot so denimo Apple in druge.

Nejasnost na oblikovalskem področju se nadaljuje tudi za tem, ko smo vsaj poskusili pojasniti zmedo na terminološko-slovničnem področju. Razpon oblikovalskega dela je preprosto preširok ter zajema od: industrijskega, modnega, produktnega, grafičnega, unikatnega in zadnje čase storitvenega oblikovanja, kot tudi izjemno hitro rastočega interaktivnega oblikovanja. Nekatere definicije bi dodale tudi obrtnega, ampak pri nas je ta poklicna usmerjenost v domeni nekaterih drugih strok, ki jih imamo za del obrti, in jih ne bomo upoštevali. Ob vsem naštetem ne pozabimo na komercialno umetnost, ki se v zadnjem času dotika oblikovanja bolj kot kadar koli prej. Razlog, zakaj se oblikovanje terminološko kot tudi področno tako poljubno uporablja, leži tudi v dejstvu, da se nikoli ni spojilo v enoten poklic, kot so denimo arhitektura, pravo ali medicina²³. In ravno zato si je tako preprosto prilastiti področje, kar ustvarja dodatno neorganiziranost tako v vrstah strokovnjakov kot med končnimi uporabniki in javnostjo. Ob tem so seveda še najbolj zmedeni odločevalci, torej tisti končni naročniki in predstavniki gospodarske ali državne oblasti ter struktur, ki bi venomer morali vsaj poznati, če ne ločevati med panogami.

²⁰ Prav tam, str. 11

²¹ Alice Rawsthorne, Hello World

²² Jean Baudrillard, Zaton simbolov, predavanje s kongresa I.C.S.I.D. (Kioto, 1973)

²³ Norman Potter, Kaj je oblikovalec?: Stvari, prostori, sporočil

V izogib negativni kritiki v zadnjem desetletju je, kljub neizprosno po-kriznem obdobju v Sloveniji, le prišlo do vidnih premikov na bolje, ker se je razprava na področju teorije oblikovanja in širše v družbenem okvirju okrepil s sistematičnim, analitičnim delom strokovnjakov, profesorjev in zavzetim angažmajem različnih institucij. Najbolj dejavni in zavzeti med njimi sta dr. Petra Černe Oven in dr. Barbara Predan, tudi sicer profesorici na ALUO, ki z vizionarskim, predanim delom na slovenski vodilni univerzi, kot tudi z izdajanjem knjig in znanstvenih člankov o oblikovanju in teoriji designa znotraj drugih društev pomagajo odstirati meglene in velikokrat nejasne predstave o namenu in pomembnosti kakovostnega oblikovanja v razvijajoči se demokratični, slovenski družbi.

Ali je zaradi tega več dobrega oblikovanja kot pred desetletji? Je oblikovanje že nekaj popolnoma naravnega, vsakdanjega? Na žalost ne, nasprotno, več opomb pod črto in razlag je potrebno danes, kot je bilo ob nastajanju slovenske države pred tridesetimi let in ob veliki nejevolji stroke in vseh vpletenih, se zdi, da je za nas manj prostora na sončni strani Alp²⁴.

Vrnimo se k opredelitvi tega kaotičnega področja, ki v svoji raznorodnosti nemalokrat bode v oči in stroko med seboj postavlja na različne bregove. Kako torej vzpostaviti potrebno in pričakovano urejenost? Eden od načinov je vzpostavitev občutka smiselne strukture in pomena, drugi pa sledenje zgodovinskim vzorcem, s pomočjo katerih bomo lažje razumeli, od kod in zakaj zdajšnja zmešnjava.²⁵

Ko opazujemo okolje, v katerem smo ob branju teh vrstic, se lahko vprašamo; kaj okoli mene je oblikovano in kaj je plod, ali neposredni produkt narave? Leže na travi v poznem aprilskem popoldnevu, ko vse okoli vas migeta, ščebeta, slišite ptičje petje in šelestenje listja, boste zagotovo težje odgovorili na prvi del vprašanja. Če, in ko (bo)ste v domačem okolju, obdani z različnimi predmeti, ki so skoraj vsi posledica posrednega ali neposrednega snovanja, načrtovanja, torej oblikovanja, pa bo vaš odgovor nedvoumen. Vse, kar vas obdaja, je oblikovano. Zmožnost oblikovanja našega sveta je dosegla takšno stopnjo, da je na planetu v prvotnem stanju le še nekaj pojavnosti in naše življenje je popolnoma pogojeno z oblikovanimi rezultati.²⁶ Če te sposobnosti ne bi bilo, bi ne vi in ne jaz sooblikovali ta Krasni novi svet²⁷, ki ga gnetemo v dobri veri, da bo ta sprememba na bolje. Ali je res tako?

In če se človekova zmožnost oblikovanja kaže na toliko različnih načinov, kako naj to raznolikost razumemo? Bolj podroben pregled in odstiranje zgodovinskih vrzeli in kronoloških plasti bodo marsikomu od vas podali še bolj poglobljene razlage, kot so mogoče v pričujočem besedilu. Starodavnim obrtim in praksam, ki so preživele od davnin, se nenehno dodajajo nove pristojnosti in uporabe, ki vselej ali največkrat slonijo na potrebi in želji po izboljšanju, inovaciji in se odzivajo na potrebe razvijajoče in spreminjajoče se družbe.

3.2. Mi, vi in drugi. Oblikovalski poklici pod lupo

Že v prejšnjem poglavju smo našli vse aktivne oblikovalske poklice znotraj področja, ki so po poklicni usmeritvi razdeljeni na: industrijsko, modno, produktno, grafično, oziroma oblikovanje vidnih sporočil, unikatno, storitveno, informacijsko in interaktivno oblikovanje.

Industrijsko oblikovanje

Svetovna organizacija ICSID (danes WDO) je v eni od svojih zgodnjih definicij industrijskega oblikovanja zapisala, da je to ustvarjalna dejavnost, katere namen je vzpostaviti vrednost predmetov, procesov in storitev in njihovih sistemov skozi ves življenjski cikel. Oblikovanje je osrednji dejavnik inovativne humanizacije tehnologij in odločilen dejavnik kulturne in ekonomske izmenjave. Izpopolnjeno in današnjemu času prilagojeno definicijo pa nadaljujejo tako: Industrijsko oblikovanje je strateški postopek reševanja problemov, ki spodbuja inovacije, gradi poslovni uspeh in z inovativnimi izdelki, sistemi, storitvami in izkušnjami vodi do boljše kakovosti življenja. Industrijsko oblikovanje premošča vrzel med tem, kar je, in tem, kar je mogoče. To je interdisciplinarni poklic, ki izkorišča ustvarjalnost za reševanje problemov in soustvarjanje rešitev z namenom izboljšati izdelek, sistem, storitev, izkušnje ali podjetje. Industrijsko oblikovanje v svojem bistvu ponuja bolj optimističen pogled na prihodnost, tako da probleme preoblikuje kot priložnosti. Povezuje inovacije, tehnologijo, raziskave, poslovanje in kupce, da zagotovi novo vrednost in konkurenčno prednost na gospodarskem, socialnem in okoljskem področju.²⁸

Poklic industrijskega oblikovalca zahteva globoko poznavanje tehnologije in razvoja ob nenehno prisotni inovaciji, hkrati pa v osrčje postavlja človeka in njegove potrebe.

²⁴ op. av. Na sončni strani Alp je eden od kulturnih sloganov iz oglaševalske akcije Slovenija, moja dežela, l. 1985, avtorja dr. Zlatka Jančiča

²⁵ John Heskett, Oblikovanje, zelo kratek uvod

²⁶ Prav tam

²⁷ Povzeto po naslovu slovitega, utopičnega romana Aldousa Huxleyja iz l. 1932

²⁸ WDO, World Design Organization, The definition of Industrial design

Razmah in uveljavitev tega poklica se je v Sloveniji, takratni Jugoslaviji zgodila v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, ob pospešenem povojnem razvoju industrije pri nas. Prvi poskusi za ustanovitev Centra za industrijski dizajn segajo v obdobje med 1960–1965, ki kljub zagnanosti vpletenih strokovnjakov spodleti. Leta 1961 pride do ustanovitve BIO, bienala industrijskega oblikovanja, katerega namen je bil primerjalno posredovanje primerov dobre industrijske prakse domači in tuji publiki, s poudarkom na tedanji 'in between' poziciji politične neuvrščenosti takratne Jugoslavije.²⁹

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje pa nalogo industrijskega oblikovalca opiše tudi tako. »Delo industrijskega oblikovalca se prične, ko evidentira naročnikovo željo, potrebo ali problem. Naslednji korak je izdelava idejnega projekta, v katerem se določijo posamezni koraki, ki bodo pripeljali do izdelave prototipa. Ko je naročilo jasno, se, navadno v skupini strokovnjakov za posamezna področja, določi in definira tehnološki proces.«³⁰ Študij industrijskega oblikovanja je v Sloveniji dostopen na ALUO, Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje, na smeri Industrijsko in Unikatno oblikovanje, dodiplomski in podiplomski študij.

Modno oblikovanje

Svet mode in poklic modnega oblikovalca je vsem veliko bolj poznan kot drugi oblikovalski poklici, in nemalokrat so mladi ustvarjalci odločeni, da bodo uspeli v njem že v zgodnjih letih svojega otroštva. Moda je (bila) svet blišča, hitro spreminjajočih se in vedno novih 'zapovedi', kot že mediji nemalokrat označijo nove trende in kolekcije. Definicija mode pravi, da je to prevladujoč slog v določenem času. Kot je popolnoma razvidno, obstaja nedvomna soodvisnost med trajanjem oziroma med strogo časovno omejenim narekom. Edino, kar modo združuje z drugimi področji oblikovanja, je poleg ustvarjanja tudi inovacija. Na tem mestu se ne bomo poglobljali v podrobnosti, vsekakor pa je treba dodati, da je moda danes, kot tudi vse druge gospodarske panoge, pod drobnogledom ekološke ozaveščenosti in vedno bolj vpiljajoče želje po trajnosti.

Moda, takšna kot je, in smo jo nekoč poznali, izginja, hitro se odziva ter prilagaja novim tržnim zakonom, ki vpeljuje obnovljive vire in recikliranje kot nujo. Ob tem se spreminja tudi poklic modnega oblikovalca, za katerega verjamem, da se bo v prihodnjih desetletjih popolnoma prilagodil zahtevam 'nove', bolj ozaveščene družbe. To počno že nekateri najbolj ugledni oblikovalci in v svoje kolekcije implementirajo idejo trajnosti, ali celo recikliranja in vnovične uporabe kot tudi zavednega premisleka o načinu.³¹ Pri nas je ena bolj vidnih predstavnic tega gibanja Matea Benedetti, ki s svojimi izvirnimi in popolnoma recikliranimi ter trajnostno naravnanimi modnimi rešitvami, spreminja modus vivendi uporabnikov, kot tudi vpliva na ekološko zavest celotne družbe in dokazuje, da je luksuzna estetika mogoča tudi ob okoljski zavesti, odgovornem potrošništvu in etični poslovni praksi.³²

Študij modnega oblikovanja je v Sloveniji dostopen na Univerzi Ljubljani, Narovoslovnotehniški fakulteti, smer Oblikovanje tekstilij in oblačil, dodiplomski in podiplomski študij, kot na Fakulteti za dizajn, smer Tekstilije in oblačila, dodiplomski in podiplomski študij. Na Univerzi v Mariboru je možen visokošolski študijski program Oblikovanje in tekstilni materiali, dodiplomski, podiplomski in doktorski študij in Tehnologije tekstilnega materiala, visokošolski strokovni študijski program.

Produktno oblikovanje

Poklic produktnega oblikovalca, (v slovenščini sicer ne uporabljamo izraza oblikovalec izdelkov, četudi bi to bil neposreden prevod), poznamo relativno kratek čas in izhaja iz poklica industrijskega oblikovalca. Oblikovalec izdelkov je odgovoren za oblikovanje in razvoj potrošniških izdelkov, torej vseh izdelkov široke rabe, ki niso unikatni. Nekatere od nalog so bodisi izboljšanje obstoječih zasnov izdelkov in analiza delovnih pogojev, ali uvajanje podobnih izdelkov na trgu, in pospeševanje njihove konkurenčnosti. Za opravljanje tega poklica je zaželena diploma in seveda delovne izkušnje, ki jih oblikovalec pridobiva na primerljivih položajih. Koristne spretnosti so tudi dobre veščine raziskovanja in analize konkurence kot tudi razumevanje trendov in tržnih razmer, ki je ozko navezano na design thinking³³, termin, ki je prisoten v zadnjem desetletju. Izobrazba na tem področju se pridobi na že omenjenih študijskih programih v Sloveniji, ključno pa je pridobivanje delovnih izkušenj in dodatno izobraževanje, ki lahko poteka na programih, spletnih delavnicah pri nas ali v tujini.

²⁹ Grega Košak, DOS 60 let, Oblikovanje je odgovor, Zbornik besedil ob delovanju Društva oblikovalcev Slovenije, 2012

³⁰ ZRSZZ, opis poklica industrijski oblikovalec

³¹ Vir: WWD, Pismo Armanija uredništvu WWD, 6. 4. 2020 / Ta kriza je priložnost za upočasnitev navzdol in poravnavo, za določitev kaj je smotr našega početja. Trenutek, katerega preživljamo je turbulenten, ampak ponuja nam tudi edinstveno priložnost popraviti, kaj je narobe. Ta kriza je tudi priložnost, da povrnemo vrednost pristnosti in človeškosti

³² Matea Benedetti, www.benedetti.life/our_story

³³ Design thinking je (slov. dizajnersko razmišljanje) je metoda, ki omogoča podjetjem ali posameznikom, da razumejo posel s perspektive njihovih strank in uporabnikov. Metoda temelji na iskanju in kreiranju rešitev, ki ustrezajo dejanskim potrebam uporabnikov. Pri prepoznavi potreb pa je ključna vpeljava empatije v proces.

Grafično oblikovanje, ali oblikovanje vizualnih komunikacij

Definicija samostalnika, povzeta po Oxfordskem slovarju pravi, da je grafično oblikovanje umetnost ali spretnost kombiniranja besedila in slik v oglasih, revijah ali knjigah³⁴. Poreklo grafičnega oblikovanja in zgodnji posegi v človeško okolje v prid obveščanju, hitrejši dostopnosti besede v soodvisnosti s podobo segajo daleč v preteklost, razmah grafičnega oblikovanja kot ga poznamo danes, pa sovpada z nastankom in spremembami v tiskarski tehnologiji, kot tudi industrijsko revolucijo in dramatično rastjo potreb po oglaševalskih tiskovinah tega časa. Prvi Linotype³⁵ stroj, patentiran leta 1886 je omogočil printersko zalivanje in postavljanje celih vrstic besedila, in ne samo zlaganja ene po ene črke, kot je bilo od iznajdbe tiskarskega stroja, leto zatem pa je konstruiran in patentiran tudi Monotype stroj³⁶, ki je bil sposoben ustaviti tudi posamične črke kot cele linije in zato je še dodatno izboljšal in pospešil zamudno in počasno postavljanje veznih besedil. Prvi samodejni, litografični parni tiskarski stroj datira v 1868 in prvi offset pa v 1906. Vsekakor so te tehnološke inovacije in najdbe ob koncu 19. stoletja omogočile most napredka, ki je s hitro napredujočo tehnologijo zakoličilo 20. stoletje kot najbolj napredno do takrat, in močno se je izrisala meja med rokodelstvom in unikatnim izdelovanjem predmetov ter masovno proizvodnjo tiskovin, ki je seveda podpirala potrebe razvijajočega se industrijskega in propagandnega trga.

Danes definiramo grafično oblikovanje kot umetnost, poklic in akademsko disciplino, katerega primarna dejavnost je projiciranje vizualnih komunikacij, namenjenih prenosu posebnih sporočil k določeni ali več družbenim skupinam, s posebnimi ali določenimi komunikacijskimi cilji. Znotraj te široke, interdisciplinarne opredelitve pa poznamo naslednje vrste in različna podpodročja: oblikovanje znakov in logotipov, celostnih grafičnih podob in blagovnih znamk, oblikovanje plakatov, vseh vrst tiskovin in knjig, tehničnih in umetniških risb, sistemov označevanja, fotografije v rabi oblikovanja, montaža slik in video posnetkov za namene filma in televizije ter videa, 3D modeliranje, animacija in programiranje. Nekateri strokovnjaki se danes izogibajo definiciji grafično oblikovanje³⁷, ker preozko opredeljuje področja, sploh v drugi polovici 20. stoletja in posledično spremembam po najdbi spleta se ta definicija oplemeniti v snovanje vizualnih komunikacij. Mnogi grafični in oblikovalci vizualnih komunikacij prepletajo svoje področje delovanja znotraj in zunaj svojega matičnega področja, nekateri pa se, glede na kompleksnost in poglobljeno profiliranost osebnega ustvarjanja in delovanja odločijo, da bodo pri tem tudi vztrajali. (primer so morda snovalci črkovnih vrst)

Grafično oblikovanje se uporablja za vse vizualno v našem vidnem in nevidnem polju, od cestnih znakov in oznak do zahtevnih sistemov označevanja, do logotipov, celostnih grafičnih podob, blagovnih znamk, umetniških, plakatov obveščanja in obcestnih 'jumbo' plakatov, knjig, brošur, letakov, snovanja novih črkovnih vrst, in številnih drugih nešteti pojavnosti, ki nas obkrožajo. Dejansko lahko rečemo, grafično oblikovanje in oblikovanje vizualnih komunikacij je povesod okoli nas.

Študij vizualnih komunikacij je v Sloveniji dostopen na Univerzi v Ljubljani; ALUO, Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje, na smeri Oblikovanje vizualne komunikacije, dodiplomski in podiplomski študij in na NTF, Narovoslovnotehniški fakulteti, oddelek Grafika³⁸, dodiplomski in podiplomski študij, in na Fakulteti za dizajn, smer Vizualne komunikacije, dodiplomski in podiplomski študij.

Unikatno oblikovanje

Unikatni oblikovalec je ustvarjalec/ka, ki zasnuje en sam, ali mini serijo podobnih, pa vendar unikatnih predmetov in zato ti niso in ne bi smeli biti ali postati predmet ali produkt množične proizvodnje oziroma izdelave, če govorimo o plakatih, tiskovinah ali drugih produktih, ki so bolj podložni multplikaciji. Unikatni oblikovalci so lahko oblikovalci nakita, tekstilij, lesa, stekla, keramike in drugih, velikokrat dragocenih materialov ali kovin. Bolj kot usmeritev samega področja delovanja, unikatnega oblikovalca loči od drugih področij samo ta edinstvenost (unikatnost). Skoraj vsi do zdaj naštetih profili lahko v določenem trenutku snovanja ali ustvarjanja postanejo tudi unikatni, npr. grafični oblikovalec se odloči zasnovati kot darilo eno samo knjigo oziroma posebno vabilo. Oblikovalec nakita pa zasnuje eno zapestnico, ki je edinstvena. Sama razlaga besede unikat je: biti edini določene vrste. Pogosto je namerna edinstvenost pomemben dejavnik dodane vrednosti takšnega produkta/izdelka, in lahko močno vpliva, ali zviša ceno kot tudi ekskluzivnost, (ne)dostopnost množicam in posledično večjo zaželenost. Na tem slonijo tudi mini serije določenih produktov, v modi, pri opremi prostorov itn.

³⁴ Oxford language

³⁵ The Linotype machine Otta Mergenthalerja iz Baltimora

³⁶ The Monotype machine Tolberta Lanstona v Angliji

³⁷ Namesto grafično oblikovanje prednost gre v prid definiciji vizualne komunikacije (vidna sporočila)

³⁸ NTF, oddelek Grafika ne ponuja povsem primerljivega programa kot dva druga programa na ALUO in FD

Storitveno, informacijsko oblikovanje in interaktivno oblikovanje

V Sloveniji smo še pred slabim desetletjem komaj poznali, ali si sploh predstavljali, kaj naj bi bilo storitveno oblikovanje. Besedo 'storitev' vsi poznamo in jo uporabljamo v vsakodnevnih situacijah, ampak besedilna zveza storitveno oblikovanje je razmeroma mlada kot stroka in posledično poklic marsikom neznana. Vzpon storitvenega oblikovanja, ki ga zaznavamo v zadnjih dvajsetih letih, pri nas še desetletje manj, je soodvisen od premika družbe iz industrijske v informacijsko ter storitveno obdobje ter zavedanje, da »klasično«, k proizvodnji orientirano oblikovanje, ni več dovolj.³⁹ Statistične raziskave kažejo, da v razvitih državah storitve zavzemajo od 60 do 80 odstotkov bruto domačega proizvoda. Oblikovanje je prepoznalo potencial na področju načrtovanja storitev in v Sloveniji, za katero vemo, da je izgubila skoraj vso široko proizvodnjo, še toliko bolj pomembno. Pri storitvah šteje le učinek⁴⁰ in ne izdelek ali produkt. Storitve je tista, ki postavlja uporabnika v središče in ob tem poudarja njegovo uporabniško izkušnjo. Seveda ne gre misliti, da izdelek in storitev nista vsaj posredno povezana, ker velikokrat do 'opevane' uporabnikove izkušnje pride ravno v primeru in neizogibno ob uporabi izdelka, ne pa nujno in vedno. Kar nas napelje do ideje celovitega pristopa k oblikovanju, ki narekuje načrtovanje storitvenega oblikovanja in njegovo implementacijo v reševanje zahtevnih in večplastnih izzivov trenutne, tehnološko in podatkovno izjemno zahtevne družbe. Z dobrim oblikovanjem se izboljšajo razumljivost, jasnost, učinkovitost, sistematičnost in doslednost storitve.⁴¹ Slednje velja za vsa področja naše dejavnosti, ampak ravno v storitveno-informacijskem področju je razlika med slabim in dobrim pristopom k oblikovanju še toliko bolj pereča ali celo usodna. Zamislite si, če ne najdete informacije o svojem naslednjem poletu, ko ste na letališču prvič, ali v bolnišnici niste ustrezno napoteni ali celo napoteni k napačnemu specialistu. Primerov je nešteto in v tistih, ko oblikovanje ne opravi svojega poslanstva, lahko slabo vpliva ali celo ogroža naše premoženje in življenje.

Izraz informacijsko oblikovanje je dokaj mlada veja vizualnega oblikovanja. V Sloveniji je poznana šele slabo desetletje, oziroma potem, ko je Muzej za arhitekturo in oblikovanje (MAO) v sodelovanju z dr. Petro Černe Oven začel predavanja in delavnice na to tematiko. Že sam prevod izraza »information design« v ustrezen termin v slovenščini, je bil izziv⁴². In o čem sploh govorimo? Nekatera pomembna področja te dejavnosti so: označevanja v javnem prevozu in javnih urbanih prostorih, v zdravstvu, medicini in farmaciji, telekomunikacijskih tehnologijah in znanosti, pri vladnem komuniciranju z državljanji ali s strankami in številnih drugih področjih. Ob vsej obilici in prenasičenosti informacij v naših življenjih je vitalnega pomena, da so nam te podane na jasen, razumljiv, nedvoumen način. Torej prevajanje kompleksnih, neorganiziranih in nestrukturiranih podatkov v koristne in razumljive, je primarna naloga informacijskega oblikovalca in je zato za družbo izrednega pomena. V slovenskem prostoru je to zavedanje še vedno podhranjeno, in če katera, je ob boku s storitvenim in interaktivnim oblikovanjem to veja, ki bo krojila in pomagala soustvariti kakovost našega sveta prihodnosti, in ravno na temeljih in kakovostno opravljenih nalogah bo še tako zgoščena in 'tekoča' sedanjost zmogla prestop v jasnejši in bolj razumen jutri. Še bolj pomembno od dozdajšnjih razlag pa šteje, da informacijsko oblikovanje aktivno sodeluje z različnimi drugimi strokami, in se bo v tej interdisciplinarnosti in sodelovanju z znanostjo moralo še bolj okrepiti. Simbioza je in bo še nujnejša v prihodnosti, ki se tako zloslutno kaže na obzorju. Znanstveniki bodo svoje iznajdbe s pomočjo jasne in razumljive infografike prikazali na način, ki bo dostopnejši množici in nestrokovni javnosti. In katera so ta druga znanja, ki bodo skupaj z informacijskim oblikovanjem krojila našo prihodnost? Brez kognitivne psihologije, aplikativne lingvistike, arhitekture in krajinske arhitekture, ergonomije, informacijskih tehnologij, raziskovanja uporabnosti, jasnega pisanja, večplatformnega založništva in interaktivnega oblikovanja in na številnih drugih področjih⁴³ vzpostavljanje reda, jasnosti in hierarhične informativnosti ne bo mogoče doseči.

Nazadnje na kratko opredelimo še hitro rastoče področje uporabniške izkušnje (UI, oz. UX⁴⁴) in interaktivnega oblikovanja. Omenili smo že, da je oblikovanje soodvisno od interakcije med izdelki in uporabniki. V tej dejavnosti se še globlje osredotočamo na to, kakšna je ta izkušnja, in najpogosteje ko govorimo o oblikovanju interakcij, natančneje aplikacij ali spletnih mest ter vedno bolj prisotne spletne prodaje, ki je posebej v letošnjem letu in zaradi posledic epidemije doživela zavidljivo porast. Cilj oblikovanja interakcij je, ustvariti izdelke ali storitve, ki omogočajo uporabniku, da svoje cilje doseže na najlažji način in ob tem doživi najboljšo možno izkušnjo, če nekoliko poenostavimo.

³⁹ Barbara Predan in Petra Černe Oven, *Storitveno in informacijsko oblikovanje*, str. 33

⁴⁰ Prav tam, str. 34

⁴¹ Prav tam, str. 39

⁴² Prav tam, str. 22

⁴³ Prav tam, str. 24

⁴⁴ User friendly experience je angleško.

Svet je vse bolj odvisen od programske opreme, spletnih prodaj in storitev, od naročanja pice do preverjanja stanja na vašem bančnem računu in po novem, tudi dela od doma ter sestankovanja na spletnih platformah. Nič od tega ne bi bilo mogoče brez načrtovanja interakcij, merjenja učinka teh in izboljšanja storitve na podlagi zabeležene uporabniške izkušnje. Profila UI in UX oblikovalca sta nedvomno najbolj zaželena in zaposljiva kadra pri nas in globalno. Če smo nekoč rekli računalniku in svetovnemu spletu 'okno v svet', trenutno govorimo o na stežaj odprtih vratih, ki nas lahko kmalu odpihnejo v virtualno resničnost!

3.3. Kako biti in sobivati? Povezave znotraj kreativno kulturnega sektorja

Veliko smo povedali o terminologiji in metodologiji oblikovanja, kako pa lahko umestimo slovensko oblikovanje širše od samega področja in v povezavi z drugimi deležniki? Oblikovanje, skupaj z arhitekturo, oglaševanjem, računalniškim programiranjem, glasbo, gledališčem, literaturo, kulturno dediščino in drugimi dejavnostmi tvori kreativno kulturni sektor (KKS). Ta je od izjemnega pomena za razvoj zdrave družbe in vzdržnega gospodarstva ter nepogrešljiv pri soočanju z ekološkimi, demografskimi, tehnološkimi in drugimi razvojnimi izzivi.⁴⁵ Statistična analiza dejavnosti o slovenskem KKS, ki jo je pripravil in izdal Center za kreativnost (Czk) v letu 2020, na podlagi zbranih in obdelanih podatkov prikaže velikost KKS, njegovo strukturo po dejavnostih in organizacijskih oblikah, zaposlitvene in proizvodne zmogljivosti, geografsko razporejenost in njegov delež v celotnem gospodarstvu.⁴⁶ Zaradi nepogrešljivosti in natančnosti zbranih izsledkov je veliko lažje razumeti povezavo med KKS in drugimi vejami gospodarstva in poskrbeti s strani države in odločevalcev za boljšo pretočnost informacij, povezovanje in medsebojno sodelovanje. Na tem področju je nedvomno ključen prispevek Centra za kreativnost, ki je prvi nacionalni razvojno-podjetniški spodbujevalnik za kreativce in kulturnike, in s svojimi programi krepi družbeno in ekonomsko vrednost sektorja ter ga aktivno povezuje z gospodarstvom in drugimi sektorji. Naložbo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija.⁴⁷

Ampak kaj nam povedo številke iz omenjene raziskave? Prvi podatek je, da je v kreativni ekonomiji zaposlenih 7 %, celoten KKS zavzema 10,5 % vseh registriranih organizacijskih enot, med gospodarskimi subjekti pa vanj sodi 8,4 % vseh aktivnih podjetij v slovenskem gospodarstvu. KKS je v letu 2017 v Sloveniji ustvaril 2.964.264.438,54 evra prihodkov od prodaje, kar znaša 2,7 % prihodkov ustvarjenih v celotnem slovenskem gospodarstvu. KKS je ustvaril več kot nekatere druge, navidezno bolj donosne industrije.⁴⁸ Navedeni podatek popolnoma spremeni zorni kot in evalvacijo omenjenega kulturnega sektorja, ki je v očeh drugih gospodarskih deležnikov imel, ali še ima, nekoliko prezrt pomen. Bruto dodana vrednost na zaposlenega v kreativno kulturnem sektorju je znašal 45.527 evrov in je bil višji od povprečja v gospodarstvu (43.210 evrov). Torej, ne samo da ima kreativno kulturni sektor izjemno vitalnost in ustvarjalnost, ima tudi nesporno gospodarsko moč, ker ustvarja delovna mesta in rast ter omogoča pretakanje naštetega tudi v druge gospodarske sektorje. Ob tem pa poseduje izredno visok delež intelektualnega kapitala ter zmožnost delovanja na mednarodnem trgu.⁴⁹

Delež registriranih organizacijskih enot kreativno kulturnega sektorja povzema, da je delež oblikovanja in vizualnih umetnosti 10 % in delež oglaševanja ravno tako 10 %. Ena od glavnih značilnosti podjetij iz KKS je njihova majhnost, 97 % podjetij zaposluje do devet oseb, pri čemer 80 % podjetij zaposluje zgolj eno osebo. To je stanje, ki je popolnoma primerljivo z EU. Organizacijska struktura po načinu poslovanja povzame, da je v KKS 56 % samostojnih podjetnikov, 23 % družb z omejeno odgovornostjo, 12 % samozaposlenih v kulturi, 4 % zasebnih zavodov, 3 % društev, 1 % javnih zavodov in 1 % samostojnih novinarjev. Če pa pogledamo, kakšen del kolača prevzame oblikovanje in oglaševanje, je izsledek naslednji: 82 % je samostojnih podjetnikov v oblikovanju in 60 % v oglaševanju. Obe številki sovpadata s podatkom, da je glavna značilnost majhnost podjetij, sploh pri prvem. Še en zanimiv podatek pravi, da med samostojnimi, registriranimi podjetniki s področja oblikovanja in arhitekture, v letu 2018, 47 % takšnih, ki si prispevke plačujejo sami, kar je razmeroma visok delež. V pričujoči raziskavi zmanjka natančen podatek, kakšen delež prihodkov od prodaje ustvarja oblikovanje, naveden pa je precej visok delež, ki ga ustvari oglaševanje, in sicer 17 %. Kar pomeni, da oblikovanje ne zavzema pomenljivega deleža, kot ga na primer ustvari programska oprema in igre, katerega delež je še višji kot pri oglaševanju in znaša 19 %.

⁴⁵ Kulturno-kreativni imperativ, Razsežnost in potencial kulturnega in kreativnega sektorja v Sloveniji, študija, ki jo je uredila Barbara Predan na podlagi študije Statistične analize stanja kulturnega in kreativnega sektorja v Sloveniji 2008-2017 (avtorjev Nike Murovec, Damjana Kavaša in Tjaše Bartolj z Inštituta za ekonomska raziskovanja), Czk, 2020 - ali tu manjka številka? Kam spada ta komentar?

⁴⁶ Prav tam

⁴⁷ www.czk.si/o-nas/.

⁴⁸ Kulturno-kreativni imperativ, Razsežnost in potencial kulturnega in kreativnega sektorja v Sloveniji, študija, ki jo je uredila Barbara Predan na podlagi študije Statistične analize stanja kulturnega in kreativnega sektorja v Sloveniji 2008-2017 (avtorjev Nike Murovec, Damjana Kavaša in Tjaše Bartolj z Inštituta za ekonomska raziskovanja), Czk, 2020

⁴⁹ Prav tam, str. 9

Če primerjamo kreativni kulturni sektor v primerjavi z EU raziskavo, pokaže, da dosegamo primerljiv delež podjetij v celotnem gospodarstvu in ustvarjamo podoben BDV, edina opazna razlika je precej manjši delež zaposlenih kot v EU, ki je v Sloveniji 3,3 %, v EU pa 4,6 %. Če želimo slediti evropskim priporočilom za KKS, bo nujno spodbujanje na več ravneh, in sicer: spodbujanje umetnosti, kulture in kreativnega mišljenja, spodbujanje ugodnih ekosistemov za KKS, dostop do financiranja in poštenega plačila avtorjem ter spodbujanje veččin.⁵⁰

3.4. Kako biti in preživeti? Možnosti zaposlovanja pri nas

Če smo v prejšnjem poglavju naredili krajši sprehod med pomenljivi izsledki raziskave o KKS v Sloveniji, kako nam te informacije osvetlijo možnosti zaposlovanja? Zaznali smo izrazito podhranjenost deleža zaposlenih v organizacijah v primerjavi z EU. Letos, ko smo ob epidemije novega koronavirusa priča popolnemu ali delnemu zaprtju nekaterih dejavnosti, je posledično ranljivost teh mikropodjetij in organizacij veliko večja, kot v velikih podjetniško-gospodarskih sistemih. Ravno ta spodbuda in motiviranje ekosistemov znotraj KKS in pomoč države (na način, kot to zdaj počne CzK v sodelovanju z MAO in MK oziroma tudi nekateri drugi podjetniški inkubatorji) bodo edina rešitev v prihodnosti. Krepitev malih in srednje velikih podjetij je nujna za njihovo rast, in to vrzel moramo zapolniti, ter jim omogočiti rast, ki bo dokazljiva v številčnejšem zaposlenem kadru, boljših rezultatih učinkovitosti, posledičnem ohranjanju prožnosti, hitri prilagodljivosti in odzivnosti znotraj dejavnosti ter boljši priložnosti za inovacijo in dodano vrednost, ki jo prinaša intelektualna lastnina in povezovanje z drugimi podobno delujočimi ali mislečimi. Ohranjanje njihove neodvisnosti in vključenosti je pomembno za kakovost storitve, ki jo ponujajo.

Kljub dejstvu, da se v zadnjem času pospešeno raziskuje, kategorizira ter usklajuje definicija dejavnosti, še vedno zaznavamo pomembna razhajanja, ki na žalost, ne pripomorejo k jasnejši in bolj razvidni analizi posameznega področja. Če in ko govorimo o oblikovanju, za katerega smo že ugotovili, da je nepoenoteno področje oziroma skupek teh, nam uradne klasifikacije dejavnosti in oblikovalskih poklicev v Sloveniji nikakor ne pomagajo k boljšemu razumevanju in bo potrebnega še precej poglobljenega dela in morda bodo te teme magistrskih, ali doktorskih disertacij nekaterim v izziv, kot tudi predmet nadaljnjih statističnih raziskav. Težava je tudi v tem, da nimamo poenotene operativne definicije KKS, ne v smislu SKD panog, kot tudi ne poklicev znotraj nje.⁵¹

Omenjeno pa stežka obravnavamo stran od možnosti zaposlovanja, ker brez natančne in uradne kategorizacije in razumevanja teh s strani zaposlovalcev, kot tudi iskalcev zaposlitev, se znova znajdemo v prepletu nasprotujočih se dejstev. Če ne bomo KKS načrtno vključevali v nacionalne, regionalne in lokalne strategije ter izvedbene dokumente, vidnega napredka ne bo. Potencial oblikovanja znotraj KKS je ključnega pomena, saj krepi dodano vrednost podjetij in z inovacijo, design thinking in design management⁵² metodologijama prinaša boljše in močnejše vezi znotraj različnih gospodarskih panog.

To so nekatere ugotovljene slabosti, prednosti pa so, da je področje oblikovanja dejansko prepleteno z drugimi snovalno-obrtno-umetniškimi praksami in bi ga stežka ločili od teh, npr. ko govorimo o oblikovanju za gledališče, ali uprizoritvene umetnosti, oziroma ko se meja med oblikovanjem in umetnostjo (za)bríše. Vsekakor je treba poudariti prednosti, kot tudi pasti poklica oblikovalec/ka in stremeti k temu, da slednje sčasoma izginejo, ali vsaj klonejo prednostim, ki bodo ponujale bolj kakovostne možnosti redne zaposlitve kot tudi izboljšanje za vse, ki se bodo odločali za samozaposlitev, ki je v Sloveniji za zdaj najbolj pogosta oblika delovnega razmerja na oblikovalskem področju.

3.5. Kdor oblikuje, naj (ne) je. Viri financiranja in strokovna združenja

Društvo oblikovalcev Slovenije

Sprehodimo se v preteklost, v čas ustanovitve edinega stanovskega društva, Društva oblikovalcev Slovenije (DOS), v leto 1951. Malo je institucij v tej deželi, ki bi se lahko pohvalile s tako častljivo zgodovino in pustilo za seboj prehojeno pot, ki ni bila vedno posuta z lovorikami, nasprotno, DOS je vseskozi doživljal vzpone kot tudi obdobja lenobnosti in stagnacije. V 1. členu Statuta DOS piše, da je strokovno društvo, v katero se prostovoljno združujejo avtorji s področja oblikovanja in je bilo ustanovljeno zaradi uveljavitve stroke v družbi, zagotavljanje pravic in promocije članstva.⁵³ V 7. členu pa je dodano, da se lahko ukvarja tudi s pridobitno dejavnostjo članom, izdajo strokovnih mnenj,

⁵⁰ Prav tam, str. 36

⁵¹ Prav tam, str. 44

⁵² Design management zajema tekoče procese, poslovne odločitve in strategije, ki omogočajo inovacije in ustvarjajo učinkovito oblikovane izdelke, storitve, komunikacije, okolja in blagovne znamke, ki izboljšujejo kakovost našega življenja in zagotavljajo organizacijski uspeh. Vir: www.dmi.org

⁵³ Vir: https://www.dos-design.si/doc/Statut_DOS.pdf

priporočil, organizacijo razstav, natečajev, svetovanjem in storitvami s področja avtorskih pravic, ki zadevajo oblikovalsko stroko in prepošiljanje oblikovalskih naročil v skladu z veljavnimi pravili.⁵⁴ DOS se financira s članarinami, prispevki članov ali organizacij, dohodki od lastne dejavnosti, donacijami državnih organov za izvedbo delovnega programa, donacijami podpornih članov in drugimi viri prihodkov.

DOS je bil izjemnega pomena tudi za ustanovitev študijske smeri programa industrijsko in grafično oblikovanje na takrat še ALUO⁵⁵, ki ga je koordiniral arhitekt in oblikovalec Grega Košak. Od leta 1984, ko je stekel študij oblikovanja, se je pedagoško delo metodološko in didaktično uspešno utrdilo in sčasoma se je začelo razvijati tudi raziskovalno delo.⁵⁶

Kljub globoki starosti ima DOS danes morda najtežjo vlogo od svojega nastanka, in pereče vprašanje je, kako obstati. Kljub vneti zavzetosti nekaj deset predstavnikov vseh področij oblikovalske stroke, združenih v organizaciji danes, njihovem nenehnemu aktivnemu (so)delovanju in udejstvovanju ter promociji različnih aktivnosti, kot so denimo bienalna razstava, stanovska oblikovalska priznanja in drugo, je preprosto nemogoče premostiti pomanjkanje sofinanciranja deležnikov in pristojnih ministrstev. Pomladitev članov in vodilnih struktur, prilagoditev hitrim trendom in tehnološkemu napredku ter prožnost delovanja bodo poglobitveni, ne samo za preživetje temveč predvsem za dostojno življenje in ohranjanje najstarejšega stanovskega društva pri nas.

Fundacija Brumen

Fundacija je bila ustanovljena leta 2003 in je neprofitna organizacija s statusom ustanove v javnem interesu. Zavzema se za promocijo kakovostnega oblikovanja s področja vidnih sporočil, hkrati pa širšo javnost opozarja, da je oblikovanje vse okrog nas in ključno vpliva na kakovost življenja. Osrednja aktivnost fundacije je organizacija razstav (Bienale slovenskega oblikovanja Brumen, z osrednjim dogodkom v Sloveniji in nagradami Brumen) in z njimi povezana založniška dejavnost.⁵⁷

Center za kreativnost (Czk)

Svetla praksa zadnjih let je nastanek Centra za kreativnost (Czk) v sklopu Muzeja za arhitekturo in oblikovanje. Znotraj omenjenih aktivnosti je oblikovanje in njemu sorodne aktivnosti iz širšega nabora KKS, deležno spodbujanja na način delnega ali celotnega financiranja, v ozir izboljšanih pogojev za (so)delovanje, zaposlitvene priložnosti, boljše in hitrejšo integracijo področja v različne gospodarske panoge, kot tudi spodbujanje inovativnosti in trajnostnega razvoja Slovenije.

Ob Czk so ustaljeni viri financiranja tudi drugi razpisi, skladi pristojnih ministrstev ali nekaterih državnih institucij, ki usmerjajo svojo pomoč, bodisi k javnim zavodom iz KKS, ali srednje velikim in malim podjetjem, ki želijo izboljšati ali integrirati design management ali design thinking v svoje poslovanje, ter na ta način zagotoviti dodano vrednost produktu ali storitvi. O vsem tem je bilo (in je še) veliko govora v zadnjem času, kot je tudi opaziti zavedanje o pomembnosti dobrega oblikovanja na ravni odločevalcev in med predstavniki vodilnih struktur v hitro rastočih se zagonskih ali že uveljavljenih podjetjih, ki se bodisi prestrukturirajo ali iščejo nove priložnosti na trgih doma in globalno.

3.6. Prihodnost izobraževanja v oblikovanju bo v zlitju veščin, znanja, razumevanja, utrjenega z izkušnjami ...⁵⁸

»Škodo, ki jo povzroča znanje brez razumevanja je zgolj težko izmeriti: zaradi tega pa ni nič manj realna.«⁵⁹ Ne glede na specifičnost poklica ali oblikovalske dejavnosti, za katerega se nekdo izobražuje, je in bo vsem ključna ena metoda, in ta je že prej omenjeni design thinking, torej oblikovalsko razmišljanje. Oblikovalsko razmišljanje je nelinearen, repetitiven postopek, ki ga uporabljamo za razumevanje uporabnikov, izpodbijanje predpostavk, ponovno definiranje problemov in ustvarjanje inovativnih rešitev. Vključitev petih faz - empatije, definiranja, zamisli, prototipa in preizkusa - je najbolj koristno za reševanje problemov, ki so slabo opredeljeni ali neznani.⁶⁰

⁵⁴ Prav tam

⁵⁵ Danes ALUO, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje, ki je leta 2005 bilo končno dopisano v ime univerzitetne pedagoške in znanstvene ustanove.

⁵⁶ dr. Stane Bernik, Moje vezi s pomenljivimi desetletji DOS, Oblikovanje je odgovor, zbornik besedil ob 60.letnici DOS, str. 22

⁵⁷ Vir: <https://www.brumen.org/o-fundacijif>

⁵⁸ Norman Potter, Kaj je oblikovalec? : Stvari, prostori, sporočila, str. 22

⁵⁹ Prav tam

⁶⁰ <https://www.interaction-design.org/literature/topics/design-thinking/> / Copyright: Teo Yu Siang and Interaction Design Foundation. Copyright terms and licence: CC BY-NC-SA

Izobraževalni sistem na področju oblikovanja je v Sloveniji precej razvejan, in ponuja veliko različnih, med seboj ne vedno primerljivih ali usklajenih priložnosti.

Prizadevanja za visoko šolo za oblikovanje segajo v začetek šestdesetih let, ko je na fakulteti za arhitekturo profesor Ravnikar s sodelavci zasnoval tako imenovano smer B, ki je bila usmerjena bolj v industrijsko oblikovanje. Kljub negotovim in kratkotrajnim poskusom je ravno ta dala prvo generacijo profesionalnih oblikovalcev, ki so postali nosilci pobude v strokovnem društvu (DOS)⁶¹ in javnosti za sistematično visokošolsko vzgojo na tem področju.⁶² Samostojna, visokošolska smer Oddelek za oblikovanje je pri ALUO zaživela leta 1984 in še danes pokriva raznolika oblikovalska področja, kot tudi uvaja nove smeri in predmete, kot odgovor na nenehen razvoj stroke v svetu in doma.⁶³

Nenehno preizpraševanje o načinu podajanja pedagoškega procesa, ki ga je treba osvoboditi zgolj prenašanja znanja in najti način, kako motivirati študente oblikovanja, da postanejo aktivni prejemniki znanja, je značilna metoda, na katero se sklicujeta dr. Barbara Predan in dr. Petra Černe Oven v uvodnem članku publikacije Izobraževanje na področju oblikovanja: Kaj vidiš? Kaj misliš o tem? Kaj s tem narediš? Ob 30. obletnici oblikovanja na ALUO,⁶⁴ in nadaljujeta, da je za oblikovanje in za izobraževanje v oblikovanju prišel čas, da se znebimo razmišljanja, kot je »mi smo stroka, ki razmišlja drugače« in fokus raje preusmerimo k mišljenju kot takemu.⁶⁵

3.7. Kako so videti vrata v prihodnost? Strategija razvoja

»Znanost informacije pretvarja v znanje. Inženirstvo pretvarja znanje v uporabnost. Oblikovanje pretvori uporabnost v kulturno vedenje znotraj konteksta. Umetnost jemlje to kulturno vedenje, ko dvomi o našem dojetju sveta.«

- Neri Oxman⁶⁶

Oblikovanje nas nenehno obkroža, in nas nenehno oblikuje ter aktivno soustvarja standard kakovosti življenja. Je dejavnost, ki je izrazito usmerjena v prihodnost. Gradi na zmožnosti pogledati na stvari z drugega zornega kota in vizionarsko predlagati izboljšave na poti k doseganju boljšega življenjskega standarda, so zapisali v dokumentu Oblikovanje za razvoj, Osnutku strategije s področja oblikovanja⁶⁷, ki na žalost nikoli za tem ni zaživel kot zares nacionalna in s strani odločevalcev sprejeta strategija. Brez verificirane, od vseh deležnikov potrjene strategije bomo še dolgo lovili rep razvitih držav, ki za razliko od nas razumejo potencial oblikovanja kot strateške, vizionarske discipline in edine prave poti k razvoju družbe v celoti in njenih podsegmentov, integraciji trajnostnega razvoja, spodbujanje tako urbanih kot ruralnih sredin po načelu bottom-up ustvarjalnih in top-down podprtih pobud.

Dokler bo oblikovanje porinjeno na obrobje in razumljeno samo kot izvedbena dejavnost, njegova ključna vloga in potencial ne bosta izkoriščena in posledično tudi ne integrirana. Če oblikovalec razvija samo določeno vrsto veščin, ki se nanašajo na obstoječe izdelke oziroma storitve, in ne deluje na snovanju in načrtovanju posebnih oblik znanj in razumevanj, dodana vrednost teh ne bo upoštevana. Zavedamo se, da so odkloni med oblikovalci možni in prisotni, ampak razlika med njimi bo ravno tista, ki bo ustvarjala dodano vrednost, ki jo prepoznavamo in merimo kot ključ uspeha. Ne glede na to, ali gre za produkt, storitev, informacijski sistem ali drugo, vsem lastno pa seveda mora biti dobro oblikovanje. Merila za doseg tega pa so nedvomni. V nadaljevanju naj še enkrat navedem J. Hesketta⁴, ki se sprašuje o vlogi oblikovanja v prihodnosti in ali bodo oblikovalci le tehnokrati, ki bodo namenjali svoje znanje le najboljšim komercialnim ponudnikom, ne da bi se ozirali na cilje, ki jim služijo? Koliko je, in ali bo pomembno, kakšna so etična načela teh naročnikov ter gospodarskih družb? Tu smo že pri etiki oblikovanja oziroma vsega, kar nas obdaja. Prepričana sem, da bo mlada generacija zelo dobro znala razsoditi, komu je vredno zaupati, ne glede na morebitno materialno izgubo kot posledico te odločitve. To generacijo tudi sama naslavljam s tem besedilom in ji polagam v tehten razmislek etiko početja, ki vplete ne samo oblikovanje per se, temveč tudi družbeni angažma, socialno sliko družbe, njene medsebojne razlike kot tudi (z)možnosti razvoja, ki ne slonijo na neenakosti, ali izkoriščanju njenih najbolj ranljivih skupin, temveč na sožitju, napredovanju in trajnostnem razvoju.

⁶¹ Edino stanovsko društvo je Društvo oblikovalcev Slovenije, ki je nastalo leta 1951

⁶² ALUO:30 / Oblikovanje je povsod okoli nas, Grega Košak, str. 39

⁶³ Prav tam, dr. Petra Černe Oven, str. 15

⁶⁴ Izobraževanje na področju oblikovanja: Kaj vidiš? Kaj misliš o tem? Kaj s tem narediš?, Ljubljana, 2015

⁶⁵ Prav tam, str. 19

⁶⁶ Neri Oxman je ameriško-izraelska oblikovalka in profesorica v medijskem laboratoriju MIT, kjer vodi raziskovalno skupino Mediated Matter. Znana je po umetnosti in arhitekturi, ki združuje oblikovanje, biologijo, računalništvo in inženiring materialov.

⁶⁷ Strategija za razvoj, osnutek strategije s področja oblikovanja, medresorska strokovna komisija in MK, 2018

Zaključna misel

Oblikovanje, če bi ga uporabljali prožno, načrtovano, premišljeno, bi lahko postalo tisti osnovni cilj, in s pomočjo njega tudi vrednota, ki ustvarja kakovostno človekovo okolje z namenom izboljšanja vseh ravni našega bivanja⁶⁸. Če nas ne bodo (u)slišali tudi drugi, če podpora države in odločevalcev ne bo popolnoma samoumevna, če sleherni uporabnik/ca ne bo ponotranjil prisotnosti oblikovanja povsod okrog nas in znal ločevati med dobrim in slabim, ter se na podlagi tega merila tudi odločal o svojih vsakdanjih potrebah, bodo naše želje dejansko (p)ostale mantre in se izgubile kot pesek v vetru. Prav vsi sooblikujemo svoja življenja, krojimo svoje potrebe po željah in zmožnostih, in samo ozaveščeni pripadniki družbe, zavedajoč se hitrega napredka tehnologije, ekoloških in okoljskih sprememb, naraščajoče politične negotovosti in drugih izzivov, bodo sposobni graditi družbo prihodnosti.

Kot pravi še en vizionar, Janis Varufakis⁶⁹, ta svet je lahko boljši in nas sprašuje, ali lahko izkoreninimo dejavnike, ki naše stvaritve spreminjajo v krute gospodarje naše usode? Ali obstaja možnost, da uporabimo tehnologijo v svojo korist in korist planeta, ki ga vsakodnevno uničujemo? Če bomo zgolj opazovalci in ne aktivni deležniki, spremembe se ne bodo zgodile same od sebe, kot tudi ne čez noč. Teoretiki oblikovanja in multidisciplinirani snovalci boste ključni graditelji teh spremembe, ki so in bodo nujno potrebne, če bomo želeli ohraniti primarno kakovost življenja in vire zanj, ter kot družba napredovati na evolucijski lestvici.

Danijela Grgič je oblikovalka vizualnih komunikacij z večdesetletnimi delovnimi izkušnjami, specializirana je za področje gledaliških vizualnih zgodb in članica žirij za področja vizualnih komunikacij in grafičnega oblikovanja na Centru za kreativnost in Ministrstvu za kulturo. Je predsednica Strokovnega sveta Društva oblikovalcev Slovenije.

"Iz bohinjskega mleka; Izdelki Iz Bohinjskega mleka, embalaža, cgp od leta 1998 do danes"

Foto: Franci Virant

⁶⁸ John Heskett, Oblikovanje, zelo kratek uvod

⁶⁹ Janis Varufakis, Ta svet je lahko boljši, str. 114

ost zgoščuje čas
ustvarjalnosti. Nujno
prebiti pretok časa
predihati obliko.
Mateja Križanec Pogorelnik

Naglica jemlje marsikaj
času namenjenega. Resnica
je ena, ki ne bo nikoli ostala
podčunjena. Mateja Križanec

Glasni so samo tisti, ki
denar za oglaševanje

VSE SE ZAČNE Z OBLIKO, OD VRATA OBLIK Arhitektura

Predstavitev kvalifikacij na področju oblikovanja

To poglavje obsega predstavitev kvalifikacij na področju oblikovanja. Kvalifikacije na področju oblikovanja je možno pridobiti na podlagi srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega izobraževanja, univerzitetnega izobraževanja in v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij.

4.1. Kvalifikacijska struktura na področju oblikovanja

V tabeli 2 so prikazane kvalifikacije po ravneh Slovenskega ogrodja kvalifikacij, ki jih je možno pridobiti na podlagi trenutno veljavnih izobraževalnih in študijskih programov in kandidatom omogočajo pridobitev izobrazbe. V drugem stolpcu so navedene nacionalne poklicne kvalifikacije, ki omogočajo pridobitev certifikata o NPK, s katerim kandidat dokazuje formalno strokovno usposobljenost za izvajanje poklicne kvalifikacije na določeni ravni. Dodatnih kvalifikacij trenutno ni, zato so polja te kategorije v tretjem stolpcu tabele 2 prazna.

Tabela 2: Kvalifikacijska struktura na področju oblikovanja po ravneh Slovenskega ogrodja kvalifikacij (SOK)

IZOBRAZBA	POKLICNA KVALIFIKACIJA	DODATNA KVALIFIKACIJA
	3. raven SOK	
	4. raven SOK	
	5. raven SOK	
Aranžerski tehnik/aranžerska tehničarica*	Modni stilist/modna stilistka	
Tehnik oblikovanja/Tehničarica oblikovanja		
	6. raven SOK	
Snovalec vizualnih komunikacij in trženja/snovalka vizualnih komunikacij in trženja		
Inženir oblikovanja/inženirica oblikovanja		
	7. raven SOK	
Diplomirani inženir tekstilnih tehnologij in oblikovanja/diplomirana inženirica tekstilnih tehnologij in oblikovanja (vs)		
Diplomirani dizajner/diplomirana dizajnerka (vs)		
Diplomirani inženir oblikovanja in tekstilnih materialov/diplomirana inženirica oblikovanja in tekstilnih materialov (un)		
Diplomirani industrijski in unikatni oblikovalec (un)/diplomirana industrijska in unikatna oblikovalka (un)		
Diplomirani oblikovalec vizualnih komunikacij (un)/diplomirana oblikovalka vizualnih komunikacij (un)		
Diplomirani vizualni umetnik in oblikovalec/diplomirana vizualna umetnica in oblikovalka (un)		
	8. raven SOK	
Magister inženir oblikovanja in tekstilnih materialov/magistrica inženirica oblikovanja in tekstilnih materialov		
Magister akademski oblikovalec tekstilij in oblačil/magistrica akademska oblikovalka tekstilij in oblačil		
Magister dizajna/magistrica dizajna		
Magister industrijskega in unikatnega oblikovanja/magistrica industrijskega in unikatnega oblikovanja		
Magister oblikovanja vizualnih komunikacij/magistrica oblikovanja vizualnih komunikacij		
	9. raven SOK	
	10. raven SOK	
Doktor/doktorica znanosti s področja tekstilstva, grafike in tekstilnega oblikovanja		
Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja oblikovanja in tekstilnih materialov		

Vir: www.nok.si, podatki zajeti na dan 30. 4. 2021

*Aranžerski tehnik/aranžerska tehničarica je v SOK uvrščen v ISCED podpodročje Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje

4.2. Opis kvalifikacij na področju oblikovanja

V tem poglavju so podane podrobne predstavitve posameznih kvalifikacij na področju oblikovanja. Posamezne kvalifikacije so predstavljene z naslednjimi parametri:

- ime kvalifikacije,
- tip kvalifikacije,
- vrsta kvalifikacije,
- vrsta izobraževanja,
- trajanje izobraževanja,
- kreditne točke (pri izobrazbah),
- vstopni pogoji,
- področje in podpodročje ISCED,
- raven kvalifikacije,
- učni izidi,
- izvajalci.

Zgornji parametri so izbrani z namenom, da na čim bolj nazoren in informativen način predstavijo posamezne kvalifikacije. Poleg prikaza ravni kvalifikacij po Slovenskem ogrodju kvalifikacij (SOK) je tudi prikazano, kako se kvalifikacije umeščajo v ravni Evropskega ogrodja kvalifikacij (EOK).

Zajem predstavljenih podatkov je bil opravljen na spletni strani registra SOK, na dan 20. 4. 2021. Aktualne informacije in druge še podrobnejše informacije o posameznih kvalifikacijah je mogoče pridobiti na spletni strani registra SOK.

**QR koda
za dostop do
registra kvalifikacij**

Modni stilist/modna stilistka

Tabela 3: Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Modni stilist/modna stilistka

Ime kvalifikacije	Modni stilist/modna stilistka
Tip kvalifikacije	Nacionalna poklicna kvalifikacija
Vrsta kvalifikacije	Poklicna kvalifikacija
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Eno leto delovnih izkušenj na področju modnega stiliranja,• predložitev življenjepisa z dokazili s področja modnega stiliranja in• izdelava projektne naloge v obliki predstavitvene mape v tiskani in digitalni obliki, ki vsebuje: povzetek, uvod, strokovno-teoretični del, praktično-eksperimentalni del, zaključek, literaturo.
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje
Raven kvalifikacije	SOK 5 EOK 4

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Kandidat/kandidatka je zmožen/zmožna:

- načrtovati, pripraviti, izvesti in kontrolirati lastno delo,
- racionalno uporabljati energijo, material in čas,
- varovati zdravje in okolje,
- komunicirati s sodelavci in strankami,
- uporabljati sodobno informacijsko tehnologijo,
- razvijati podjetne lastnosti, spretnosti in vedenje,
- sodelovati v strokovnem timu,
- spremljati oblikovalske trende in tehnološke novosti,
- oblikovati celostno oblačilno podobo,
- svetovati naročnikom,
- sodelovati pri nabavi ter naroča oblačila in modne dodatke,
- opravljati delo po likovno-estetskem sistemu vrednotenja.

Izvajalci kvalifikacije:

Izvajalci postopkov za ugotavljanje in potrjevanje NPK so vpisani v register izvajalcev, ki se vodi v zbirki nacionalnega informacijskega središča za poklicne kvalifikacije. Izvajalci postopkov so lahko poklicne šole, podjetja, medpodjetniški izobraževalni centri, šole za izobraževanje odraslih, gospodarske zbornice.

Aranžerski tehnik/aranžerska tehničarica

Tabela 4: Osnovni podatki o srednji strokovni izobrazbi Aranžerski tehnik/aranžerska tehničarica

Ime kvalifikacije	Aranžerski tehnik/aranžerska tehničarica
Tip kvalifikacije	Srednja strokovna izobrazba
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Srednje strokovno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	4 leta
Kreditne točke	240 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Osnovnošolska izobrazba ali• nižja poklicna izobrazba.
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje
Raven kvalifikacije	SOK 5 EOK 4

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Imetnik/imetnica spričevala je usposobljen/a za:

- razumevanje in razvijanje podjetniškega razmišljanja od ideje do uresničitve,
- razumevanje nakupnega vedenja kupcev, trženjskih strategij in oblikovanje trženjskega spleta,
- načrtovanje in organizacijo prostorskih postavitev, delovnih postopkov ter urejanja in arhiviranja poslovne dokumentacije,
- kakovostno in strokovno delo v delovnem okolju skladno s predpisi, z dobrimi poslovnimi običaji in s standardi,
- sodelovanje v akcijah pospeševanja prodaje, osebne prodaje, stikov z javnostmi in oglaševanja,
- uporabo ustreznih likovnih izrazil, stilov in tehnik pri vizualnem komuniciranju,
- uporabo sodobnih informacijskih tehnologij ter programskih orodij,
- aranžiranje in dekoriranje tržnega prostora, oblikovanje projektne mape ter izvajanje predstavitve naročniku.

Izbirno:

- izbiranje in uporabo spleta orodij za trženjsko komuniciranje,
- povezovanje tržnega komuniciranja z globalnim trženjem,
- načrtovanje ureditve prostora, priložnosti; izdelavo in postavitev dekoracij v izbrani prostor,
- aranžiranje in dekoriranje, skladno s principi vizualnega komuniciranja,
- načrtovanje in oblikovanje ukrepov pospeševanja prodaje,
- postavitev izdelkov v prodajalni,
- načrtovanje in izvajanje oglaševalskih nalog ter izdelovanje oglaševalskih gradiv,
- pripravljanje večpredstavnih orodij tržnega komuniciranja ter sodelovanje pri akcijah tržnega komuniciranja,
- Imetnik spričevala ključna poklicna znanja in zmožnosti nadgradi tudi s ključnimi splošnimi znanji v skladu z nacionalnimi standardi.

Izvajalci kvalifikacije:

- Srednja šola za trženje in dizajn Maribor,
- Srednja trgovska šola Ljubljana,
- Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje,
- Šolski center Srečka Kosovela Sežana,
- Šolski center Ptuj, Ekonomska šola.

Tehnik oblikovanja/tehnica oblikovanja

Tabela 5: Osnovni podatki o srednji strokovni izobrazbi Tehnik oblikovanja/tehnica oblikovanja

Ime kvalifikacije	Tehnik oblikovanja/tehnica oblikovanja
Tip kvalifikacije	Srednja strokovna izobrazba
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Srednje strokovno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	4 leta
Kreditne točke	240 kreditnih točk
Vstopni pogoji	• Osnovnošolska izobrazba ali • nižja poklicna izobrazba, Za vpis v izobraževalni program je potreben uspešno opravljen preizkus likovne nadarjenosti.
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje
Raven kvalifikacije	SOK 5 EOK 4

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Imetnik/imetnica spričevala je usposobljen/-a za:

- reševanje celostnega procesa dela od ideje do realizacije in uporabljanje različnih tehnoloških postopkov,
- razvijanje novih tehnoloških postopkov,
- načrtovanje, pripravo, izvedbo in kontrolo lastnega dela in dela drugih pri nastajanju izdelkov,
- obvladovanje strokovne terminologije v komunikaciji s sodelavci, strokovnjaki ter naročniki,
- samostojno, metodično, sistematično delo, urejenost ter razvijanje organizacijske kulture v delovnem okolju,
- varovanje in krepitev lastnega zdravja in zdravja drugih ter pripravo varnega delovnega okolja.

Izbirno:

- oblikovanje vizualnih sporočil in sodelovanje v procesu izdelave teh,
- uporabo konvencionalnih tehnik in sodobnih računalniško podprtih tehnologij pri izdelavi predstavitve, dokumentaciji in pri zaščiti grafičnega oblikovanja,
- sodelovanje pri umeščanju in predstavljanju vizualnih sporočil v širši prostor,
- oblikovanje serijskih in unikatnih uporabnih predmetov in sodelovanje v procesu izdelave teh,
- uporabo konvencionalnih tehnik in sodobnih računalniško podprtih tehnologij pri izdelavi predstavitve, dokumentaciji in zaščiti uporabnih predmetov,
- sodelovanje pri umeščanju in predstavljanju uporabnih predmetov v širši prostor,
- oblikovanje serijskih in oblačilnih izdelkov in sodelovanje v procesu izdelave teh,
- uporabo konvencionalnih tehnik in sodobnih računalniško podprtih tehnologij pri izdelavi predstavitve, dokumentaciji in zaščiti tekstilij,
- sodelovanje pri umeščanju in predstavljanju oblačil in tekstilij v širši prostor,
- Imetnik/imetnica spričevala ključna poklicna znanja in zmožnosti nadgradi tudi s ključnimi splošnimi znanji v skladu z nacionalnimi standardi.

Izvajalci kvalifikacije:

Srednje strokovne in tehniške šole ter ljudske univerze.

SOK 6 – EOK 5

Snovalec vizualnih komunikacij in trženja/snovalka vizualnih komunikacij in trženja

Tabela 6: Osnovni podatki o višji strokovni izobrazbi Snovalec vizualnih komunikacij in trženja/snovalka vizualnih komunikacij in trženja

Ime kvalifikacije	Snovalec vizualnih komunikacij in trženja/snovalka vizualnih komunikacij in trženja
Tip kvalifikacije	Višja strokovna izobrazba
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Višje strokovno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	2 leti
Kreditne točke	120 kreditnih točk
Vstopni pogoji	V višješolski študij se lahko vpiše, kdor: <ul style="list-style-type: none"> • je opravil splošno ali poklicno maturo oziroma je končal temu ustrezno izobraževanje po prejšnjih predpisih ali • ima opravljen mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, tri leta delovnih izkušenj in je opravil preizkus znanja iz splošnoizobraževalnih predmetov v obsegu, ki je določen za poklicno maturo v srednjem strokovnem izobraževanju.
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje
Raven kvalifikacije	SOK 6 EOK 5 Kratki cikel

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/a za:

generične kompetence

- načrtovati, pripraviti, izvesti in kontrolirati lastno delo in delo drugih,
- razvijati podjetne lastnosti, spretnosti in vedenje,
- izvajati samoevalvacijo dela,
- komunicirati s sodelavci, strokovnjaki in svetuje uporabnikom,
- uporabljati strokovno terminologijo, komunicirati v enem tujem jeziku,
- uporabljati sodobno informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT),
- voditi in/ali sodelovati v strokovnem timu in pri reševanju problemov,
- voditi poslovanje in administrativne procese, vodi dokumentacijo,
- nadzorovati delo v strokovnem timu in organizira dela za področje vizualnih komunikacij in trženja,
- evidentirati, naročati in shranjevati material in zagotavljati vzdrževanje delovnih sredstev in opreme,
- načrtovati organizacijo internega izobraževanja in usposabljanja ter sodelovati pri izobraževanju in usposabljanju kadrov,
- zagotavljati kakovost delovnih procesov v dejavnosti vizualnih komunikacij in trženja,

- spremljati razvoj stroke in pripravljati strokovne predloge za uvedbo novosti v dejavnosti vizualnih komunikacij in trženja,
- skrbeti za racionalno rabo energije, materiala, časa,
- varovati zdravje in okolje, odgovarjati za svojo varnost in varnost drugih.

(poklicno-specifične kompetence)

- zagotavljati profesionalnost in kakovost medosebnega in poslovnega sporazumevanja, obvladati strategije kakovostne komunikacije – na medkulturni ravni s pozitivnim odnosom do drugačnosti, razumeti in sprejemati ljudi iz različnih kulturnih okolij,
- uporabljati informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT) pri iskanju virov in literature, pri samostojni obdelavi podatkov, izdelavi in oblikovanju celostne grafične podobe ter predstavitev v tujem jeziku,
- sistematično pristopati k zbiranju, urejanju in shranjevanju podatkov in informacij, jih obdelati in analizirati s preprostimi statističnimi metodami in osnovnimi metodami finančnega poslovanja,
- spremljati in upoštevati trende na področju dejavnosti vizualnih komunikacij in trženja ter oblikovanja,
- uporabljati posebnosti dejavnosti vizualnih komunikacij in trženja ter koordinira aktivnosti med različnimi izvajalci,
- upravljati delovni proces, spremlja in kontrolira delo v strokovnem timu in organizacijo dela;
- sodelovati v strokovnem timu pri načrtovanju, oblikovanju, predstavitvi in trženju novih storitev, proizvodov, programov in izdelkov,
- poznati umetnostno-zgodovinske stile, smeri in gibanja in jih ustrezno vključuje v koncept svojega dela,
- uporabljati vire in učinke svetlobe in osvetljevanja, obliko, barvo in druge oblikovne elemente pri promociji podjetja in prodaje,
- načrtovati in organizirati dogodke, promocije in srečanja,
- pridobivati in uporabljati predstavitvena sredstva in materiale, ki so do okolja prijazni in ekonomični,
- načrtovati, koordinirati in izvajati projekte naročnikov in izvajalcev,
- kreativno razvijati in izvajati koncepte vizualnega oblikovanja, ki izražajo filozofijo podjetja oziroma naročnika,
- načrtovati in oblikovati prodajne, predstavitvene in razstavne prostore,
- obvladati principe reševanja nezadovoljstva uporabnikov in reklamacij,
- izvajati metode ozaveščanja in spreminjanja vedenjskih vzorcev uporabnikov,
- svetovati uporabniku pri oblikovanju celostne grafične podobe (za različne priložnosti),
- usposablja uporabnika za pravilno uporabo vedenjskih vzorcev pri poslovnih in zasebnih komunikacijah in javnem nastopanju.

Izvajalci kvalifikacije:

- B2, d. o. o., Višja strokovna šola, enota Maribor,
- B2 Izobraževanje in informacijske storitve, d. o. o., Višja strokovna šola,
- GEA College CVŠ, Družba za višješolsko izobraževanje - Center višjih šol, d. o. o.,
- Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Višja strokovna šola.

Inženir oblikovanja/inženirka oblikovanja

Tabela 7: Osnovni podatki o višji strokovni izobrazbi Inženir oblikovanja/inženirka oblikovanja

Ime kvalifikacije	Inženir oblikovanja/inženirka oblikovanja
Tip kvalifikacije	Višja strokovna izobrazba
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Višje strokovno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	2 leti
Kreditne točke	120 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Matura ali poklicna matura (prej zaključni izpit) ali• mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, tri leta delovnih izkušenj in opravljen preizkus znanja iz splošnoizobraževalnih predmetov v obsegu, ki je določen za poklicno matura v srednjem strokovnem izobraževanju. Dodatni pogoji za vpis: Kandidat predloži avtorska dela v obliki predstavitve mape (portfolia): <ul style="list-style-type: none">• z najmanj desetimi risbami opazovanih motivov ali izdelkov maksimalne velikosti 50 x 70 cm, s katerimi dokazuje poznavanje in obvladovanje osnovnih zakonitosti prostoročnega risanja. Mapa naj vsebuje risbe v poljubnih risarskih tehnikah ali• z najmanj tremi izdelki (ali pa fotografije izdelkov s kratkim opisom izdelka), izdelanimi iz enega ali več materialov, s katerimi dokazuje poznavanje in obvladovanje osnovnih tehnik (tehnologij) izdelave ter oblikovanja, ali• z najmanj eno maketo, s katero dokazuje poznavanje in obvladovanje osnovnih tehnik oblikovanja (tehnologij), izdelave in materiala.
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje
Raven kvalifikacije	SOK 6 EOK 5 Kratki cikel

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/-a za:

(splošne kompetence)

- načrtovanje, pripravo, izvedbo in kontrolo lastnega dela in dela drugih,
- komuniciranje s sodelavci, strokovnjaki in svetovanje strankam,
- uporabo strokovne terminologije, komuniciranje v enem tujem jeziku,
- sodelovanje v strokovnem timu in pri reševanju problemov,
- izvajanje projektnega dela,
- vodenje poslovanja dejavnosti in strokovno svetovanje stranki,
- planiranje kadrov, skrbi za izobraževanje in usposabljanje kadrov ter načrtovanje organizacije internega izobraževanja in usposabljanja,
- vodenje in sodelovanje v procesu formalnega in neformalnega izobraževanja in usposabljanja,
- uporabo sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije,
- razvijanje podjetnih lastnosti, spretnosti in vedenja,
- racionalno rabo energije, materiala in časa,
- varovanje zdravja in okolja, odgovarjanje za lastno varnost in varnost drugih.

(poklicno specifične kompetence)

- izdelavo grafičnega gradiva za izdelavo izdelka iz naravnega ali umetnega materiala,
- vrednotenje ustreznosti likovnega in tehničnega načrta izdelka iz naravnega ali umetnega materiala,
- načrtovanje izdelkov iz naravnega ali umetnega materiala,
- izdelovanje, vodenje in arhiviranje tehnične dokumentacije izdelkov iz naravnega in umetnega materiala,
- oblikovanje masive in plošč iz naravnega in umetnega kamna v sestavi arhitekture zgradb in zunanje krajinske ureditve,
- oblikovanje industrijskih izdelkov iz naravnega in umetnega kamna,
- oblikovanje izdelkov umetne obrti iz naravnega in umetnega kamna,
- oblikovanje preprostih kiparskih izdelkov,
- ohranjanje dobrin kulturne dediščine iz naravnega in umetnega kamna,
- oblikovanje predlog za izdelavo spominkov in replik,
- oblikovanje, načrtovanje in izdelavo maket ter modelov,
- oblikovanje umetniških izdelkov iz lesa in lesnih tvoriv,
- oblikovanje specialne opreme in visokozahtevnih izdelkov iz lesa in lesnih tvoriv,
- oblikovanje lesa v gradbeništvu in sodelovanje pri konstruiranju ter nadzoru gradnje drugih izdelkov iz lesa,
- oblikovanje bivalnega pohištva,
- oblikovanje predmetov iz kovin, njihovih kompozitov in polimerov,
- izdelavo posnetkov in predstavitev predmetov,

- oblikovanje predlog za površinsko obdelavo kovin njihovih kompozitov in polimerov,
- oblikovanje in izdelavo računalniških virtualnih 3D modelov.

Izvajalci kvalifikacije:

- Višja strokovna šola za les in oblikovanje, Maribor,
- Šolski center Ljubljana, Višja strokovna šola, Ljubljana,
- Šolski center Srečka Kosovela Sežana, Višja strokovna šola, Sežana.

SOK 7 – EOK 6

Diplomirani vizualni umetnik in oblikovalec (un)/Diplomirana vizualna umetnica in oblikovalka (un)

Tabela 8: Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi Diplomirani vizualni umetnik in oblikovalec (un)/Diplomirana vizualna umetnica in oblikovalka (un)

Ime kvalifikacije	Diplomirani vizualni umetnik in oblikovalec (un)/Diplomirana vizualna umetnica in oblikovalka (un)
Tip kvalifikacije	Diploma prve stopnje (un)
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Visokošolsko univerzitetno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180 kreditnih točk
Vstopni pogoji	V univerzitetni študijski program Vizualne umetnosti in oblikovanje se lahko vpiše: <ul style="list-style-type: none"> • kdor je opravil splošno maturo; • kdor je opravil poklicno maturo v enem od štiriletnih srednješolskih programov, ki se po klasifikaciji KLASIUS-P-16 uvršča v široko področje "O2 Umetnost in humanistika in izpit iz enega od predmetov splošne mature: umetnostna zgodovina, likovna teorija, sodobni ples, glasba, zgodovina, filozofija, psihologija, sociologija ali računalništvo; izbrani predmet ne sme biti predmet, ki ga je kandidat že opravil pri poklicni maturi • kdor je pred 1. 6. 1995 končal katerega koli štiriletni srednješolski program. Kandidati morajo obvezno opraviti preizkus nadarjenosti.
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Umetnost, podrobno neopredeljeno
Raven kvalifikacije	SOK 7 EOK 6

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/-a za:

(splošne kompetence)

- zmožnost interdisciplinarnega razmišljanja in analitično-sintetičnega povezovanja pri oblikovanju sodobnih miselnih in umetniških pristopov,
- sposobnost artikuliranja in prenosa umetniškega koda v družbeno-kulturno okolje,
- zmožnost prenosa likovno-teoretskih načel v kulturne in kreativne industrije,
- sposobnost samostojnega in skupinskega delovanja na strokovno-umetniškem področju,
- usposobljenost za strokovno oz. profesionalno delo v kulturno-umetniških ustanovah,
- tehnična in strokovna usposobljenost uporabe nosilcev in medijev za doseganje vrhunske umetniške ustvarjalnosti,
- sposobnost načrtovanja, organizacije in izvedbe najzahtevnejše umetniške produkcije.

(poklicno-specifične kompetence)

- razumevanje umetniškega pojava in umetniškega doživljanja,
- zmožnost artikuliranja in prenosa umetniškega doživljanja, izražanja in ustvarjanja z umetnostnimi izraznimi sredstvi,
- sposobnost prepoznavanja in obvladovanja temeljnih veščin vizualne produkcije, likovnega izražanja in samostojne refleksije,
- sposobnost konceptualizacije in kontekstualizacije v umetniških stvaritvah oz. manifestacij,
- sposobnost povezovanja umetniške prakse in umetniške kontekstualizacije,
- sposobnost predstavitve lastnega umetniškega artefakta oziroma lastne oblikotvorne upodobitve,
- poznavanje in razumevanje razvoja vizualnih umetnosti z zgodovinskega in teoretičnega vidika.

Izvajalec kvalifikacije:

Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta.

Diplomirani industrijski in unikatni oblikovalec (un)/diplomirana industrijska in unikatna oblikovalka (un)

Tabela 9: Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi Diplomirani industrijski in unikatni oblikovalec (un)/diplomirana industrijska in unikatna oblikovalka (un)

Ime kvalifikacije	Diplomirani industrijski in unikatni oblikovalec (un)/diplomirana industrijska in unikatna oblikovalka (un)
Tip kvalifikacije	Diploma prve stopnje (UN)
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Visokošolsko univerzitetno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Matura ali• poklicna matura v katerem koli srednješolskem programu in izpit iz enega od maturitetnih predmetov: umetnostna zgodovina, likovna teorija, zgodovina, filozofija, psihologija ali sociologija; izbrani predmet ne sme biti predmet, ki ga je kandidat že opravil na poklicni maturi, ali• zaključni izpit (pred 1. junijem 1995) po katerem koli štiriletnem srednješolskem programu. Vsi kandidati morajo opraviti preizkus nadarjenosti.
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje
Raven kvalifikacije	SOK 7 EOK 6

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/-a za:

- analizo, sintezo in načrtovanje oblikovalskega procesa industrijskega oblikovanja,
- obvladanje raziskovalnih metod v oblikovanju, njegovih postopkov in procesov,
- razvoj kritične in samokritične presoje rezultatov oblikovalskega dela,
- uporabo znanja v praksi,
- avtonomnost v strokovnem delu,
- razvoj komunikacijskih sposobnosti in spretnosti, posebej komunikacije v mednarodnem okolju,
- etično refleksijo in zavezanost profesionalni etiki,
- kooperativnost, delo v skupini (in v mednarodnem okolju) itn.,
- razumevanje soodvisnosti med različnimi strokami, tehnologijo, oblikovanjem ter uporabnikom – trgom.

Izvajalec kvalifikacije:

Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje.

Diplomirani oblikovalec vizualnih komunikacij (un)/diplomirana oblikovalka vizualnih komunikacij (un)

Tabela 10: Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi Diplomirani oblikovalec vizualnih komunikacij (un)/diplomirana oblikovalka vizualnih komunikacij (un)

Ime kvalifikacije	Diplomirani oblikovalec vizualnih komunikacij (un)/diplomirana oblikovalka vizualnih komunikacij (un)
Tip kvalifikacije	Diploma prve stopnje (UN)
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Visokošolsko univerzitetno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Matura ali• poklicna matura v katerem koli srednješolskem programu in izpit iz enega maturitetnih predmetov: umetnostna zgodovina, likovna teorija, zgodovina, filozofija, psihologija ali sociologija; izbrani predmet ne sme biti predmet, ki ga je kandidat že opravil pri poklicni maturi ali• zaključni izpit (pred 1. junijem 1995) po katerem koli štiriletnem srednješolskem programu. Vsi kandidati morajo opraviti preizkus nadarjenosti
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Likovna umetnost
Raven kvalifikacije	SOK 7 EOK 6

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/-a za:

- analizo, sintezo in predvidevanje rešitev ter posledic oblikovalskega procesa,
- obvladanje raziskovalnih metod v oblikovanju, njegovih postopkov in procesov,
- razvoj kritične in samokritične presoje rezultatov oblikovalskega dela,
- uporabo znanja v praksi,
- avtonomnost v strokovnem delu,
- razvoj komunikacijskih sposobnosti in spretnosti, posebej komunikacije v mednarodnem okolju,
- etično refleksijo in zavezanost profesionalni etiki,
- kooperativnost, delo v skupini (in v mednarodnem okolju) itn.

Izvajalci kvalifikacije:

Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje.

Diplomirani inženir tekstilnih tehnologij in oblikovanja (vs)/ diplomirana inženirka tekstilnih tehnologij in oblikovanja (vs)

Tabela 11: Osnovni podatki o visokošolski strokovni izobrazbi Diplomirani inženir/ tekstilnih tehnologij in oblikovanja(vs)/ diplomirana inženirka tekstilnih tehnologij in oblikovanja (vs)

Ime kvalifikacije	Diplomirani inženir tekstilnih tehnologij in oblikovanja (vs)/diplomirana inženirka tekstilnih tehnologij in oblikovanja (vs)
Tip kvalifikacije	Diploma prve stopnje (VS)
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Visokošolsko strokovno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180 kreditnih točk
Vstopni pogoji	• Matura ali • poklicna matura v katerem koli srednješolskem programu ali • zaključni izpit (pred 1. junijem 1995) po katerem koli štiriletnem srednješolskem programu.
ISCED področje	Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo
ISCED podpodročje	Tekstilna, oblačilna, čevljiarska in usnjarska tehnologija
Raven kvalifikacije	SOK 7 EOK 6

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Kompetence diplomanta:

Cilj visokošolskega strokovnega študijskega programa 1. stopnje Tehnologije tekstilnega oblikovanja je nuditi študentom strokovna znanja, da bodo sposobni oblikovanja, projektiranja in izdelave izdelkov ustrezne funkcionalnosti, kakovosti in designa. Na osnovi pridobljenih znanj o novih materialih in tehnoloških procesih, informatiki, računalništvu in oblikovanju bodo diplomanti sposobni kreativno razmišljati in ustvarjati. Poznavanje tekstilnih vlaken, njihovih lastnosti, novih naprednih tekstilnih materialov in tehnologij omogoča razumevanje tekstilno – tehnoloških postopkov in procesov (konstrukcije prej, tkanin, pletiv, netkanih tekstilij, barvanja in aretiranja tekstilij, oblačilnega inženirstva) ter metod preizkušanja tekstilnih materialov.

Diplomanti so s pridobljenimi znanji in veščinami oblikovanja tekstilnih izdelkov, ki temeljijo na razumevanju zgodovine industrijskega, grafičnega in unikatnega oblikovanja, ter oblikovalskih konceptov in dejavnosti, sposobni načrtovati tekstilije in oblačila (koncepti, skice, kolekcije, modne zgodbe itn.), in realizirati oblikovalske projekte z 2D in 3D grafičnimi orodji. Obvladujejo pa tudi celovit koncept razvoja izdelka s poznavanjem in razumevanjem konstruiranja in modeliranja oblačil in drugih tekstilnih izdelkov, procesov izdelave oblačil, usposobljenostjo za uporabo računalniških orodij in tehnologij pri strokovnem delu in sposobnostjo nadziranja tehnoloških postopkov izdelave tekstilij in oblačil.

Pridobljena sposobnost uporabe znanja v praksi omogoča avtonomnost v strokovnem delu ter sposobnost timskega dela in komuniciranja s strokovnjaki in sodelavci v domačem in mednarodnem prostoru in zaokroža podobo diplomanta.

Izvajalec kvalifikacije:

Fakulteta za strojništvo Univerze v Mariboru.

Diplomirani dizajner(vs)/diplomirana dizajnerka (vs)

Tabela 12: Osnovni podatki o visokošolski strokovni izobrazbi Diplomirani dizajner (vs)/diplomirana dizajnerka (vs)

Ime kvalifikacije	Diplomirani dizajner (vs)/diplomirana dizajnerka (vs)
Tip kvalifikacije	Diploma prve stopnje (VS)
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Visokošolsko strokovno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Matura ali• poklicna matura ali• zaključni izpit (pred 1. junijem 1995) po katerem koli štiriletnem srednješolskem programu. Vsi kandidati morajo pred vpisom opraviti pisni in ustni del preizkusa nadarjenosti za študij dizajna.
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno umetnost in humanistika
Raven kvalifikacije	SOK 7 EOK 6

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je zmožen/zmožna:

(splošne kompetence)

- kritičnega in celostnega razmišljanja,
- kooperativnosti in skupinskega dela,
- alternativnega pogleda in rešitev,
- usmerjenosti v realno izvedljive rešitve,
- komunikacijske odprtosti in usklajevanje različnih interesov,
- uporabe etičnih meril, etične samorefleksije in zavezanosti profesionalni etiki,
- dodatnega usposabljanja in vseživljenjskega učenja.

(poklicno-specifične kompetence)

- snovanja, razvijanja in oblikovanja interjerja, tekstilij za interjer in oblačila, oblačil in vizualnih komunikacijskih proizvodov v skladu s cilji naročnikov in značilnostmi ciljnih skupin,
- razvijanja oblikovalskih rešitev z uporabo različnih materialov, procesov in tehnologij za oblikovanje notranje opreme, tekstilij in oblačil ter reprodukcijo in distribucijo vizualnih sporočil,
- spremljanja in evalviranja trendov v oblikovanju notranje opreme, tekstilij in oblačil, vizualnih komunikacij in razvoju tehnologij ter izbire najustreznejših orodij in tehnologij za oblikovanje inovativnih in sodobnih oblikovalskih trendov,
- načrtovanja in vodenja vsebinskega in organizacijskega dela na projektih notranje opreme, tekstilij in oblačil in vizualnih komunikacij,
- snovanja in oblikovanja novih prototipov in izboljšav obstoječih proizvodov,
- načrtovanja in upoštevanja vseh vidikov proizvodnje končnih oblikovalskih proizvodov,
- promocije in prodaje svojih oblikovalskih storitev,
- ustvarjanja in ohranjanja varnega in učinkovitega delovnega okolja,
- izbora sodelavcev in sklepanja pogodb z njimi.

Izvajalec kvalifikacije:

Fakulteta za dizajn, Pridružena članica Univerze na Primorskem.

Diplomirani inženir oblikovanja in tekstilnih materialov (un)/ diplomirana inženirka oblikovanja in tekstilnih materialov (un)

Tabela 13: Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi Diplomirani inženir oblikovanja in tekstilnih materialov (un)/diplomirana inženirka oblikovanja in tekstilnih materialov (un)

Ime kvalifikacije	Diplomirani inženir oblikovanja in tekstilnih materialov (un)/diplomirana inženirka oblikovanja in tekstilnih materialov (un)
Tip kvalifikacije	Diploma prve stopnje (UN)
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Visokošolsko univerzitetno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Matura ali• poklicna matura v katerem koli srednješolskem programu in izpit iz enega od maturitetnih predmetov: kemija, matematika, fizika, računalništvo ali tuj jezik; izbrani predmet ne sme biti predmet, ki ga je kandidat že opravil pri poklicni maturi ali• zaključni izpit (pred 1. junijem 1995) po katerem koli štiriletnem srednješolskem programu.
ISCED področje	Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo
ISCED podpodročje	Tekstilna, oblačilna, čevljarstva in usnjarska tehnologija
Raven kvalifikacije	SOK 7 EOK 6

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je zmožen/zmožna:

(splošne kompetence)

- oblikovanja in projektiranja izdelkov v smislu ustrezne izdelave, kakovosti in cene ter izvajanja neodvisne tehniške presoje na podlagi znanstvene analize in sinteze,
- povezovanja osnov inženirske ekonomike in problematike varstva okolja s problematiko tekstilnih materialov in inženirskega oblikovanja v tekstilstvu,
- hitrejše in kreativne povezave teorije in prakse z organizirano strokovno in mentorsko vodeno prakso,
- večje kreativnosti in inovativnosti kot rezultat interdisciplinarnosti študija,
- analize, sinteze in predvidevanja rešitev ter posledic,
- obvladovanja raziskovalnih metod, postopkov in procesov, razvoja kritične in samokritične presoje,
- uporabe znanja v praksi,
- avtonomnosti v strokovnem delu,
- razvoja komunikacijskih sposobnosti in spretnosti, posebej komunikacij v mednarodnem okolju,
- etične refleksije in zavezanosti profesionalni etiki,
- kooperativnosti, dela v skupini (in v mednarodnem okolju).

(predmetno specifične kompetence)

- obvladanja znanj s področja inženirskega oblikovanja, tekstilnih materialov, računalništva in informatike, načrtovanja in izdelave oblačil, ekologije, ekogenega tekstilnega inženirstva, okoljske politike, inženirskega managementa, merilne tehnike, proizvodnih procesov ter ravnanja z odpadki,
- vodenja obstoječih tehnoloških postopkov in njihovega posodabljanja,
- oblikovanja in projektiranja izdelkov v smislu ustrezne izdelave, oblike, kakovosti in cene,
- samostojnega in kreativnega opravljanja različnih nalog s področja tekstilstva v gospodarstvu,
- komuniciranja znotraj organizacije in navzven s partnerji in strankami,
- poznavanja in razumevanja utemeljitev in zgodovine (razvoja) temeljne discipline,
- reševanja konkretnih delovnih problemov z uporabo znanstvenih metod in postopkov,
- koherentnega obvladovanja temeljnega znanja, povezovanja znanja z različnih področij in aplikacije,
- umeščanja novih informacij in interpretacij v kontekst temeljne discipline,
- razumevanja splošne strukture temeljne discipline ter povezanosti med njenimi poddisciplinami,
- razumevanja in uporabe metod kritične analize in razvoja teorij ter njihove uporabe pri reševanju konkretnih delovnih problemov,
- razvoja veščin in spretnosti pri uporabi znanja na določenem strokovnem področju,
- uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije in sistemov na določenem strokovnem področju.

Izvajalec kvalifikacije:

Fakulteta za strojništvo Univerze v Mariboru.

Diplomirani oblikovalec tekstilij in oblačil (un)/diplomirana oblikovalka tekstilij in oblačil (un)

Tabela 14: Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi Diplomirani oblikovalec tekstilij in oblačil (un)/diplomirana oblikovalka tekstilij in oblačil (un)

Ime kvalifikacije	Diplomirani oblikovalec tekstilij in oblačil (un)/diplomirana oblikovalka tekstilij in oblačil (un)
Tip kvalifikacije	Diploma prve stopnje (un)
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Visokošolsko univerzitetno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none"> • Matura ali • poklicna matura v katerem koli srednješolskem programu in izpit iz enega od maturitetnih predmetov; izbrani predmet ne sme biti predmet, ki ga je kandidat že opravil pri poklicni maturi ali • zaključni izpit (pred 1. junijem 1995) po katerem koli štiritletnem srednješolskem programu. <p>Vsi kandidati morajo opraviti preizkus likovne nadarjenosti, ki obsega preizkus prostoročnega risanja in slikanja človeške figure, preizkus iz oblikovanja oblačil ter preizkus iz oblikovanja tekstilij in barvne občutljivosti.</p>
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje
Raven kvalifikacije	SOK 7 EOK 6

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je zmožen/zmožna:

(splošne kompetence)

- koherentnega obvladovanja temeljnega znanja in povezovanja znanja z različnih področij,
- analize, sinteze in načrtovanja celotnega oblikovalskega procesa oblikovanja tekstilij in oblačil,
- samostojnega ustvarjalnega in raziskovalnega dela ob izgrajeni znanstveno oblikovalski in umetniški zavesti in čustvenosti,
- projektnega dela ter nastopanja, predstavljanja, razstavljanja in promocije svojih oblikovalskih in umetniških del,
- eksperimentiranja in vizualnega posredovanja različnih miselnih konceptov,
- lastnega učenja na svojem strokovnem področju,
- razumevanja soodvisnosti med tehnologijo in oblikovanjem,
- razumevanja likovnega zapisa in njegovega tehnološkega prevajanja v tekstilne izdelke,
- komuniciranja s sodelavci in strokovnjaki sorodnih disciplin, kar omogoča aktivno sodelovanje pri skupinskem delu in tudi na področju projektov, ki temeljijo na povezovanju strokovnih zakonitosti z oblikovalsko prakso,
- profesionalne etične in okoljske odgovornosti,
- uporabe sodobnih orodij, veščin in spretnosti, predvsem s področja informacijsko-komunikacijskih tehnologij v vsakdanjem strokovnem delu.

(predmetno specifične kompetence)

- obvladanja teoretičnih in praktičnih znanj s področja prostoročnega risanja in slikanja, risarskih in slikarskih tehnologij ter risarskega in slikarskega izražanja z uporabo različnih računalniških programov,
- obvladanja področja ustroja (anatomije človeškega telesa in njegovih estetskih dinamično spreminjajočih in funkcionalnih lastnosti in specifičnih značilnosti),
- poznavanja zakonitosti linearne perspektive in drugih prostorsko plastičnih zakonitosti (parametrov) ter prostorskih ključev za doseg visoke stopnje prostorsko plastične senzibilnosti,
- uporabe likovno teoretičnih zakonitosti v praksi in poglobljanja praktičnih znanj likovnega jezika v ustvarjalnih procesih oblikovanja tekstilij in oblačil,
- oblikovanja ploskovnih, ploskovno tridimenzionalnih, tridimenzionalnih oziroma samostojno stoječih oblikovalskih plastik s področja oblikovanja tekstilij in oblačil,
- obvladanja znanja s področja tonskega načina izražanja, barvoslovja ter barvne modelacije in modulacije,
- uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije na področju risanja, slikanja in fotografije ob reševanju konkretnih delovnih problemov z uporabo znanstvenih in umetniških metod in postopkov,
- razumevanja povezanosti razvoja oblačil z razvojem oblikovnih stilov v slikarstvu, kiparstvu, arhitekturi in dizajnu,
- iskanja tržnih niš na podlagi analitičnega proučevanja potreb in zadovoljevanja želja potrošnikov,

- zasnove celotne grafične podobe blagovne znamke modnega kataloga, oglasa ali embalaže za modni produkt,
- poznavanja sistematične metodologije oblikovanja od idejnega projekta, analize, definicije ciljev, sinteze, glavnega projekta, delavniškega načrta do prototipa,
- poznavanja vseh vrst kompozicij tkanin in pletenin, barvanja, plemenitenja tkanin in pletenin, tekstilnega tiska ter nege tekstilij,
- razumevanja vloge trženja pri ustvarjanju visoke dodane vrednosti kolekcij tekstilij in oblačil,
- razumevanja pomena oblačilne antropometrije v procesu razvoja krojev oblačil,
- samostojno konstrukcijo – modelacije izbranih ženskih, moških in otroških krojev oblačil,
- spoznavanja sodobnega strojnega parka v procesu izdelave vzorčnih in konfekcijskih oblačilnih izdelkov.

Izvajalec kvalifikacije:

Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.

SOK 8 – EOK 7

Magister akademski oblikovalec tekstilij in oblačil/magistrica akademska oblikovalka tekstilij in oblačil

Tabela 15: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister akademski oblikovalec tekstilij in oblačil/magistrica akademska oblikovalka tekstilij in oblačil

Ime kvalifikacije	Magister akademski oblikovalec tekstilij in oblačil/magistrica akademska oblikovalka tekstilij in oblačil
Tip kvalifikacije	Diploma druge stopnje
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	2 leti
Kreditne točke	120 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none"> • Zaključen študijski program prve stopnje na področju: oblikovanja tekstilij in oblačil ali modnega oblikovanja ali • zaključen študijski program 1. stopnje z drugih umetniških področij, če kandidat pred vpisom opravi študijske obveznosti, ki so bistvene za nadaljevanje študija, v obsegu 10–60 KT ali • zaključen visokošolski strokovni študijski program pred uvedbo bolonjske deklaracije na področju: oblikovanja tekstilij in oblačil ali modnega oblikovanja ali • zaključen visokošolski strokovni študijski program po starem programu z drugih umetniških področij, če kandidat pred vpisom opravi študijske obveznosti, ki so bistvene za nadaljevanje študija, v obsegu 10–60 KT.
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje
Raven kvalifikacije	SOK 8 EOK 7 Druga stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/-a za:

(splošne kompetence)

- študij teoretičnih in metodoloških konceptov ter iskanje novih virov znanja z uporabo znanstveno raziskovalnih metod,
- kritično refleksijo,
- eksperimentiranje in posredovanje različnih miselnih konceptov,
- lastno učenje na svojem strokovnem in umetniškem področju,
- socialne in komunikacijske zmožnosti vodenja skupinskega dela tudi na področju interdisciplinarnega delovanja in raziskovanja s ciljem bogatenja temeljne discipline,
- hiter odziv na nove informacije ter načrtovanje izdelkov z novimi ali izboljšanimi lastnostmi,
- profesionalno, etično in okoljsko odgovornost,
- uporabo sodobnih orodij, veščin in spretnosti, predvsem s področja informacijsko-komunikacijskih tehnologij v vsakdanjem strokovnem in umetniško ustvarjalnem delu.

(poklicno-specifične kompetence)

- uporabo različnih specifičnih likovno vizualnih metodologij in postopkov za posredovanje problemov in kreacij z vizualno percepcijskega področja,

- zelo kakovostno optično zaznavo in občutljivost za oblike, vzorce ter realni (naravni in urbani) in metafizični (umišljeni in iluzivni) prostor,
- suvereno izražanje oblikovalskih idej s prostoročnim in računalniškim risanjem in slikanjem ter z 2D in 3D animacijo,
- analiziranje, razumevanje razlik in uporabo notranje likovne strukture posameznih likovnih in oblikovalskih del skozi posamezna zgodovinska stilna obdobja,
- različne pristope k vizualni interpretaciji sporočila od objektivno predstavitvenega do simbolnega, od konkretnega do abstraktnega, od realnega do iluzivnega, od nedvoumnega do kontradiktornega,
- zelo kakovostno likovno analizo oblikovalskih ter drugih likovno-umetniških del s področja oblikovanja tekstilij in oblačil ter vizualnih komunikacij,
- analitično in primerjalno raziskovanje oblikovalskih in likovnih ustvarjalnih procesov ter pomena oblikovalske, likovne ter umetniške forme in jezika,
- proučevanje osnovnih sestavin likovnega mišljenja in govora, kakor tudi likovno oblikovalsko opazovanje in vrednotenje ter likovno oblikovalsko pojmovno mišljenje,
- postopno razvijanje oblikovalske moči in ustvarjalnosti ter svoje kreativne osebnosti in svetovnega nazora,
- združevanje fotografskih, tipografskih in likovno oblikovalskih sistemov v skupno celoto,
- kritično presojanje aktualnih modnih pojavov ter kreativno aktivnost na področju modnega novinarstva in modne kritike,
- zelo kakovostno kreiranje in oblikovanje vseh vrst modnih dodatkov,
- opravljanje stilističnega dela za tiskane medije, televizije in različne prireditve,
- zelo kakovostno oblikovanje kostumografije za televizijo, gledališče in film,
- modno fotografiranje, filmsko beleženje, predvajanje in komentiranje modnih dogodkov,
- samostojno umetniško dejavnost na področju ustvarjanja tekstilnih slik (krpanke, tapiserije), tekstilnega nakita (zračna čipka) in tekstilnih prostorsko plastičnih instalacij,
- poznavanje in uporabo znanstvenih metod in postopkov pri razvijanju idej in reševanju konkretnih delovnih problemov oblikovanja tekstilij in oblačil,
- pretvorbo ideje v pluralno lingvistično strukturo umetniško oblikovalskega izraza,
- povečanje dodane vrednosti izdelka in predvidevanje tržnih učinkov,
- mednarodno primerjanje in visoko zahtevnost pri oblikovanju standardov kakovosti lastnega dela,
- zahtevnejšo fotomontažo figure, oblačila, vzorca za načrtovanje celostne vizualne podobe pri kostumografiji ali 'stylingu',
- interpretacijo historičnih oblačil, krojev in elementov v sodobna oblačila.

Izvajalec kvalifikacije:

Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta.

Magister industrijskega in unikatnega oblikovanja/magistrica industrijskega in unikatnega oblikovanja

Tabela 16: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister industrijskega in unikatnega oblikovanja/magistrica industrijskega in unikatnega oblikovanja

Ime kvalifikacije	Magister industrijskega in unikatnega oblikovanja/magistrica industrijskega in unikatnega oblikovanja
Tip kvalifikacije	Diploma druge stopnje
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	2 leti
Kreditne točke	120 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none"> • Zaključen kateri koli študijski program 1. stopnje: Industrijsko in unikatno oblikovanje ali • zaključen študijski program 1. stopnje z drugih študijskih področij; če je potrebno, kandidat pred vpisom v drugostopenjski študijski program opravi študijske obveznosti, ki so bistvene za uspešen študij, v obsegu, ki ga individualno določi oddelčna komisija (od 10 do največ 60 KT), ali • zaključen visokošolski strokovni študijski program, sprejet pred ZVIS 2004, če kandidat pred vpisom v drugostopenjski program opravi študijske obveznosti, ki so bistvene za uspešen študij, v obsegu, ki ga individualno določi oddelčna komisija (od 10 do 60 KT). <p>Pogoj je tudi uspešno opravljen preizkus kompetenc, ki obsega sprejemni razgovor s predstavitvijo kandidatovega dela (zbirna mapa – portfolio) s področja industrijskega in unikatnega oblikovanja oziroma njegovih smeri (industrijsko oblikovanje, oblikovanje stekla in keramike).</p>
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje
Raven kvalifikacije	SOK 8 EOK 7 Druga stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/-a za:

Smer industrijsko oblikovanje

- poglobljeno znanje in obvladovanje in nadziranje oblikovalskega načrtovanja,
- apliciranje metodologije na najrazličnejše oblikovalske projekte,
- razlago, zagovarjanje in prezentacijo projektov,
- senzibilnost za sodobna družbena gibanja in probleme,
- multidisciplinarno sodelovanje in prenašanje vsega študijskega znanja in izkušenj v načrtovalski proces,
- samoiniciativnost in samostojnost pri odločanju in izvajanju dela v soodvisnosti z izkušnjami, pridobljenimi med ustvarjalno-raziskovalnim procesom,
- prenašanje teoretičnega znanja v prakso,
- komuniciranje z nestrokovno javnostjo,
- visoko razvito poklicno etično in okoljsko odgovornost,
- samoizobraževanje na svojem strokovnem področju,
- povezovanje znanj z drugih področij,
- delo v skupini v domačem in mednarodnem okolju.

Smer oblikovanje stekla in keramike

- poglobljeno znanje in obvladovanje in nadziranje materiala in postopkov v oblikovanju v gradivih,
- samoiniciativnost in samostojnost pri odločanju in izvajanju dela v soodvisnosti z izkušnjami, pridobljenimi med ustvarjalno-raziskovalnim procesom,
- samoizobraževanje na svojem strokovnem področju,
- razvijanje osebnega izraza in oblikovalskega načrtovanja,
- apliciranje metodologije na najrazličnejše oblikovalske in umetniške projekte,
- argumentacijo in prezentacijo lastnih oblikovalskih in umetniških projektov,
- senzibilnost za sodobna družbena gibanja in probleme,
- multidisciplinarno sodelovanje in prenašanje vsega študijskega znanja in izkušenj v načrtovalsko-kreativni proces,
- povezovanje znanj z drugih področij,
- samostojno ustvarjalno in raziskovalno dejavnost na področju unikatnega oblikovanja, razvijanje umetniške zavesti in senzibilnosti,
- prenašanje umetniškega v proizvodni proces,
- razvijanje novih ustvarjalnih konceptov v stroki,
- razumevanje soodvisnosti med različnimi strokami, tehnologijo in oblikovanjem,
- strokovno in poklicno etično odgovornost,
- delo v skupini v domačem in mednarodnem okolju.

Izvajalec kvalifikacije:

Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje.

Magister oblikovanja vizualnih komunikacij/magistrica oblikovanja vizualnih komunikacij

Tabela 17: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister oblikovanja vizualnih komunikacij/magistrica oblikovanja vizualnih komunikacij

Ime kvalifikacije	Magister oblikovanja vizualnih komunikacij/magistrica oblikovanja vizualnih komunikacij
Tip kvalifikacije	Diploma druge stopnje
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	2 leti
Kreditne točke	120 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Uspešno opravljen preizkus posebne nadarjenosti, ki obsega sprejemni razgovor s predstavitev kandidatovega dela (zbirna mapa – portfolio) s področja vizualnih komunikacij oziroma njegovih smeri (grafično oblikovanje, fotografija, ilustracija in interaktivno oblikovanje) in predložitev pisne projekcije lastnega dela na 2. stopnji v obsegu dveh strani besedila in končan;• kateri koli študijski program 1. stopnje vizualnih komunikacij ali• študijski program 1. stopnje z drugih študijskih področij; če je potrebno, kandidat pred vpisom v drugostopenjski študijski program opravi morebitne manjkajoče študijske in druge obveznosti, ki so bistvene za uspešen študij, v obsegu od 10 do največ 60 KT, ki jih za vsakega posameznega kandidata posebej določi oddelčna komisija ali• visokošolski strokovni študijski program sprejet pred ZVIS 2004; če je treba, kandidat pred vpisom v drugostopenjski študijski program opravi morebitne manjkajoče študijske in druge obveznosti, ki so bistvene za uspešen študij, v obsegu od 10 do največ 60 KT, ki jih za vsakega posameznega kandidata posebej določi oddelčna komisija.
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Likovna umetnost
Raven kvalifikacije	SOK 8 EOK 7 Druga stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je zmožen/zmožna:

Smer fotografija

- obvladovanje najvišjega znanja na področju fotografije in oblikovanja,
- analizo, sintezo in samostojno načrtovanje celotnega oblikovalskega procesa v fotografiji in vizualnih komunikacijah,
- samostojno ustvarjalno in raziskovalno dejavnost na področju fotografije in oblikovanja,
- razvijanje umetniške zavesti in senzibilnosti,
- zavedanje o pomenu fotografije in njeni vlogi v različnih medijih,
- uporabo znanja v praksi, realizacijo, predstavitev in promocijo lastnega fotografskega in oblikovalskega dela.

Smer grafično oblikovanje

- samostojno ustvarjalno in raziskovalno dejavnost na področju najzahtevnejših nalog oblikovanja vidnih sporočil,
- zavedanje o pomenu grafičnega oblikovanja in njegovi vlogi v družbenem komuniciranju,
- obvladovanje najvišjega aktualnega znanja na področju grafičnega oblikovanja,
- razvijanje novih metodoloških pristopov za reševanje načrtovalskih problemov,
- uporabo znanja v praksi, realizacijo, predstavitev in promocijo lastnega oblikovalskega dela.

Smer interaktivno oblikovanje

- samostojno ustvarjalno in raziskovalno dejavnost na področju najzahtevnejših nalog ilustracije: knjižna, znanstvena ilustracija, animacija, strip itn.,
- zavedanje o pomenu ilustracije in njeni vlogi v družbenem komuniciranju,
- obvladovanje najvišjega aktualnega znanja na področju ilustracije,
- pridobivanje znanj z drugih področij in njihovo vključevanje v ilustratorski proces.

Smer ilustracija

- obvladovanje temeljnega znanja na področju interaktivnega oblikovanja,
- povezovanje znanj iz drugih področij in njihovo vključevanje v oblikovalski proces,
- razvijanje novih metodoloških pristopov za reševanje načrtovalskih problemov celotnega oblikovalskega procesa v interaktivnem oblikovanju,
- samostojno ustvarjalno in raziskovalno dejavnost na področju interaktivnega oblikovanja,
- razvijanje umetniške zavesti in senzibilnosti,
- zavedanje o pomenu interaktivnega oblikovanja in njegovi vlogi v različnih medijih in v družbenem komuniciranju,
- obvladovanje najvišjega aktualnega znanja na področju interaktivnega oblikovanja.

Izvajalec kvalifikacije:

Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje.

Magister inženir oblikovanja in tekstilnih materialov/magistrica inženirka oblikovanja in tekstilnih materialov

Tabela 18: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister inženir oblikovanja in tekstilnih materialov/magistrica inženirka oblikovanja in tekstilnih materialov

Ime kvalifikacije	Magister inženir oblikovanja in tekstilnih materialov/magistrica inženirka oblikovanja in tekstilnih materialov
Tip kvalifikacije	Diploma druge stopnje
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	2 leti
Kreditne točke	120 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Zaključen študijski program 1. stopnje z ustreznih strokovnih področij oblikovanja, tekstilnih materialov, tekstilstva ali grafike ali• zaključen študijski program 1. stopnje z drugih strokovnih tehniških in naravoslovnih področij, če je kandidat pred vpisom v študijski program opravil naslednje študijske obveznosti v skupnem obsegu 27 ECTS točk: Vlakovotorni polimeri 6 ECTS; Zgodovina in kultura oblačenja 5 ECTS; Risanje in slikanje 4 ECTS; Konstrukcija tekstilij 6 ECTS in Osnove tekstilnega oblikovanja 6 ECTS ali• zaključen visokošolski strokovni študijski program, sprejet pred 11. 6. 2004, z ustreznih strokovnih področij tekstilstva, oblikovanja in grafike ali zaključen visokošolski strokovni študijski program, sprejet pred 11. 6. 2004, z drugih strokovnih tehniških in naravoslovnih področij, če je kandidat pred vpisom v študijski program opravil naslednje študijske obveznosti v skupnem obsegu 30 ECTS točk: Vlakovotorni polimeri 9 ECTS; Likovna umetnost in kultura 5 ECTS; Risanje in slikanje 4 ECTS; Konstrukcija tekstilij 6 ECTS in Oblikovanje tekstilnih form 6 ECTS.
ISCED področje	Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo
ISCED podpodročje	Tekstilna, oblačilna, čevljiarska in usnjarska tehnologija
Raven kvalifikacije	SOK 8 EOK 7

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je zmožen/zmožna:

(splošne kompetence)

- ekologije, računalništva in informatike, umetniškega in inženirskega oblikovanja, oblikovanja tekstilij za interjer, načrtovanja in izdelave tekstilnih izdelkov,
- obvladanja znanj o razvoju in plasiranju lastne ideje, inventnosti, folklorne tradicije,
- obvladanja osnov inženirske ekonomike in problematike varstva okolja in delovanja na drugih področjih, ki je povezano s tekstilnimi materiali in inženirskim oblikovanjem v tekstilstvu,
- samostojnega in kreativnega znanstvenoraziskovalnega dela,
- analize, sinteze in predvidevanja rešitev ter posledic,
- obvladovanja raziskovalnih metod, postopkov in procesov, razvoja kritične in samokritične presoje,
- uporabe znanja v praksi,
- avtonomnosti v strokovnem delu,
- razvoja komunikacijskih sposobnosti in spretnosti, posebej komunikacij v mednarodnem okolju,
- etične refleksije in zavezanosti profesionalni etiki,
- kooperativnosti, dela v skupini (in v mednarodnem okolju).

(predmetno specifične kompetence)

- obvladovanja proizvodnih programov, ki predstavljajo perspektivo za tekstilno in oblačilno industrijo,
- vodenja zahtevnih tehnoloških procesov in načrtovanja tehnološko zahtevnejših izdelkov, ki jih je mogoče tržiti tudi na svetovnih trgih,
- osvajanja novih tehnoloških postopkov in procesov,
- implementacije drugih tehnologij v tekstilne izdelke (inteligentne tekstilije),
- kreiranja novih oblikovalskih rešitev, ki so povezane z novimi tehnikami in visokimi tehnologijami,
- celostnega pristopa k oblikovalskim rešitvam (ekologija, ekonomika, menedžment),
- znanstvenoraziskovalnega pristopa na področju razvoja oziroma izboljšave novih, zelo kakovostnih izdelkov,
- osvajanja in uporabe znanj na področju trženja,
- vodenja zahtevnih tehnoloških procesov in načrtovanja izdelkov,
- poglobljanja in kontinuiranega spremljanja znanstvenih dognanj s področja novih tekstilnih vlaken, materialov, kompozitov in modificiranih tekstilnih materialov,
- znanstvenoraziskovalnega pristopa na področju inženirskega oblikovanja in tekstilnih materialov,
- individualnega kreativnega razmišljanja in razvoja novih sodobnih tekstilnih materialov in njihovega oblikovanja za medicino, gradbeništvo, avtomobilsko industrijo, kmetijstvo, ekologijo,
- obvladovanja komuniciranja znotraj organizacije in navzven s partnerji in strankami,

- reševanja konkretnih delovnih problemov z uporabo znanstvenih metod in postopkov,
- koherentnega obvladovanja temeljnega znanja,
- povezovanja znanja z različnih področij in aplikacije,
- umeščanja novih informacij in interpretacij v kontekst temeljne discipline,
- razumevanja splošne strukture temeljne discipline ter povezanosti med njenimi poddisciplinami,
- razumevanja in uporabe metod kritične analize in razvoja teorij ter njihove uporabe pri reševanju konkretnih delovnih problemov,
- razvoja veščin in spretnosti pri uporabi znanja na določenem strokovnem področju,
- uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije in sistemov na določenem strokovnem področju.

Izvajalec kvalifikacije:

Fakulteta za strojništvo Univerze v Mariboru.

Magister akademski oblikovalec tekstilij in oblačil/magistrica akademska oblikovalka tekstilij in oblačil

Tabela 19: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister akademski oblikovalec tekstilij in oblačil/magistrica akademska oblikovalka tekstilij in oblačil

Ime kvalifikacije	Magister akademski oblikovalec tekstilij in oblačil/magistrica akademska oblikovalka tekstilij in oblačil
Tip kvalifikacije	Diploma druge stopnje
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	2 leti
Kreditne točke	120 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none"> • Zaključen študijski program prve stopnje na področju: oblikovanja tekstilij in oblačil ali modnega oblikovanja ali • zaključen študijski program 1. stopnje z drugih umetniških področij, če kandidat pred vpisom opravi študijske obveznosti, ki so bistvene za nadaljevanje študija, v obsegu 10–60 KT ali • zaključen visokošolski strokovni študijski program pred uvedbo bolonjske deklaracije na področju: oblikovanja tekstilij in oblačil ali modnega oblikovanja ali • zaključen visokošolski strokovni študijski program po starem programu z drugih umetniških področij, če kandidat pred vpisom opravi študijske obveznosti, ki so bistvene za nadaljevanje študija, v obsegu 10–60 KT.
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje
Raven kvalifikacije	SOK 8 EOK 7

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je zmožen/zmožna:

(splošne kompetence)

- študije teoretičnih in metodoloških konceptov ter iskanja novih virov znanja z uporabo znanstvenoraziskovalnih metod,
- kritične refleksije,
- eksperimentiranja in posredovanja različnih miselnih konceptov,
- lastnega učenja na svojem strokovnem in umetniškem področju,
- socialne in komunikacijske zmožnosti vodenja skupinskega dela tudi na področju interdisciplinarnega delovanja in raziskovanja s ciljem bogatenja temeljne discipline,
- hitrega odziva na nove informacije ter načrtovanja izdelkov z novimi ali izboljšanimi lastnostmi,
- profesionalne, etične in okoljske odgovornosti,
- uporabe sodobnih orodij, veščin in spretnosti, predvsem s področja informacijsko-komunikacijskih tehnologij v vsakdanjem strokovnem in umetniško kreativnem delu.

(predmetno specifične kompetence)

- uporabe različnih specifičnih likovno vizualnih metodologij in postopkov za posredovanje problemov in kreacij z vizualno percepcijskega področja,
- zelo kakovostne optične zaznave in občutljivost za oblike, vzorce ter realni (naravni in urbani) in metafizični (umišljeni in iluzivni) prostor,
- suverenega izražanja oblikovalskih idej s prostoročnim in računalniškim risanjem in slikanjem ter z 2D- in 3D-animacijo,
- analiziranja, razumevanja razlik in uporabe notranje likovne strukture posameznih likovnih in oblikovalskih del skozi posamezna zgodovinska stilna obdobja,
- različnega pristopa k vizualni interpretaciji sporočila od objektivno predstavitvenega do simbolnega, od konkretnega do abstraktnega, od realnega do iluzivnega, od nedvoumnega do kontradiktornega,

- zelo kakovostne likovne analize oblikovalskih ter drugih likovno-umetniških del s področja oblikovanja tekstilij in oblačil ter vizualnih komunikacij,
- analitičnega in primerjalnega raziskovanja oblikovalskih in likovnih ustvarjalnih procesov ter pomena oblikovalske, likovne ter umetniške forme in jezika,
- proučevanja osnovnih sestavin likovnega mišljenja in govora, kakor tudi likovno oblikovalsko opazovanje in vrednotenje ter likovno oblikovalsko pojmovno mišljenje,
- postopnega razvijanja oblikovalske moči in ustvarjalnosti ter svoje kreativne osebnosti in svetovnega nazora,
- združevanja fotografskih, tipografskih in likovno oblikovalskih sistemov v skupno celoto,
- kritičnega presojanja aktualnih modnih pojavov ter kreativne aktivnosti na področju modnega novinarstva in modne kritike,
- zelo kakovostnega kreiranja in oblikovanja vseh vrst modnih dodatkov,
- opravljanja stilističnega dela za tiskane medije, televizije in različne prireditve,
- zelo kakovostnega oblikovanja kostumografije za televizijo, gledališče in film,
- modnega fotografiranja, filmskega beleženja, predvajanja in komentiranja modnih dogodkov,
- samostojne umetniške dejavnosti na področju ustvarjanja tekstilnih slik (krpanke, tapiserije), tekstilnega nakita (zračna čipka) in tekstilnih prostorsko plastičnih instalacij,
- poznavanja in uporabe znanstvenih metod in postopkov pri razvijanju idej in reševanju konkretnih delovnih problemov oblikovanja tekstilij in oblačil,
- pretvorbe idej v pluralno lingvistično strukturo umetniško oblikovalskega izraza,
- povečanja dodane vrednosti izdelka in predvidevanja tržnih učinkov,
- mednarodnega primerjanja in visoke zahtevnosti pri oblikovanju standardov kakovosti lastnega dela,
- zahtevnejše fotomontažo figure, oblačila, vzorca za načrtovanje celostne vizualne podobe pri kostumografiji ali 'stylingu',
- interpretacije historičnih oblačil, krojev in elementov v sodobna oblačila.

Izvajalec kvalifikacije:

Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.

Magister dizajna/magistrica dizajna

Tabela 20: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister dizajna/magistrica dizajna

Ime kvalifikacije	Magister dizajna/magistrica dizajna
Tip kvalifikacije	Diploma druge stopnje
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	2 leti
Kreditne točke	120 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<p>V magistrski študijski program Dizajn se lahko vpišejo diplomanti, ki so zaključili:</p> <ul style="list-style-type: none"> • študijski program Dizajn I. stopnje oz. študijski program I. stopnje s področja oblikovanja, umetnosti ali arhitekture in dosegli 180 ECTS; • študijski program z drugih strokovnih področij (tehničnih, naravoslovnih, družboslovnih oz. humanističnih), če so pred vpisom opravili preizkus nadarjenosti in študijske obveznosti v skupnem obsegu 30 ECTS s študijskih področij notranje opreme, tekstilij in oblačil, vizualnih komunikacij ter dizajn managementa, • visokošolski študijski program, sprejet pred 11. 6. 2004, z drugih strokovnih tehniških, naravoslovnih, družboslovnih oziroma humanističnih področij, če so pred vpisom opravili preizkus nadarjenosti in študijske obveznosti v obsegu 30 ECTS točk s študijskih področij notranje opreme, tekstilij in oblačil, vizualnih komunikacij ter dizajn managementa. • študijske programe tujih univerz v skladu s predpisanimi pogoji, kot veljajo za študente RS. Enakovrednost predhodno pridobljene izobrazbe v tujini se ugotavlja v postopku priznavanja tujega izobraževanja.
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno umetnost in humanistika
Raven kvalifikacije	SOK 8 EOK 7

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je zmožen/zmožna:

(splošne kompetence)

- razumevanja znanj s področja dizajna, materialov, tehnologij in trženja,
- samostojnosti in kreativnosti pri znanstvenoraziskovalnem in razvojnem delu,
- samostojnosti timskega vodenja in timskega sodelovanja na projektih,
- razvijanja občutka za družbene, kulturne in politične fenomene,
- razumevanja koncepta trajnostnega razvoja, sonaravnega bivanja, ekološke učinkovitosti, življenjskega cikla in njegovo sprejemanje v razmišljanje, življenje in oblikovanje,
- poznavanja in uporabe metod in tehnik raziskovanja ter analiz in družbeno prostorskih trendov,

- poznavanja in razumevanja konceptualnega razmišljanja in oblikovanja,
- poznavanja in razumevanja divergentnih in konvergentnih mišljenjskih procesov,
- komuniciranja v strokovnem slovenskem in prvem tujem jeziku,
- razvijanja kompetenc varovanja intelektualne lastnine,
- poznavanja in razumevanja procesa razvoja ustvarjanja novih blagovnih znamk,
- uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije v izobraževanju in v vsakdanjih življenjskih situacijah,
- izvedbe eksperimentalnih, zgodovinskih in deskriptivnih raziskav,
- sodelovanja pri raziskavah trga in spremljanju sodobnih svetovnih trendov,
- strokovno vodenje oblikovalskih projektov od idejne zasnove do realne izvedbe projekta,
- razvijanja sposobnosti patentnega oblikovanja in standardov v oblikovanju predmetov,
- razvijanja osnovnih principov, metod in postopkov 'dizajn menedžmenta',
- poznavanja in razumevanja teoretičnih osnov analitičnega in svetovalnega dela (prenos znanja do uporabnika).

(predmetno specifične kompetence)

Smer notranja oprema

- uporabo svetlobnih učinkov v oblikovanju prostora, poznavanje svetlobnih prostorskih, oblikovnih, atmosferskih in psiholoških kakovosti,
- razvijanje sposobnosti prostorskega, predmetnega in ambientalnega oblikovanja,
- razvijanje oblikovalskih rešitev ob upoštevanju ergonomskih načel,
- razumevanje temeljnih pojmov s področja množične kulture, kulturne in medijske industrije ter poznavanje ključnih teoretskih prispevkov s tega področja,
- vključevanje koncepta trajnosti in sonaravnega pristopa pri oblikovanju prostora,
- poznavanje in razumevanje povezanosti, soodvisnosti in raznolikosti arhitekture in mode.

Smer tekstilije in oblačila

- spoznavanje organiziranosti in pomena sistemskega zaznavanja ter sledenje modnim trendom v modni industriji,
- povezovanje različnih kreativnih procesov s praktičnimi procesi, potrebnimi za realizacijo tekstilij,
- snovanje barvnih kombinacij in vzorcev v tkaninah in pleteninah,
- računalniško oblikovanje dezena in njegovo pripravo za končno izvedbo,
- razumevanje delovanja in uporabe ter pomembnosti inteligentnih tekstilij in oblačil za razvoj naprednih oblačil in drugih tekstilnih izdelkov,
- obvladanje znanja procesnih parametrov izdelave tekstilnih izdelkov,
- poznavanje in razumevanje zahtev različnih likovnih medijev in tehnologij, ki iz njih izhajajo,
- obvladovanje samostojnega strokovnega dela od ideje do realizacije in promocije,
- razvijanje osnovnih principov, metod in postopkov 'dizajn menedžmenta',
- poznavanje in razumevanje teoretičnih osnov analitičnega in svetovalnega dela (prenos znanja do uporabnika).

Smer vizualne komunikacije

- razvijanje načrtovalske metodologije za reševanje zahtevnejših komunikacijskih problemov s področja dizajna korporativne identitete,
- poznavanje in razumevanje zahtevnejših komunikacijskih sredstev,
- poznavanje metodičnih procesov ilustracije v vizualnih,
- poznavanje estetskih, psiholoških in sporočilnih oziroma funkcionalnih učinkov posameznega projekta na področju ilustracije in vizualnih komunikacij v družbenem okolju,
- individualno likovno izražanje,
- spoznavanje osnovnih zakonitosti in posebnosti stripa in animacije,
- razumevanje likovnega jezika in kompozicije gibljive slike z uporabo tipografije,
- pridobivanje kompleksnih znanj s področja založništva v vizualnih komunikacijah,
- razvijanje ustvarjalnih sposobnosti oblikovanja embalaže in procesa razumevanja 3D zasnove.

Izvajalec kvalifikacije:

Fakulteta za dizajn, Pridružena članica Univerze na Primorskem.

Magister umetnosti/magistrica umetnosti s področja unikatnega oblikovanja

Tabela 21: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister umetnosti/magistrica umetnosti s področja unikatnega oblikovanja

Ime kvalifikacije	Magister umetnosti/magistrica umetnosti s področja unikatnega oblikovanja
Tip kvalifikacije	Magisterij znanosti/umetnosti
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	2 leti
Kreditne točke	120 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Zaključen študij ustrezne smeri na ALUO ali• diploma na sorodnih smereh in izpolnjevanje naslednjih pogojev: <ul style="list-style-type: none">• nadpovprečne sposobnosti,• povprečna ocena iz strokovnih predmetov najmanj 8,• ustrezno dokazilo o znanju vsaj enega svetovnega jezika
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje
Raven kvalifikacije	SOK 9 EOK 8 Tretja stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Diplomant je usposobljen za vzdrževanje tradicionalne ustvarjalne oblikovalske prakse, ki jo še danes vsebinsko prekriva aktualna oznaka uporabna umetnost. Usposobljen je za opremljanje bivanjskega prostora z dekorativnimi izdelki, ki imajo hkrati porabno funkcijo in simbolno, estetsko izpovedano izraznost, razkrivajo način življenja imetnika, zaradi česar izžarevajo prepoznavno sporočilnost. Z mojstrskim in tankočutnim obvladovanjem klasičnih gradiv, a tudi v prepletu z mnogoterimi možnostmi, ki jih ponujajo sodobne tehnologije, tako pri imetnikih vzbujajo popolnoma zasebna doživljajska razmerja. Diplomant razpolaga z oblikovalsko svobodo, ki je v živem dialogu s kompleksno in proliferaciji zavezano definicijo industrijskega oblikovanja.

Izvajalec kvalifikacije:

Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje.

Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja oblikovanja in tekstilnih materialov

Tabela 22: Osnovni podatki o doktorskem izobraževanju za naziv Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja oblikovanja in tekstilnih materialov

Ime kvalifikacije	Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja tekstilnih materialov
Tip kvalifikacije	Doktorat
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Doktorsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<p>V doktorski študijski program tretje stopnje Tekstilni materiali se lahko vpiše, kdor je končal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bolonjski študijski program 2. stopnje; • enovit bolonjski magistrski študijski program tehnične ali naravoslovne usmeritve, ki je ovrednoten s 300 ECTS točkami; • univerzitetni študijski program, sprejet pred 11. 6. 2004, ki je ovrednoten najmanj z 240 ECTS; • visokošolski strokovni študijski program, sprejet pred 11. 6. 2004, in študijski program za pridobitev specializacije; takim kandidatom se pred vpisom iz študijskega programa 2. stopnje Oblikovanje in tekstilni materiali določijo študijske obveznosti v obsegu 30 ECTS točk, ki jih morajo opraviti pred vpisom. To so Analizne metode v tekstilstvu, Mehanske lastnosti tekstilnih materialov, Površinske lastnosti polimernih materialov, Metode recikliranja tekstilnih materialov in Nanomateriali, ki jih morajo opraviti študentje, katerih doktorska disertacija je usmerjena na področje materialov in tehnologij; študentom, katerih znanstvenoraziskovalno delo bo v okviru doktorata povezano z oblikovanjem, pa so določene obveznosti Barvna metrika, Predstavitvene tehnike in virtualni katalogi, Kreatorsko oblikovanje, Menedžment razvoja tekstilnih izdelkov, Vizualne komunikacije ali Multifunkcionalnost v oblikovanju. Študent izbere prvo ali drugo skupino petih predmetov, odvisno od študijske discipline (materiali in tehnologije ali oblikovanje), v sklopu katere želi opravljati svoj doktorski študij. • Pogoje za vpis izpolnjuje tudi, kdor je končal enakovredno izobraževanje v tujini, ki je nostrificirano v RS. Izbira kandidatov bo ob omejitvi vpisa temeljila na: podlagi povprečne ocene študija (20 %); ocene diplomske ali magistrske naloge (30 %) in izbirnega izpita (50 %). Pri tem lahko kandidati nadomestijo do 30 % izbirnega izpita z znanstvenim in strokovnim delom, opravljenim pred vpisom v študijski program, ki ga dokazujejo z ustreznimi objavami v znanstveni in strokovni literaturi. Merila za vrednotenje znanstvenega in strokovnega dela določi Senat FS.
ISCED področje	Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo
ISCED podpodročje	Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo
Raven kvalifikacije	SOK 10 EOK 8 Tretja stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je zmožen/zmožna:

(splošne kompetence)

- poglobljenega razumevanja teoretskih in metodoloških konceptov in obvladovanja ustreznih metod znanstvenoraziskovalnega dela,
- neodvisne strokovne presoje,
- razviti sposobnost kritičnega mišljenja, zmožnost generiranja novih idej, prilagajanja novim razmeram, zmožnost delovanja v interdisciplinarni skupini ter odločanja pri reševanju problemov,
- pridobljeno znanje zna uporabiti pri drugih znanstvenoraziskovalnih projektih ali ga uspešno aplicirati tudi na strokovna področja v praksi,
- oblikovanja ekspertnih skupin ter vodenja ekspertnih skupin za reševanje določenih visoko zahtevnih specifičnih problemov,
- uspešno delati v timu pri reševanju kompleksnih zahtevnih nalog,
- etične refleksije in zavezanost profesionalni etiki.

(predmetno specifične kompetence)

- samostojno, inovativno in kreativno delati pri reševanju najzahtevnejših znanstvenih problemov, vezanih na razvoj novih multifunkcionalnih tekstilnih materialov oziroma sodobnih tehnologij,
- identificirati, analizirati in reševati konkretne probleme na področju materialov in tehnologij oziroma inženirskega oblikovanja,
- posredovanja znanj v obliki predavanj, ekspertiz in svetovanja,
- pridobivanja novega naprednega znanja o vlaknatih materialih, poznavanja povezav in odvisnosti med materialom, postopkom izdelave in lastnostmi ter uporabnostjo,
- razumevanja zgodovine industrijskega, grafičnega in unikatnega oblikovanja, ter oblikovalskih konceptov in dejavnosti oblikovanja v kontekstu razvoja družbe, kulture, estetike, umetnosti, funkcije in tehnologije,
- iskanja novih rešitev in znanstvenoraziskovalnega pristopa pri oblikovanju in izdelavi izdelkov, ki so povezani z novimi tehnikami in vrhunskimi tehnologijami,

- razumevanja in uporabe metod kritične analize in razvoja teorij ter njihove uporabe v razvijanju novega znanja in pri reševanju konkretnih problemov, poglobljenega razumevanja teoretskih in metodoloških konceptov,
- samostojnega razvijanja novega znanja.

Izvajalec kvalifikacije:

Fakulteta za strojništvo Univerze v Mariboru.

Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja tekstilstva, grafike in tekstilnega oblikovanja

Tabela 23: Osnovni podatki o doktorskem izobraževanju za naziv Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja tekstilstva, grafike in tekstilnega oblikovanja

Ime kvalifikacije	Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja tekstilstva, grafike in tekstilnega oblikovanja
Tip kvalifikacije	Doktorat
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Doktorsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180 kreditnih točk
Vstopni pogoji	<p>V doktorski študijski program Tekstilstvo, grafika in tekstilno oblikovanje se lahko vpiše, kdor je končal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • študijski program 2. stopnje, • študijski program, ki izobražuje za poklice, urejene z direktivami Evropske unije, ali drugi enoviti magistrski študijski program, ki je ovrednoten s 300 kreditnimi točkami po ECTS, • študijski program za pridobitev univerzitetne izobrazbe, sprejet pred 11. 6. 2004, • magisterij znanosti ali študijski program za pridobitev specializacije in je pred tem končal program za pridobitev univerzitetne izobrazbe; tem kandidatom se na podlagi prošnje v skladu z zakonom priznajo študijske obveznosti v obsegu 60 kreditnih točk po ECTS, • študijski program za pridobitev specializacije, ki je pred tem končal visokošolski strokovni program; tem kandidatom se določijo dodatne študijske obveznosti v obsegu od 30 do 60 kreditnih točk po ECTS. <p>Na doktorski študij se lahko vpišejo tudi diplomanti tujih univerz. Enakovrednost predhodno pridobljene izobrazbe v tujini se ugotavlja v postopku priznavanja tujega izobraževanja za namen nadaljevanja izobraževanja v skladu s Statutom UL.</p>
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno umetnost in humanistika
Raven kvalifikacije	SOK 10 EOK 8

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je zmožen/zmožna:

- poglobljenega razumevanja teoretskih in metodoloških konceptov na področju tekstilstva, grafičnih in interaktivnih komunikacij ter teorije tekstilnega oblikovanja,
- samostojnega razvijanja novega znanja na področju tekstilstva, grafičnih in interaktivnih komunikacij ter teorije tekstilnega oblikovanja,
- reševanja najzahtevnejših problemov s preizkušanjem in izboljševanjem znanih ter odkrivanjem novih rešitev, na področju tekstilstva, grafičnih in interaktivnih komunikacij ter teorije tekstilnega oblikovanja,
- vodenja najzahtevnejših delovnih sistemov na področju tekstilstva, grafičnih in interaktivnih komunikacij ter teorije tekstilnega oblikovanja,
- vodenja znanstvenoraziskovalnih projektov na področju tekstilstva, grafičnih in interaktivnih komunikacij ter teorije tekstilnega oblikovanja s širokega strokovnega oziroma znanstvenega področja,
- kritične refleksije na področju tekstilstva, grafičnih in interaktivnih komunikacij ter teorije tekstilnega oblikovanja,
- socialne in komunikacijske zmožnosti vodenja skupinskega dela tudi na področju projektov, ki temeljijo na povezovanju znanstvenih zakonitosti z različnih področij,
- razvite profesionalna, etična in okoljska odgovornost,
- uporabe sodobnih orodij, veščin in spretnosti, predvsem s področja IKT-tehnologij v vsakdanjem strokovnem in znanstvenoraziskovalnem delu.

Področje tekstilstva

- obširen opis učnih izidov je na spletni strani www.nok.si

Izvajalec kvalifikacije:

Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.

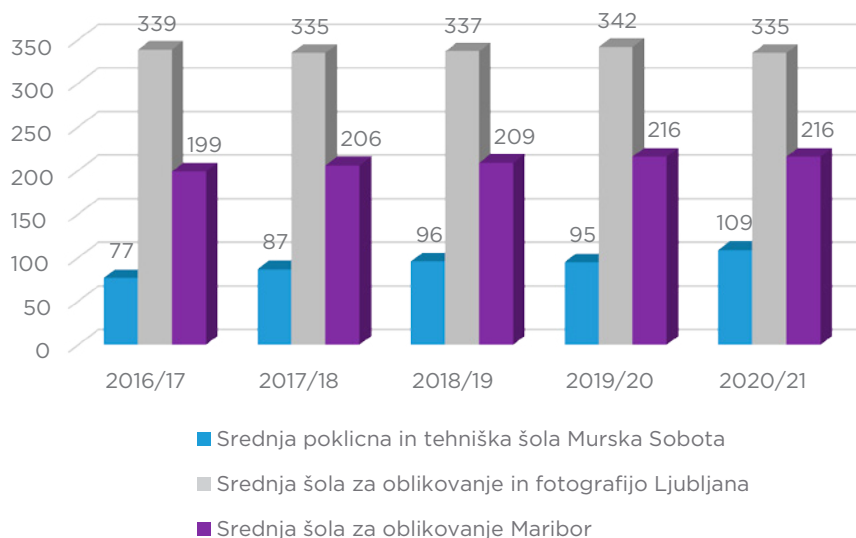
4.3. Vpis v programe srednjega strokovnega, višjega strokovnega in študijske programe na področju oblikovanja

V poglavju je predstavljen vpis v izobraževalne in študijske programe na področju oblikovanja. Na področju oblikovanja je na sekundarni ravni organizirano izobraževanje za pridobitev izobrazbe Tehnik/tehnica oblikovanja ter Aranžerski tehnik/aranžerska tehnica. Na terciarni ravni sta dva višješolska študijska programa: Inženir oblikovanja/inženirka oblikovanja in Snovalec vizualnih komunikacij in trženja/snovalka vizualnih komunikacij in trženja. Največja ponudba izobraževanja na področju oblikovanja pa je na univerzitetni ravni.

4.3.1. Vpis v programe srednjega strokovnega izobraževanja na področju oblikovanja

V grafu 1 so navedeni izvajalci programa srednjega strokovnega izobraževanja Tehnik/tehnica oblikovanja ter število vseh vpisanih dijakov po letih izobraževanja. Izvajalci prihajajo iz treh različnih regij. Skupno število vpisanih v ta program z leti narašča, največ dijakov ima vpisanih Srednja šola za oblikovanje in fotografijo Ljubljana, ki ima tudi najdaljšo tradicijo izobraževanja za pridobitev naziva Tehnik/tehnica oblikovanja.

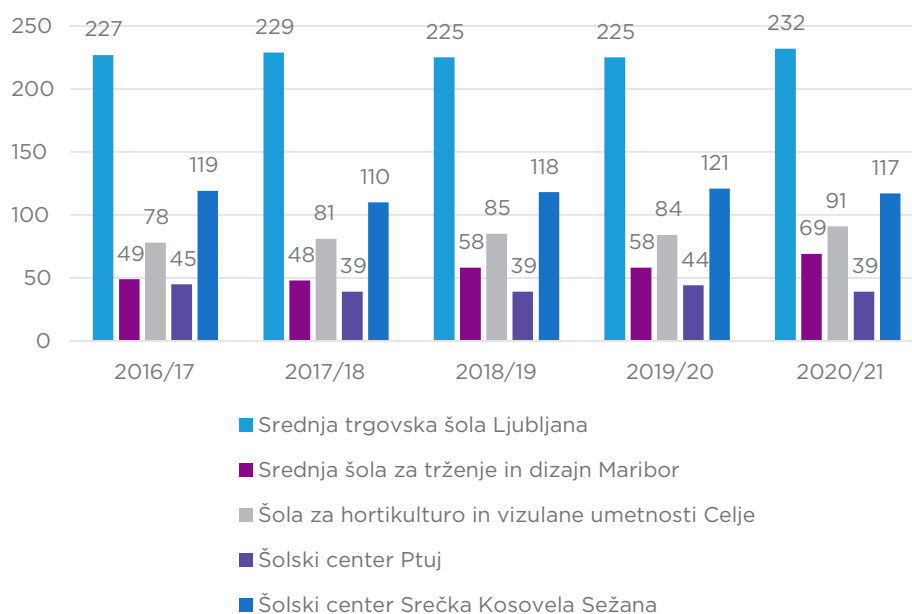
Graf 1: Število vseh vpisanih dijakov v izobraževalni program Tehnik/tehnica oblikovanja v šolskih letih 2016/17-2020/21

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

V grafu 2 prikazujemo vpis dijakov v izobraževalni program za pridobitev naziva Aranžerski tehnik/aranžerska tehnica. Največ vpisanih dijakov ima Srednja trgovska šola Ljubljana, število vpisanih se giblje med 225 in 232 dijakov, po številu vpisanih ji sledi Šolski center Srečka Kosovela Sežana, kjer se vpis giblje med 110 in 121 vseh vpisanih dijakov.

Graf 2: Število vseh vpisanih dijakov v program Aranžerski tehnik/aranžerska tehnica v šolskih letih 2016/17–2020/21

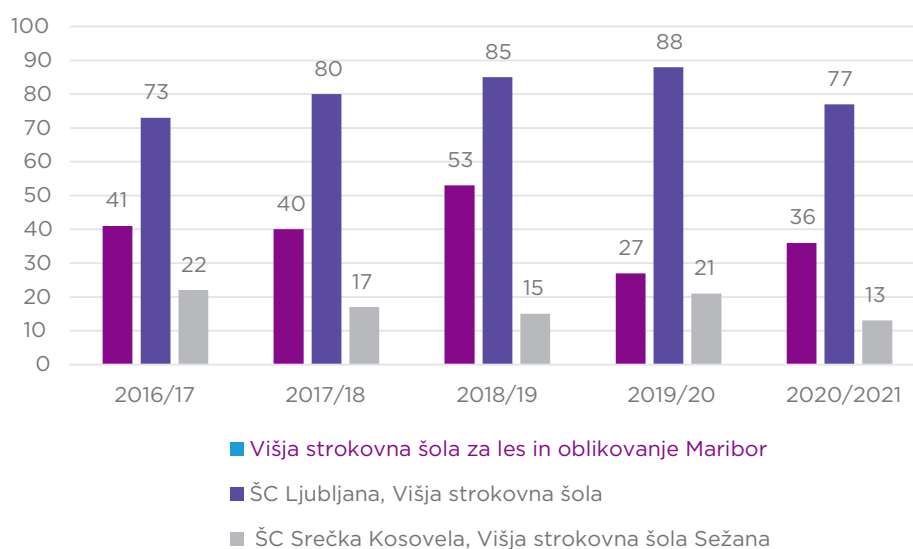

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

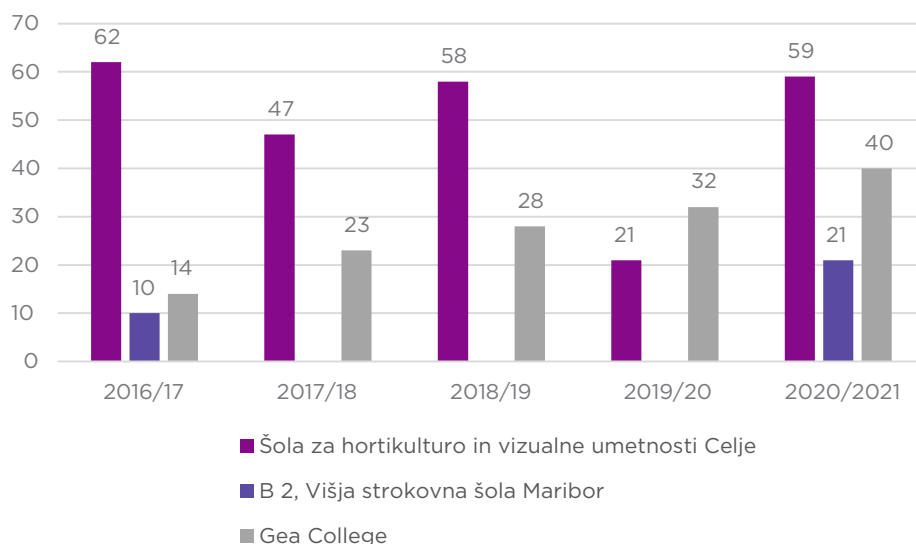
4.3.2. Vpis v programe višjega strokovnega izobraževanja na področju oblikovanja

Na ravni višjega strokovnega izobraževanja se izvajata dva programa: Oblikovanje materialov in Snovanje vizualnih komunikacij in trženja. Število vpisanih v ta dva programa je prikazano v grafu 3 in 4. Največ vpisanih študentov v višješolski strokovni program Oblikovanje materialov ima Šolski center Ljubljana, Višja strokovna šola. V programu višjega strokovnega izobraževanja Snovanje vizualnih komunikacij in trženja, pa največ vpisanih beleži Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje.

Graf 3: Število vseh vpisanih (redni in izredni) v program višjega strokovnega izobraževanja Oblikovanje materialov v šolskih letih 2016/17–2020/21

Graf 4: Število vseh vpisanih (redni in izredni) v program višjega strokovnega izobraževanja Snovanje vizualnih komunikacij in trženja v šolskih letih 2016/17-2020/21

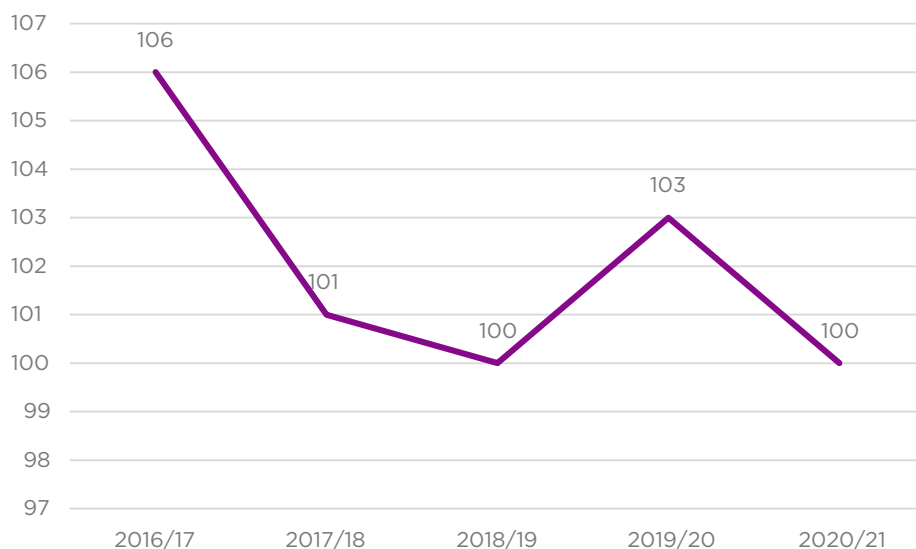
4.3.4. Vpis v programe visokega strokovnega in univerzitetnega izobraževanja

Programi visokega strokovnega in univerzitetnega izobraževanja na področju oblikovanja se izvajajo na štirih fakultetah: Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Strojna fakulteta Univerze v Mariboru, Fakulteta za dizajn, Pridružena članica Univerze na Primorskem ter Akademiji za likovno umetnost Univerze v Ljubljani. V tem sklopu je prikazano gibanje vpisa vseh študentov (redni in izredni) v posamezne študijske programe za obdobje zadnjih petih let. Podatki o vpisu v nekatere podiplomske in doktorske programe so statistično zaupne narave (manj kot 5 vpisanih), zato v tem poglavju niso prikazani.

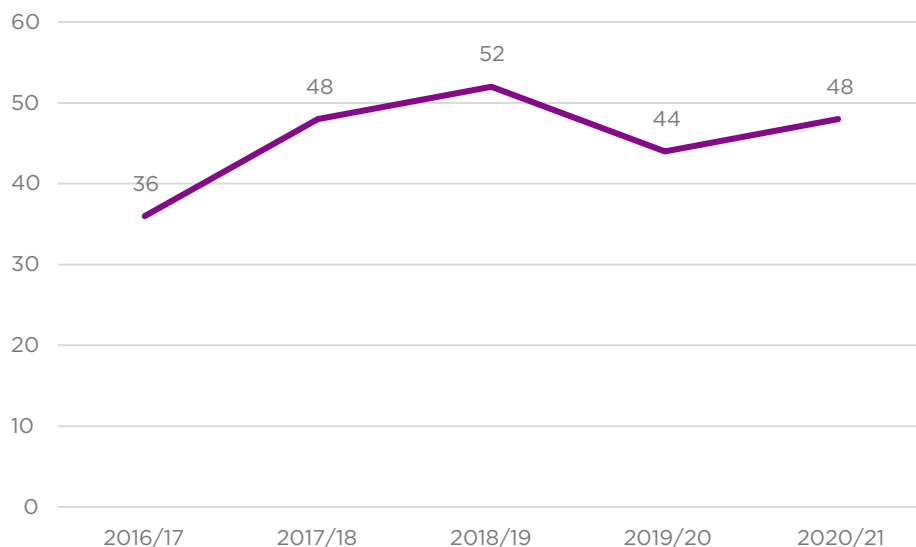
Študijski programi Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani s področja oblikovanja

Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani izvaja dva študijska programa s področja oblikovanja tekstilij. Vpis na prvi stopnji se giblje med 100 in 106 študenti, medtem ko se vpis na drugi stopnji giblje med 36 in 48 vpisanih študentov.

Graf 5: Število vseh vpisanih študentov v študijski program Oblikovanje tekstilij in oblačil za pridobitev izobrazbe Diplomirani oblikovalec tekstilij in oblačil/diplomirana oblikovalka tekstilij in oblačil (un) po posameznih letih, 2016/17-2020/21

Graf 6: Število vseh vpisanih študentov v študijski program Oblikovanje tekstilij in oblačil za pridobitev izobrazbe Magister akademski oblikovalec tekstilij in oblačil/magistrica akademska oblikovalka tekstilij in oblačil po posameznih letih, 2016/17-2020/21

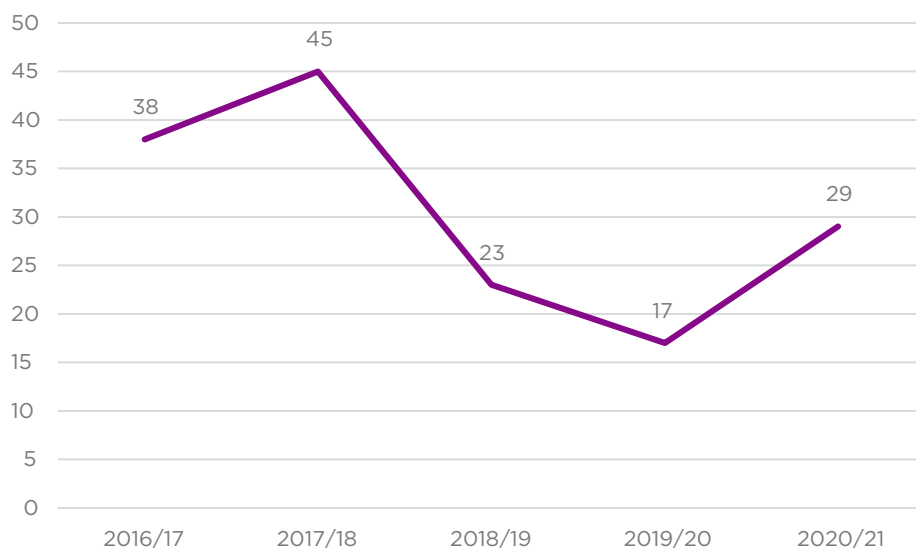

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

Študijski programi Strojne fakultete Univerze v Mariboru s področja oblikovanja

Strojna fakulteta Univerze v Mariboru izvaja na prvi stopnji visokošolski program Tehnologije tekstilnega oblikovanja. Število vseh vpisanih študentov skozi opazovana študijska leta niha, opazen padec vpisa je zaznan v študijskem letu 2018/19.

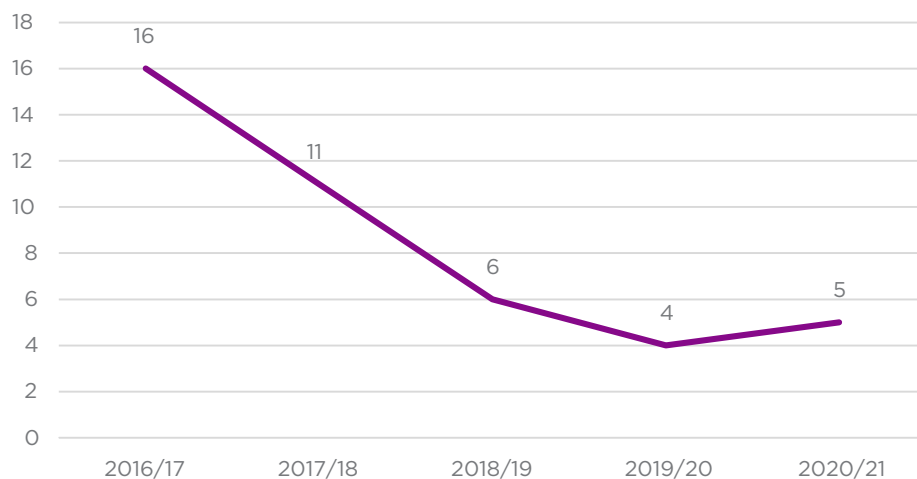
Graf 7: Število vseh vpisanih študentov v študijski program Tehnologije tekstilnega oblikovanja za pridobitev izobrazbe Diplomirani inženir/diplomirana inženirka tekstilnih tehnologij in oblikovanja(vs) po posameznih letih, 2016/17-2020/21

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

Vpis študentov v program Oblikovanje in tekstilni materiali na drugi stopnji se vsako opazovano študijsko leto zmanjšuje (graf 8).

Graf 8: Število vseh vpisanih študentov v študijski program Oblikovanje in tekstilni materiali za pridobitev izobrazbe Magister inženir/magistrica inženirka oblikovanja in tekstilnih materialov po posameznih letih, 2016/17–2020/21

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

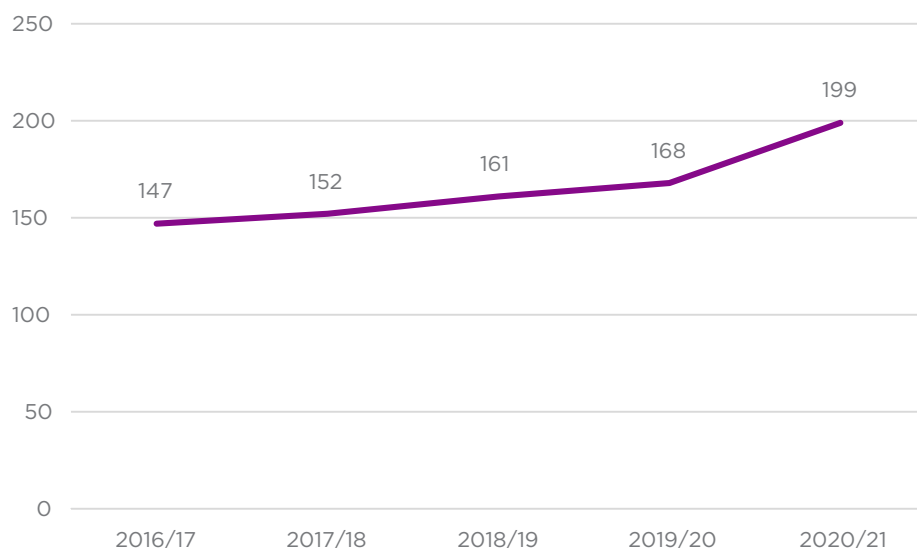
Študijski programi Fakultete za dizajn, Pridružene članice Univerze na Primorskem s področja oblikovanja

Fakulteta za dizajn izvaja dvostopenjske študijske programe: visokošolskega ter magistrskega. Znotraj prvostopenjskega programa se izvaja pet smeri: Vizualne komunikacije, Notranja oprema, Tekstilije in oblačila, Dizajn management ter Nakit. Razpis za vpis v Smer nakit je bil prvič objavljen v preteklem študijskem letu. Smer Dizajn management se je prvič začel izvajati v študijskem letu 2015/16. Podatki o vpisu so prikazani za prve tri navedene smeri.

Vpis študentov v dodiplomski študijski program Dizajn – smer notranja oprema z leti narašča. V podiplomskem programu so številke vpisa znatno nižje (graf 8 in 9).

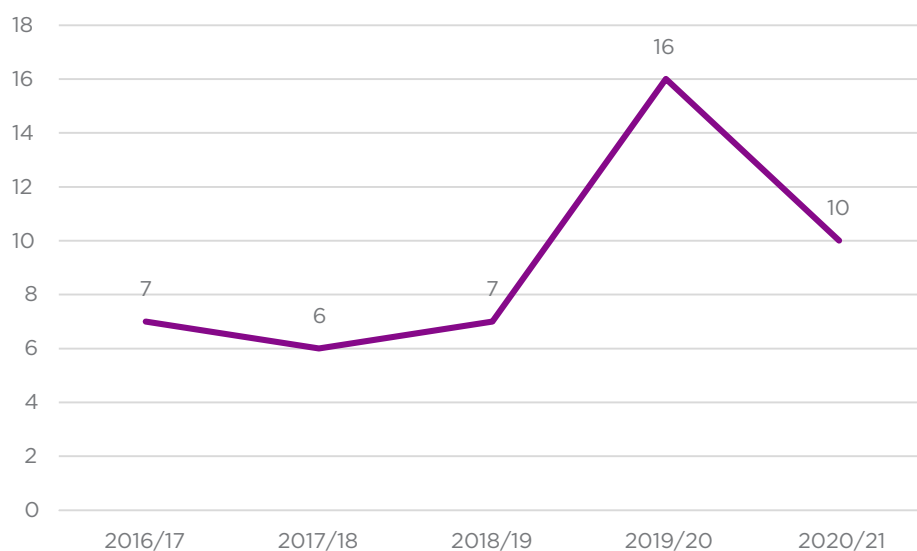
Dizajn - smer notranja oprema

Graf 9: Število vseh vpisanih študentov v dodiplomski študijski program Dizajn – smer notranja oprema (vs) po posameznih letih, 2016/17–2020/21

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

Graf 10: Število vseh vpisanih študentov v podiplomski študijski program Dizajn – smer notranja oprema (mag) po posameznih letih, 2016/17–2020/21

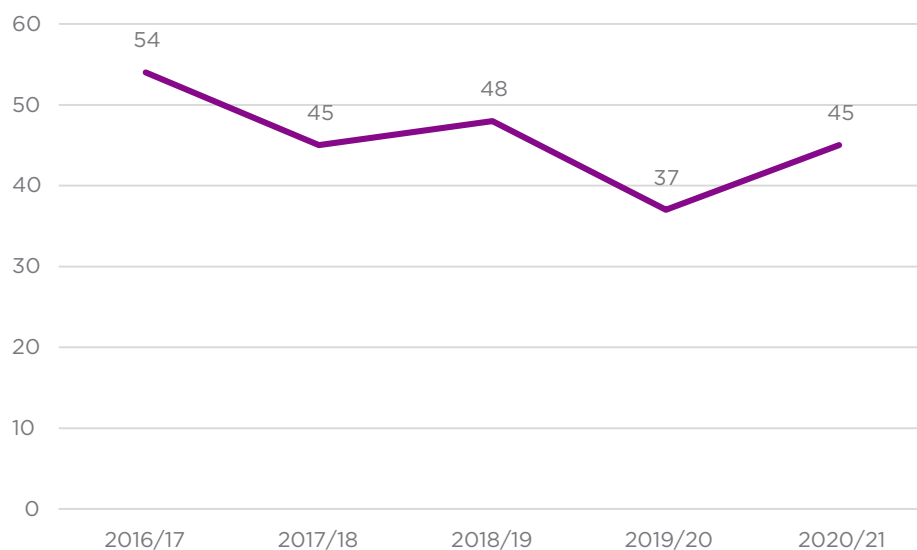

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

Dizajn – smer tekstilje in oblačila

Iz grafa 11 je razvidno, da število vseh vpisanih študentov na smeri tekstilje in oblačila v zadnjem obdobju petih let, rahlo niha.

Graf 11: Število vseh vpisanih študentov v dodiplomski študijski program Dizajn – smer tekstilje in oblačila (vs) po posameznih letih, 2016/17–2020/21

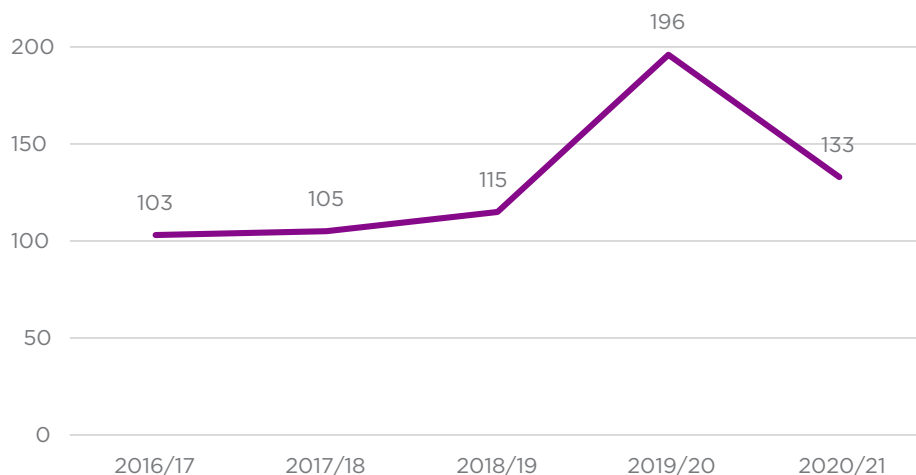

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

Dizajn – smer Vizualne komunikacije

Na študijski smeri vizualne komunikacije se je vpis od začetka opazovanega leta rahlo povečeval, opazen povečan vpis je bil v šolskem letu 2019/20, ko je bilo na tej smeri vpisanih 196 študentov.

Graf 12: Število vseh vpisanih študentov v dodiplomski študijski program Dizajn – smer vizualne komunikacije (vs) po posameznih letih, 2016/17–2020/21

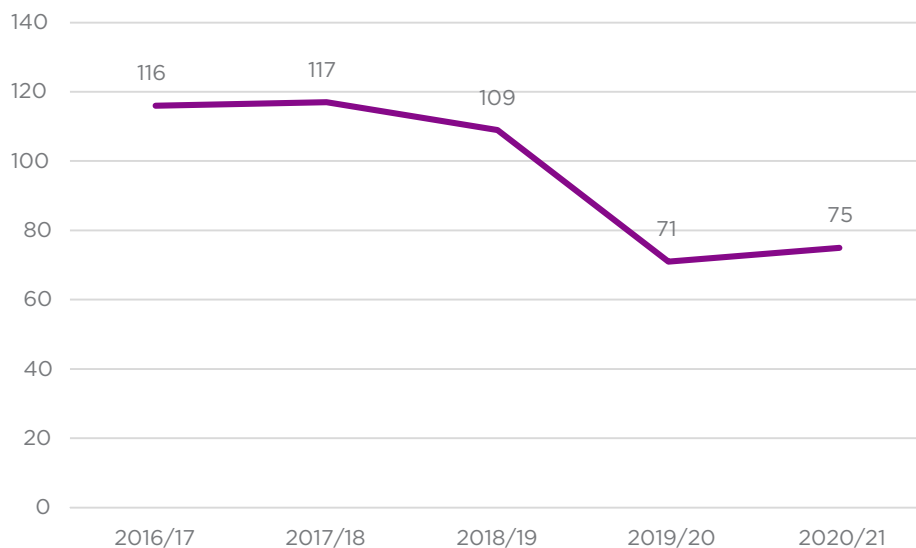

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

Študijski programi Akademije za likovno umetnost Univerze v Ljubljani s področja oblikovanja

Na dodiplomski stopnji se je vpis v študijski program Industrijsko in unikatno oblikovanje od študijskega leta 2016/17 začel zniževati, opazen padec vpisa je bil zabeležen v študijskem letu 2019/20.

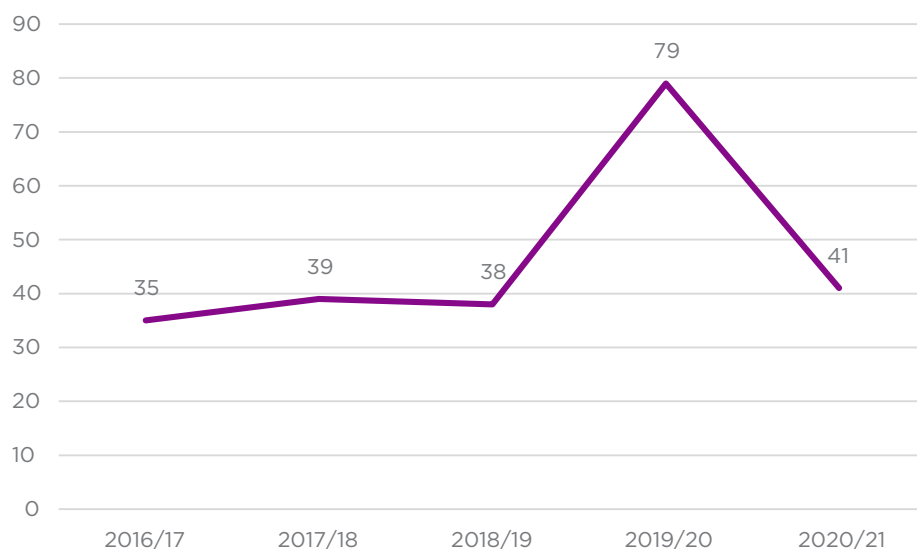
Graf 13: Število vseh vpisanih študentov v dodiplomski študijski program Industrijsko in unikatno oblikovanje (vs) po posameznih letih, 2016/17–2020/21

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

V primerjavi z dodiplomsko ravno je vpis v podiplomski študij Industrijsko in unikatno oblikovanje nižji. Vsa leta se je vpis gibal med 35 in 41 študenti, le v študijskem letu 2019/20 je vpis izstopal, v tem študijskem letu je bilo vpisanih kar 79 študentov.

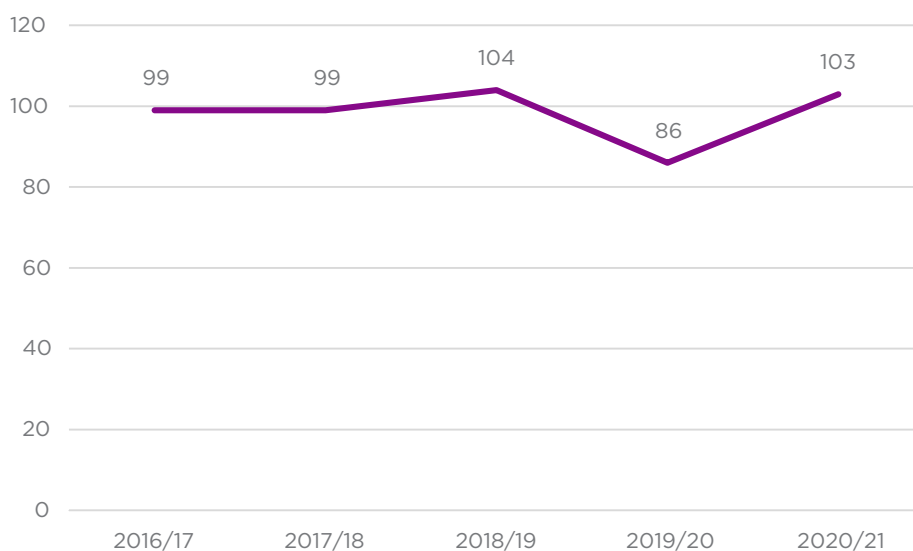
Graf 14: Število vseh vpisanih študentov v podiplomski študijski program Industrijsko in unikatno oblikovanje (mag) po posameznih letih, 2016/17–2020/21

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

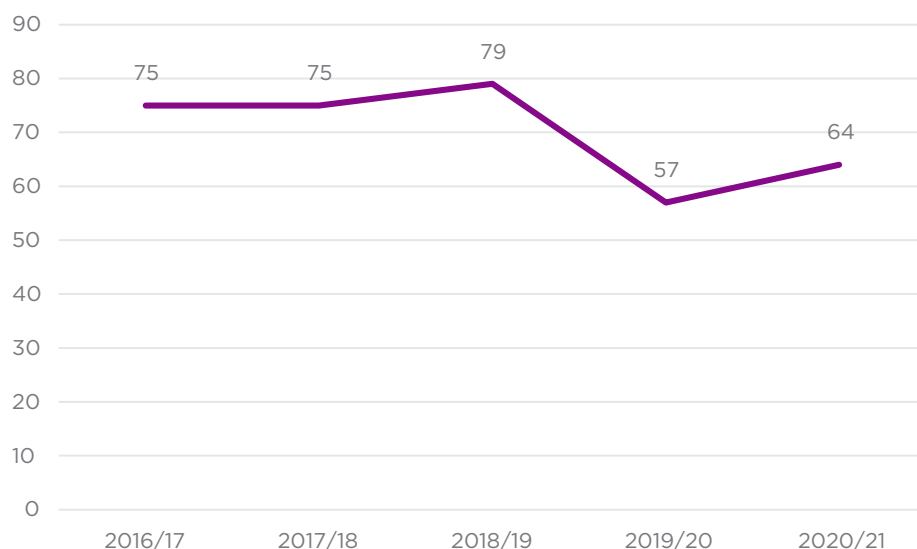
V grafu 15 in 16 je prikazan vpis v dodiplomski in podiplomski študijski program Oblikovanje vizualnih komunikacij. Na obeh ravneh so vidna rahla odstopanja pri vpisu študentov po posameznih študijskih letih.

Graf 15: Število vseh vpisanih študentov v dodiplomski študijski program Oblikovanje vizualnih komunikacij (vs) po posameznih letih, 2016/17–2020/21

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

Graf 16: Število vseh vpisanih študentov v podiplomski študijski program Oblikovanje vizualnih komunikacije (mag) po posameznih letih, 2016/17–2020/21

Vir: CEUVIZ - Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2021

4.3.5. Izvajanje postopkov preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij na področju Oblikovanje

Na področju Oblikovanje ni bilo pobud za pripravo nacionalnih poklicnih kvalifikacij, razen za NPK Modni stilist/modna stilistka, ki meji tudi na področje tekstila. Med leti 2009 in 2012 bilo podeljenih 33 certifikatov, nato pa je od leta 2013 naprej interes usahnil.

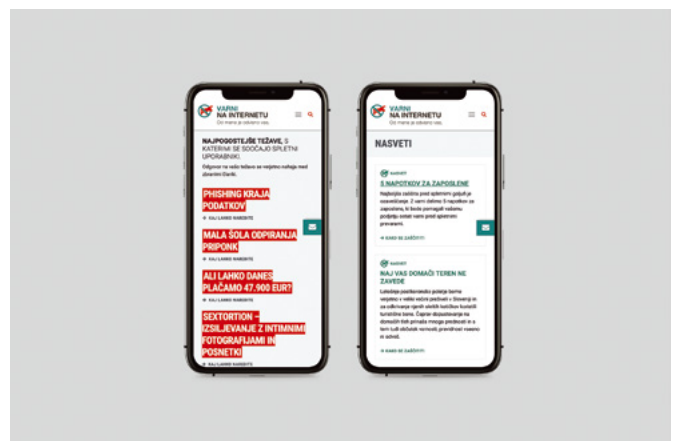
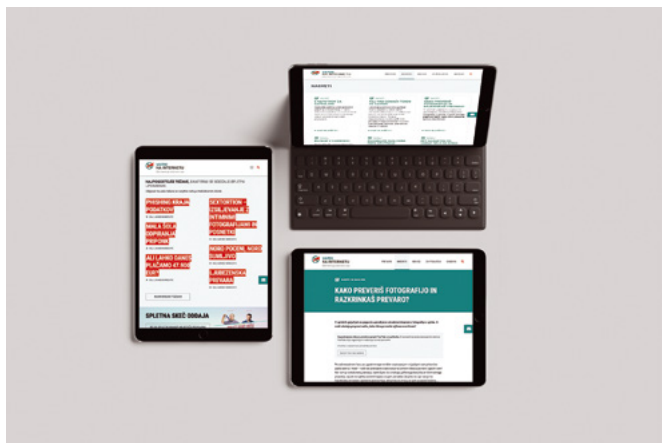
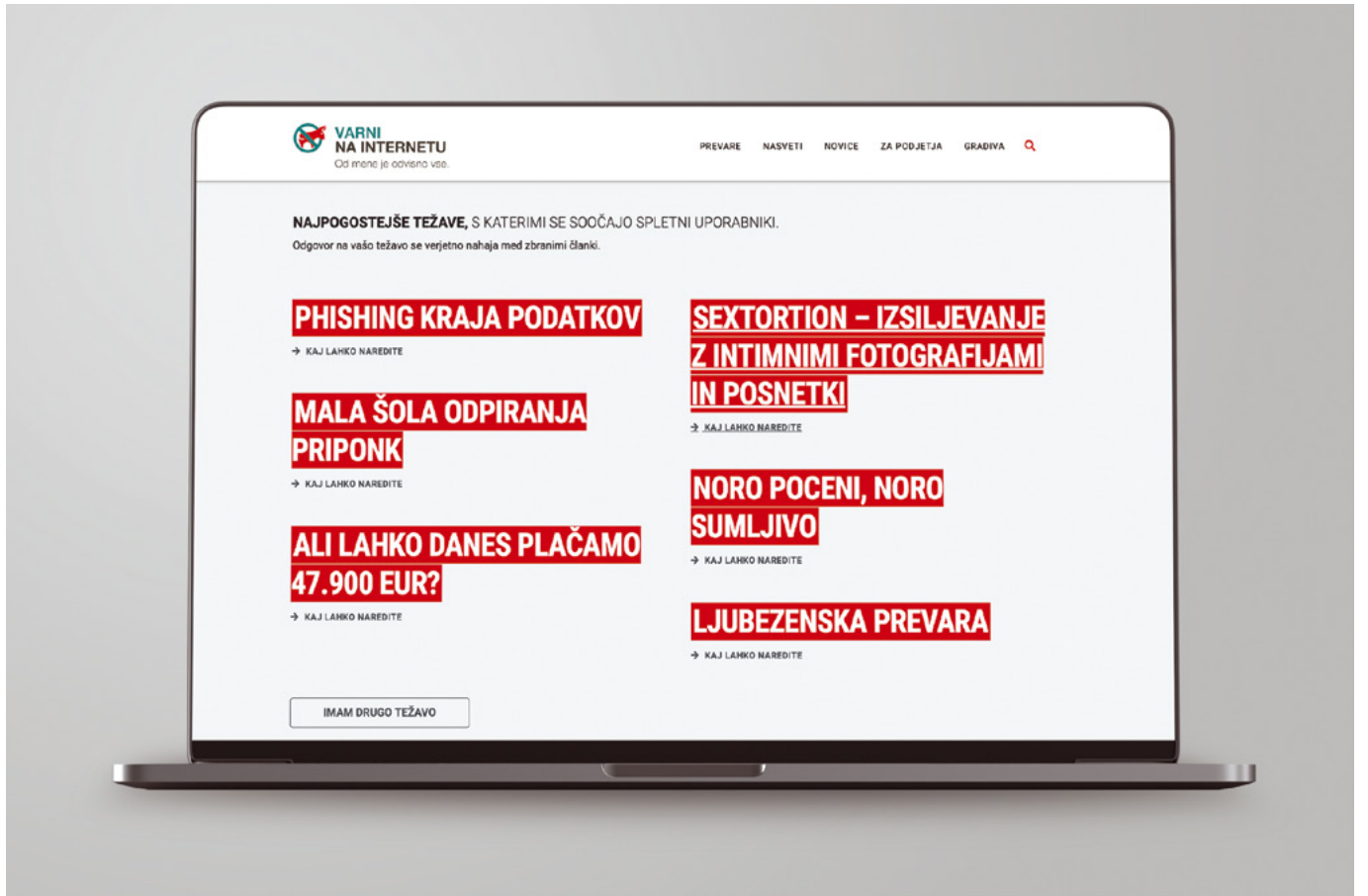
Tabela 24: Št. podeljenih certifikatov za NPK Modni stilist/modna stilistka

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2000	Skupaj
15	9	4	5	0	0	0	0	0	0	0	0	33

Vir: nrpslo.org na dan 30. 4. 2021

Slika 2: Regijska razpršenost izvajalcev različnih izobraževalnih in študijskih programov s področja oblikovanja, 2016–2021

Dodatek

Circulum

Foto: Žiga Lovšin

Viri in literatura

Pomen krajšav in kratic

Kazalo slik

Kazalo tabel

Kazalo grafov

Kazalo slikovnega gradiva

Viri in literatura

- Bauman, Zygmunt (2002). Tekoča moderna, Založba *cf
- Denegri, J. (ur.) (1985) Dizajn i kultura, Studentski izdavački centar UKSSO Beograd,
- Direktorat za delovna razmerja in pravice iz dela, Minimalna plača, dostopno prek <https://www.gov.si/teme/minimalna-placa/>, dostop 27. 4. 2020
- Heskett, John (2011) Oblikovanje, zelo kratek uvod, Založba Krtina, Ljubljana
- Izobraževanje na področju oblikovanja: Kaj vidiš? Kaj misliš o tem? Kaj s tem narediš?, Ljubljana, 2015 Kdo je avtor in letnica v oklepaj
- Kulturno-kreativni imperativ, Razsežnost in potencial kulturnega in kreativnega sektorja v Sloveniji, študija, ki jo je uredila Barbara Predan na podlagi študije Statistične analize stanja kulturnega in kreativnega sektorja v Sloveniji 2008–2017 (avtorjev Nike Murovec, Damjana Kavaša in Tjaše Bartolj z Inštituta za ekonomska raziskovanja)
- Learning opportunities and qualifications in Europe portal. Dostopno prek: <https://ec.europa.eu/ploteus>.
- Logaj, V. (et al.) (2014). Umeščanje Slovenskega ogrodja kvalifikacij v Evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje in Evropsko ogrodje kvalifikacij: zaključno poročilo, Slovenija. Ljubljana: CPI.
- Marentič, U. (2015). Razvoj kompetenc v poklicnih kvalifikacijah. V Vidmar, Lampe, Sattler (ur.), Zbornik programov, projektov, izkušenj in idej. (str. 10). Ljubljana: Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije.
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. (2018). CEUVIZ – Centralna evidenca udeležencev v vzgoji in izobraževanju. [Podatkovni portal CEUVIZ]. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.
- Nacionalno informacijsko središče. Dostopno prek: <http://www.nrpslo.org/>.
- Purvis, Alston W., Martijn F. (2003). Le Coultre, Graphic Design 20th Century, BIS Publishers Amsterdam
- Potter, Norman (2018). Kaj je oblikovalec : stvari, prostori, sporočila, Društvo Pekinpah: Inštitut za oblikovanje, Ljubljana
- Oblikovanje je povsod okoli nas = Design is all around us : 30 let oblikovanja na ALUO = 30 years of design at ALUO : [1984-2014], Akademija za likovno umetnost in oblikovanje, 2015 (Ljubljana)
- Osnutek nacionalne strategije za oblikovanje Oblikovanje za razvoj, pripravljene s strani medresorske komisije (dokument za interno rabo), MK, MGRT, 2017
- Oblikovanje je odgovor, zbornik besedil ob 60-letnici delovanja Društva oblikovalcev Slovenije, 2012
- Predan, B., Černe Oven, P. (2010). Storitveno in informacijsko oblikovanje, Društvo Pekinpah: Inštitut za oblikovanje, Ljubljana
- Rawsthorne, Alice (2013). Hello World, Where Design meets Life, Penguin books
- Heskett, John (2011). Oblikovanje, zelo kratek uvod, Založba Krtina, Ljubljana
- Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020, Uradni list RS, št. 41/11
- Slovensko ogrodje kvalifikacij. Dostopno prek: <https://www.nok.si/>.
- Statistični urad Republike Slovenije [SURS]. (2020). [Podatkovni portal SI-STAT]. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno prek <http://pxweb.stat.si/>
- Urukalo, S. (2010). Odločitev za odgovornost, O oblikovalski etiki in oglaševanju, izdajatelja MM in DOS
- Varufakis, J. (2016) Ta svet je lahko boljši, Cankarjeva založba, Najst.
- Zakon o minimalni plači (Uradni list RS, št. 13/10, 92/15 in 83/18)
- Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju. ZPSI-1. Uradni list RS št. 79/06.
- Zakon o Slovenskem ogrodju kvalifikacij. ZSOK. Uradni list RS št. 104/15.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju. ZPSI-1A. Uradni list RS št. 68/17.
- Zakon o visokem šolstvu. ZviS-L. Uradni list RS št. 65/17.
- Zakon o višjem strokovnem izobraževanju. ZVSI. Uradni list RS št. 86/04 in 100/13.

Pomen krajšav in kratic

ALUO	Akademija za likovno umetnost in oblikovanje
AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence In storitve
BDV	bruto dodana vrednost
BIO	bienale industrijskega oblikovanja
CPI	Center RS za poklicno izobraževanje
CEUVIZ	Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju
CzK	Center za kreativnost
DOS	Društvo oblikovalcev Slovenije
ECTS	European Credit Transfer and Accumulation System – Evropski sistem prenosa in zbiranja kreditnih točk

EOK	Evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje
EOVK	Evropsko ogrodje visokošolskih kvalifikacij
EQAVET	(European Quality Assurance in Vocational Education and Training) – Evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja
EURATEX	Evropsko združenje tekstilne in oblačilne industrije
ISCED	International Standard Classification of Education
GLU	za gluhe in naglušne dijake
GJM	za dijake z govorno-jezikovnimi motnjami
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
KLASIUS	nacionalna klasifikacija, ki se uporablja v uradnih oz. administrativnih zbirkah podatkov za razvrščanje: aktivnosti izobraževanja in usposabljanja in izidov izobraževanja in usposabljanja ter v statističnih raziskovanjih in v statističnih registrih, za razvrščanje udeležencev izobraževanja, diplomantov ter izvajalcev izobraževanja, učiteljev in drugih subjektov oz. enot na področju izobraževanja in usposabljanja, vendar le preko povezave z aktivnostmi in izidi izobraževanja in usposabljanja.
KKS	kreativno kulturni sektor
KT	kreditna točka
MAO	Muzej za arhitekturo in oblikovanje
NAKVIS	Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu
NKT	Nacionalna koordinacijska točka
NRP	Nacional reference point – Nacionalno informacijsko središče
PTI	poklicno tehniško izobraževanje
ReNPVŠ	Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva
RIC	Državni izpitni center
R&R	raziskave in razvoj
SKD	Standardna klasifikacija dejavnosti
SKEP	Analitika GZS
SOK	Slovensko ogrodje kvalifikacij
SRIP	Strateško razvojno-inovacijsko partnerstvo
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
ŠC	šolski center
UL	Univerza v Ljubljani
UN	univerzitetni študij
VS	visokošolski študij
ZSOK	Zakon o slovenskem ogrodju kvalifikacij
ZVIS	Zakon o visokem šolstvu
ZPSI	Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju
ZUJF	Zakon za uravnoteženje javnih financ
WDO	World Design Organisation

Kazalo slik

Slika 1:	Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK) določa deset referenčnih ravni glede na učne izide	10
Slika 2:	Regijska razpršenost izvajalcev različnih izobraževalnih in študijskih programov s področja oblikovanja, 2016–2021	66

Kazalo tabel

Tabela 1:	Kvalifikacije v Slovenskem ogrodju kvalifikacij (SOK) ter ravni Slovenskega ogrodja kvalifikacij v primerjavi z Evropskim ogrodjem kvalifikacij (EOK).....	11
Tabela 2:	Kvalifikacijska struktura na področju oblikovanja po ravneh Slovenskega ogrodja kvalifikacij (SOK).....	34
Tabela 3:	Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Modni stilist/modna stilistka	36

Tabela 4:	Osnovni podatki o srednji strokovni izobrazbi Aranžerski tehnik/aranžerska tehnica	36
Tabela 5:	Osnovni podatki o srednji strokovni izobrazbi Tehnik oblikovanja/tehnica oblikovanja	37
Tabela 6:	Osnovni podatki o višji strokovni izobrazbi Snovalec vizualnih komunikacij in trženja/snovalka vizualnih komunikacij in trženja.....	38
Tabela 7:	Osnovni podatki o višji strokovni izobrazbi Inženir oblikovanja/inženirka oblikovanja.....	40
Tabela 8:	Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi Diplomirani vizualni umetnik in oblikovalec (un)/Diplomirana vizualna umetnica in oblikovalka (un).....	41
Tabela 9:	Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi Diplomirani industrijski in unikatni oblikovalec (un)/diplomirana industrijska in unikatna oblikovalka (un).....	42
Tabela 10:	Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi Diplomirani oblikovalec vizualnih komunikacij (un)/diplomirana oblikovalka vizualnih komunikacij (un).....	42
Tabela 11:	Osnovni podatki o visokošolski strokovni izobrazbi Diplomirani inženir/ tekstilnih tehnologij in oblikovanja(vs)/diplomirana inženirka tekstilnih tehnologij in oblikovanja (vs).....	43
Tabela 12:	Osnovni podatki o visokošolski strokovni izobrazbi Diplomirani dizajner (vs)/ diplomirana dizajnerka (vs).....	44
Tabela 13:	Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi Diplomirani inženir oblikovanja in tekstilnih materialov (un)/diplomirana inženirka oblikovanja in tekstilnih materialov (un).....	45
Tabela 14:	Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi Diplomirani oblikovalec tekstilij in oblačil (un)/diplomirana oblikovalka tekstilij in oblačil (un).....	46
Tabela 15:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister akademski oblikovalec tekstilij in oblačil/magistrica akademska oblikovalka tekstilij in oblačil.....	47
Tabela 16:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister industrijskega in unikatnega oblikovanja/magistrica industrijskega in unikatnega oblikovanja	48
Tabela 17:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister oblikovanja vizualnih komunikacij/magistrica oblikovanja vizualnih komunikacij.....	50
Tabela 18:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister inženir oblikovanja in tekstilnih materialov/magistrica inženirka oblikovanja in tekstilnih materialov.....	51
Tabela 19:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister akademski oblikovalec tekstilij in oblačil/magistrica akademska oblikovalka tekstilij in oblačil.....	52
Tabela 20:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister dizajna/ magistrica dizajna.....	53
Tabela 21:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister umetnosti/ magistrica umetnosti s področja unikatnega oblikovanja.....	55
Tabela 22:	Osnovni podatki o doktorskem izobraževanju za naziv Doktor znanosti/ doktorica znanosti s področja oblikovanja in tekstilnih materialov.....	56
Tabela 23:	Osnovni podatki o doktorskem izobraževanju za naziv Doktor znanosti/ doktorica znanosti s področja tekstilstva, grafike in tekstilnega oblikovanja.....	57
Tabela 24:	Št. podeljenih certifikatov za NPK Modni stilist/modna stilistka.....	66

Kazalo grafov

Graf 1:	Število vseh vpisanih dijakov v izobraževalni program Tehnik/tehnica oblikovanja v šolskih letih 2016/17–2020/21	58
Graf 2:	Število vseh vpisanih dijakov v program Aranžerski tehnik/aranžerska tehnica v šolskih letih 2016/17–2020/21.....	59
Graf 3:	Število vseh vpisanih (redni in izredni) v program višjega strokovnega izobraževanja Oblikovanje materialov v šolskih letih 2016/17–2020/21	59
Graf 4:	Število vseh vpisanih (redni in izredni) v program višjega strokovnega izobraževanja Snovanje vizualnih komunikacij in trženja v šolskih letih 2016/17–2020/21	60
Graf 5:	Število vseh vpisanih študentov v študijski program Oblikovanje tekstilij in oblačil za pridobitev izobrazbe Diplomirani oblikovalec tekstilij in oblačil/ diplomirana oblikovalka tekstilij in oblačil (un) po posameznih letih, 2016/17–2020/21	60

Graf 6:	Število vseh vpisanih študentov v študijski program Oblikovanje tekstilij in oblačil za pridobitev izobrazbe Magister akademski oblikovalec tekstilij in oblačil/ magistrica akademska oblikovalka tekstilij in oblačil po posameznih letih, 2016/17-2020/21.....	61
Graf 7:	Število vseh vpisanih študentov v študijski program Tehnologije tekstilnega oblikovanja za pridobitev izobrazbe Diplomirani inženir/diplomirana inženirka tekstilnih tehnologij in oblikovanja(vs) po posameznih letih, 2016/17-2020/21.....	61
Graf 8:	Število vseh vpisanih študentov v študijski program Oblikovanje in tekstilni materiali za pridobitev izobrazbe Magister inženir/magistrica inženirka oblikovanja in tekstilnih materialov po posameznih letih, 2016/17-2020/21.....	62
Graf 9:	Število vseh vpisanih študentov v dodiplomski študijski program Dizajn – smer notranja oprema (vs) po posameznih letih, 2016/17-2020/21.....	62
Graf 10:	Število vseh vpisanih študentov v podiplomski študijski program Dizajn – smer notranja oprema (mag) po posameznih letih, 2016/17-2020/21....	63
Graf 11:	Število vseh vpisanih študentov v dodiplomski študijski program D izajn – smer tekstilije in oblačila (vs) po posameznih letih, 2016/17-2020/21.....	63
Graf 12:	Število vseh vpisanih študentov v dodiplomski študijski program Dizajn – smer vizualne komunikacije (vs) po posameznih letih, 2016/17-2020/21.....	64
Graf 13:	Število vseh vpisanih študentov v dodiplomski študijski program Industrijsko in unikatno oblikovanje (vs) po posameznih letih, 2016/17-2020/21.....	64
Graf 14:	Število vseh vpisanih študentov v podiplomski študijski program Industrijsko in unikatno oblikovanje (mag) po posameznih letih, 2016/17-2020/21.....	65
Graf 15:	Število vseh vpisanih študentov v dodiplomski študijski program Oblikovanje vizualnih komunikacij (vs) po posameznih letih, 2016/17-2020/21.....	65
Graf 16:	Število vseh vpisanih študentov v podiplomski študijski program Oblikovanje vizualnih komunikacije (mag) po posameznih letih, 2016/17-2020/21.....	66

Kazalo slikovnega gradiva

BI BIIP »avto generacij prihodnosti«

Naročnik: Kauch
 Oblikovanje: Mateja Panter
 Foto: Peter Škrlep
 Vir: osebni arhiv avtorice
 Leto: 2019

Plakat za gledališko uprizoritev Saloma

Naročnik: SNG Drama, Ljubljana
 Oblikovanje: Danijela Grgič
 Foto: Peter Uhan
 Vir: osebni arhiv avtorice
 Leto: 2019

Benedetti Life & Ana Roš

Oblikovanje uniform: Benedetti Life, dizajner Matea Benedetti
 Oblikovanje vzorcev: Bojan Ceglar
 Foto: Primož Lukežič

Iz bohinjkega mleka

Projekt: Izdelki iz Bohinjskega mleka, embalaža, cgp od leta 1998 do danes
 Naročnik: Bohinjska sirarna d.o.o.
 Idejna zasnova, ilustracija in oblikovanje: Nataša Šušteršič Plotajs
 Foto: Franci Virant
 Vir: osebni arhiv avtorice

Razstava O oblikovanju

Oblikovanje Društvo oblikovalcev Slovenije
 Produkcija: Društvo oblikovalcev Slovenije
 Foto: Franci Virant
 Leto: 2018

VARNI NA INTERNETU / KOFEIN

Kreativno vodenje: Zarja Vintar
 Vsebinska zasnova: KOFEIN, Arnes
 Umetniško vodenje / oblikovanje: Jana Jazbec
 Programiranje: Vid Ribič
 Naročnik: Arnes
 Vir: KOFEIN

CIRCULUM Ring standing

Oblikovanje: Raketa
 Produkcija: Pikka
 Avtorja: Katjuša Kranjc in Rok Kuhar
 Foto: Žiga Lovšin
 Vir: osebni arhiv avtorjev

Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije, spletni banner

Oblikovanje: Danijela Grgič
 Lutke: Silvan Omerzu
 Foto: Boštjan Lah
 Vir: osebni arhiv avtorice
 Leto: 2017

Bienale lutkovnih ustvarjalcev Slovenije, spletni banner

Foto: Boštjan Lah

BIENALE
LUTKOVNIH
USTVARJALCEV
SLOVENIJE

9

CPI

CENTER RS ZA
POKLICNO
IZOBRAŽEVANJE

